

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Beowulfes Beorh eller Bjovulfs-Drapen, det Old-Angelske Heltedigt paa Grund-Sproget

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Beowulfes Beorh eller Bjovulfs-Drapen, det Old-Angelske Heltedigt paa Grund-Sproget", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1861_1290-com-shoot-idm153.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Den angelsaksiske tekst er gendigtet af Grundtvig selv og derfor ikke oversat af GV. Grundtvigs gendigtning står på de modstående sider og findes i GV efter den angelsaksiske tekst.

således.

fordele; sørge for, at arven tilgår til de rette.

sørg (imperativ pluralis).

gør (imperativ pluralis).

på alle sider; rundt om.

besejle.

pejlemærke, landkending.

mindesmærke.

døde.

Anglernes. Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

land eller jord, hvortil der er fuld og selvstændig ejendomsret for den slægt, der bebor og dyrker den.

endnu.

dvs. bygget.

kunsthærdig.

klippeskænter, jordskænter.

ridset, udskåret.

de nordlige himmelstrøg.

gode, fortrinlige.

må Gud give (optativ).

Anglernes. Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

kaudervælske; uforståelige sprog.

Anglernes. Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

den modsatte retning; det bagvendte.

lovprise.

blomster.

en meget varm og dejlig sommer, det modsatte af en fimbulvinter.

de nordlige himmelstrøg.

den nye, gyldne tid.

her: Norge; egl. isbræ- eller gletscherfjelde.

sprogene; her: nordisk (forstået som dansk og norsk) og angelsaksisk.

dvs. søstre.

ofte.

skjulte.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

spilles brætspil.

helteliv.

dvs. syntes.

gid [der] vil ske lovprisning (optativ).

skjul.DDO

nyere tid.

omstændigheder, kendsgerninger.

lat., forkortelse for tome (da. bind).

reol i det Cottonske Bibliotek, opkaldt efter kejser Vitellius, hylde A, bog 10.

som stammer fra det Cottonske Bibliotek under British Library.

næsekonger, småkonger (konger uden virkeligt rige eller magt).

skødesløs; upålidelig.

helte, krigere.

lat., i denne bog, som er et glimrende eksempel på angelsaksisk poesi, er de krige tilsyneladende beskrevet, som danskeren Bjovulf, der stammede fra den kongelige familie skjoldungerne, førte mod Sveriges småkonger (overs. GV).

pergamenthåndskrift.

her: afskrift, hvor bogstaverne er angivet med originalmanuskriptets angelsaksiske alfabet (uden at dette var afskriverens personlige håndskrift).

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

afskriveren.

dvs. syntes.

i sidste øjeblik; ordsprog, jf. Mau 1879, bind 1, nr. 4.360, s. 482, samt Am 4,11 og Zak 3,2, men også hentydning til, at der i 1731 var en ildebrand i det bibliotek, hvor håndskriftet blev opbevaret.

evne.

alle mulige slags.

stedfortrædere; personer, som indtil 1867 for betaling trådte i stedet for andre, der var udskrevet til militærtjeneste.

tunge til at synge lovsange med; skjald.gerne bedre forslag, fx lovsyngningstunge?

med det samme.

aldeles forkort.

duelige; ordentlige.

overordentlig vred.

oversættelser, gendigtninger.

overlod til sin skæbne.

her: prøveoversættelse; svendeprøve.

mest bemærkelsesværdige.

som Grundtvig skriver, meningsløst på angelsaksisk.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

dvs. grammatisk.

videre lån; udlån til andre af noget, man selv har lånt.

fordærvede ved lang tids ligger upåagtet hen; bortgemte.

dvs. syntes.

tro gengivelse; nøjagtighed.

ærefrygtigt udtryk for højtidelig erindring.

rejser, togter til England.

dvs. syntes.

ældste angelsaksiske.

åbenlyst, klart.

skæmmes.

tilføjelse.

eng., standardværk.

overgå.

misforståelse.

person, som er kyndig i eller vidende om noget.

her: i.

pergamenthåndskrift.

versnummerering.

lat., forkortelse for tome (da. bind).

bortkommet.

tilføjelse.

al slags.

formåen.

eng., forkortelse for 'esquire', ærestitel eller brugt om ejere af en vis mængde jord eller ejendom.

universitet.

anvende bogstavrim som skelet for opbygningen.

sammenrænget, håndterlig udgave af et større værk.

i sammenhænge, hvor angelsaksisk materiale indgår, består Højnorden for Grundtvig af det nuværende Skandinavien sammen med Island og Færøerne.

opbygning.

bemærkelsesværdig fremkomst.

her: gotiske.

gruppe af folkeslag.

Angleres. Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

fremmanede, manede op.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

der var manet i jorden; undertrykte.

vældig store fremskridt.

.

dvs. angelsaksiske.

overordentlig lærde uden betydningsangivelse i DDO

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

ligemænds, jævnbyrdiges. Ifølge *Rolandskvadet* kæmpede de 12 jævnbyrdige side om side med Karl den Store.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

gruppe af folkeslag.

her: englænderen.

Anglernes. Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

lat., den, der gør godt.

åbenlyst, klart.

i sammenhænge, hvor angelsaksisk materiale indgår, består Højnorden for Grundtvig af det nuværende Skandinavien sammen med Island og Færøerne.

åbenlyst, klart.

kaudervælsk, uforståeligt sprog.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

ganske vist; helt bestemt.

dvs. angelsaksiske.

jf. ordsproget 'nissen flytter med', se Grundtvig 1845, nr. 634.

sekretærer; videnskabelige medhjælpere.

besvær med at åbne munden (især i forbindelse med stivkrampe).

dvs. tågen.

dvs. angelsaksiske.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

i sidste øjeblik; talemåde, jf. Mau 1879, bind 1, s. 482, samt Am 4,11 og Zak 3,2. En 'brand' er et brændende træstykke. Udtrykket er her en også hentydning til, at der i 1731 var en ildebrand i det bibliotek, hvor håndskriftet blev opbevaret, se indledningen til Grundtvigs oversættelse (Grundtvig 1820), afsnittet om håndskriftets tid.

klart.

omslag, forandring; skelsættende begivenhed.

allusion til ordsprog, jf. Mau 1879, nr. 6.731 og 12.134 samt Grundtvig 1845, nr. 1.207.

højtidelig sang.

.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

glimtende, forgyldte.

uncial.

dvs. angelsaksiske.

lat., forkortelse for volumen (da. bind).

dvs. angelsaksisk.

bemærkelsesværdig, interessant.

eng., forkortelse for 'esquire', ærestitel eller brugt om ejere af en vis mængde jord eller ejendom.

bemærkelsesværdige.

dvs. angelsaksisk.

kongsgård.

krigstogt.

dvs. angelsaksiske.

episke digte.

her: historien om det overleverede håndskrift. eller?

de klassiske filologer.

her: gotiske.

dvs. angelsaksiske.

den pedantiske måde at rette stil og sproglige udtryk på.

liv med kamp.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

liv med kamp.

krønike på vers.

udpræget gotisk; en parallel til det nedsættende 'vildtysk', om uciviliseret, udannet, ubehersket optrædende tysk.

krøniken på vers.

ødelagt.

kvadene om volsungerne fra Den yngre Edda.

her: gotiske.

storstilede opgaver.

her: heltens store bedrifter.

slås, kæmper.

helte, krigere fra kongsgården i Lejre.

det monstrøse uhyre.

heltene, krigerne.

skjalden, der besang heltens bedrifter.

kritikpunkter.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

her: heltenes store bedrifter.

dvs. gøternes. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

dvs. angelsaksiske.

brugt op, udslidt.

her: angelsaksiske.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

allerede.

her: den sø eller sump, hvori Grendel og hans mor holdt til.

definitivt.

ældre angelsaksiske.

kvad fra *Den ældre Edda*.

dvs. angelsaksisk.

ganske vist, helt bestemt.

helt sikkert.

dvs. angelsaksisk.

fejlskrivning.

angelsak., budulv, kommandoulv.

dvs. angelsaksisk.

angelsak., kampulv.

helt klart.

fejlskrivning.

angelsakserne, dvs. medlemmer af de germanske folkestammer, der erobrede England i 400-500-tallet og havde magten dér indtil normannernes invasion i 1066.

Klaebers tekstkritiske udgave har henholdsvis: "hereri[n]ć" og "Hererīces" (Fulk m.fl. 2008, vers 1176 & 2206). Haarders oversættelse har: "helten" (egl. lederen) og Hereriks (Haarder 2001, vers 1176 & 2206). I sammenhænge er der ikke tale om et tilnavn til Bjovulf.

personer, der (især som handelsmænd) rejser til eller mellem nordlige egne.

angelsakserne, dvs. medlemmer af de germanske folkestammer, der erobrede England i 400-500-tallet og havde magten dér indtil normannernes invasion i 1066.

gæt.

nødvendigvis.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

give ham et dårligere eftermæle.

stedfortrædere; personer, som indtil 1867 for betaling trådte i stedet for andre, der var udskrevet til militærtjeneste.

søtoget.

Hetvarerne udgjorde en germansk stamme, oprindelig fra Hessen, som i løbet af 300-tallet slog sig sammen med bl.a. frankerne og boede ved den nedre Rhinen.Fulk

krigstogt.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

bemærkelsesværdig begivenhed.

fejlskrevet; omskrevet til.

Hetvarerne udgjorde en germansk stamme, oprindelig fra Hessen, som i løbet af 300-tallet slog sig sammen med bl.a. frankerne og boede ved den nedre Rhinen. Fulk

en germansk stamme, oprindelig fra Hessen, som i løbet af 300-tallet slog sig sammen med bl.a. frankerne. De kendes også som chattuarier, chasuarier eller hattuarier.

garanti, sikkerhed.

sammenfaldet mellem.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

i sidste øjeblik; talemåde, jf. Mau 1879, bind 1, s. 482, samt Am 4,11 og Zak 3,2. En 'brand' er et brændende træstykke. Udtrykket er her en også hentydning til, at der i 1731 var en ildebrand i det bibliotek, hvor håndskriftet blev opbevaret, se indledningen til Grundtvigs oversættelse (Grundtvig 1820), afsnittet om håndskriftets tid.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

åbenlyst, helt sikkert.

af.

eksperter inden for sagnhistorie.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

bemærkelsesværdige.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

den angelsaksiske skjald.

står (gl. præsens pluralis).

hovedvej; landevej.

helt klart.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

her: gotiske.

gruppe af folkeslag.

ophavsmand til kunsten.

bemærkelsesværdige.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

De 26 angelsaksiske verslinjer (noteret i halvvers) stammer fra den såkaldte *Deor* eller *Deors klagesang* (*The Laments of Deor*) i *Exetermanuskriptet*. Grundtvig kalder den "Taalmodigheds-Vise". En halvlinje for halvlinje-oversættelse følger her:

Blandt orme kendte Weland ulykke.
Den principfaste jarl udholdt modgang.
Hans ledsager var sorg og længsel.
Vinterkold udlændighed overvældede ham ofte,
siden Nidhad påførte ham stor nød,
smidige senebånd på den bedre mand
Hint gik over – således må dette.

For Bødvilds hjerte var hendes egen skæbne aldrig
så smertefuld som hendes brors død.
Det havde hun klart erfaret,
at hun var med barn. Ej heller skulle hun
tappert overveje, hvad der skulle komme ud af det.
Hint gik over; således må dette.

Der refereres bl.a. til sagnkredsen omkring Vølund og NidudDeor's Lament (circa the 10th century AD) loose translation/interpretation by Michael R. Burch: Weland endured the agony of exile: an indomitable smith wracked by grief. He suffered countless sorrows; indeed, such sorrows were his bosom companions in that frozen island dungeon where Nithad fettered him: so many strong-but-supple sinew-bands binding the better man. That passed away; this also may. Beadohild mourned her brothers' deaths, bemoaning also her own sad state once she discovered herself with child. She knew nothing good could ever come of it. That passed away; this also may. We have heard the Geat's moans for Matilda, his lovely lady, waxed limitless, that his sorrowful love for her robbed him of regretless sleep. That passed away; this also may. For thirty winters Theodric ruled the Mæring stronghold with an iron hand; many acknowledged his mastery and moaned. That passed away; this also may. We have heard too of Ermanaric's wolfish ways, of how he cruelly ruled the Goths' realms. That was a grim king! Many a warrior sat, full of cares and maladies of the mind, wishing constantly that his crown might be overthrown. That passed away; this also may. If a man sits long enough, sorrowful and anxious, bereft of joy, his mind constantly darkening, soon it seems to him that his troubles are limitless. Then he must consider that the wise Lord often moves through the earth granting some men honor, glory and fame, but others only shame and hardship. This I can say for myself: that for awhile I was the Heodeninga's scop, dear to my lord. My name was Deor. For many winters I held a fine office, faithfully serving a just king. But now Heorrenda a man skilful in songs, has received the estate the protector of warriors had promised me. That passed away; this also may (<http://www.thehypertexts.com/Deor%27s%20Lament%20Translation.htm>).

angelsak., blandt orme, dvs. fx i en ormegård, se også kommentar til vers 1 i *Deors Klagesang*. NB denne tekst er fra Exeterbogen, "Tålmodighedsvisen"

angelsak., sørgede, bekymrede sig om (af 'be-murnan').(Bosworth). NB denne tekst er fra Exeterbogen, "Tålmodighedsvisen"

angelsak., overgik; gik (hen) over (3. person præteritum af 'ofer-gan' eller 'ofergan'), se også oversættelsen af vers 7, 13, 17, 20, 27 og 42 i kommentaren til *Deors Klagesang*.(Bosworth). NB denne tekst er fra Exeterbogen, "Tålmodighedsvisen"

angelsak., at gå hen over eller gå over, som Grundtvig skriver; sideform til 'ofergan'.(Bosworth). NB denne tekst er fra Exeterbogen, "Tålmodighedsvisen"

angelsak., af lyst, iver eller af nødvendighed.

angelsak., af nød, af nødvendighed.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

kvad fra *Den ældre Edda*.

forførte.

dvs. angelsaksisk.

fejlskrevet; omskrevet til.

dvs. angelsaksiske.

oldisl., ædelsten; indlån fra angelsak. 'eorcnanstan'.

oldisl., rose; prale.

dvs. angelsaksiske.

angelsak., at falde, falde ned.

guld, der kan holdes i de krummede hule hænder; guldgraveri.

kvadene fra *Den ældre Edda*.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sæbāt ġehlēod, / bær on bearm scipes beorhte frætwa, / Wælses eafera" (Fulk m.fl. 2008, s. 32, vers 895-897). Haarders oversættelse har: "han lastede havbåden / bar skønne skatte i skibets favn / Vølses afkom" (Haarder 2001, vers 895-897).

angelsak., afkom.

åbenbart, helt sikkert.

den angelsaksiske skjald.

lovprisning.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Sigemunde ġesprong / æfter dēaðdæġe dōm unlytel / syþðan wīġes heard wurm ācwealde, / hordes hyrde. Hē under hārne stān / æþelinges bearn āna ġenēðde / frēcne dæde" (Fulk m.fl. 2008, s. 31 f., vers 884-889). Haarders oversættelse har: "Efter hans dødsdag / samledes om Sigmund anseligt ry, / siden drøj i drabstid han dræbte ormen, / skattens vogter; under den hvidgrå klippe / søgte heltesønnen ende / den farlige færd" (Haarder 2001, vers 884-889).

angelsak., "heltesønnen" (Haarder 2001, vers 888, se også kommentar dette vers); egl. ædles barn.

angelsak., "drøj i drabstid" (Haarder 2001, vers 886 se også kommentar dette vers); egl. siden kamphård, kampstærk.

angelsak., "om Sigmund anseligt ry" (Haarder 2001, vers 885, se også kommentar dette vers).

angelsak., siden vølsungen kamphård, kampstærk (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave mangler ordet 'Wælsing' og har her: "syþðan wīġes heard" (Fulk m.fl. 2008, s. 31, vers 886). Haarders oversættelse har: "siden drøj i drabstid" (Haarder 2001, vers 886).

klart, tydeligt.

kvad fra *Den ældre Edda*.

gerninger.

angelsaksiske.

dvs. fra *Den ældre Edda*.

angelsaksisk.

oldisl., han gav Hermod / hjelm og brynje / og Sigurd sværd til takke (overs. GV; *Hyndlas sang*, strofe 2).

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

dvs. angelsaksiske.

kongsgård.

ridt til Hel.

skjalde fra oldtiden.

efterfølger.

konger fra oldtidens.

ganske vist.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

bidsk; dygtig til at bide fra sig.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

rigtig.

bemærkelsesværdig.

her: landsmand; digterkollega.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

enten den svenske ø Gotland eller den sydlige del af Sverige, Götaland.

blive hugget ned.

oplyse, udrede.

angelsak., satte kvinden fri af bevogtning, se også kommentar til "brýd á-herode".brude/kvinde hjord (af dyr); aheordan: sætte fri af bevogtning. bryd aheorde

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "brýd áhredde" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2930). Haarders oversættelse har: "frelste sin mage" (Haarder 2001, vers 2930).

oldisl., hær-tog, dvs. tog til fange i krig.

helte, krigere.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

germansk folkeslag, som beherskede det dakiske område (del af det nuværende Rumænien) ca. 454-558.lex.dk

ringeagtede.

enten den svenske ø Gotland eller den sydlige del af Sverige, Götaland.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

være uafgjort.

bliver man åbenlyst holdt for nar, jf. Mau 1879, nr. 6.083. En limstang var en stang, der var smurt med lim, og som brugtes til at fange fugle med.

navn med forbindelse til Drude.

angelsaksiske.

den angelsaksiske dronning Mōdþrýðo hedder i dansk oversættelse Modtryd.

her: stræbt.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hīo Offan flet / ofer fealone flōd be fæder lāre / sīðe gesōhte" (Fulk m.fl. 2008, s. 66, vers 1949-1951). Haarders oversættelse har: "og hun drog bort /over flammegrønt farvand på farens råd / til Uffes borg" (Haarder 2001, vers 1949-1951).

det lille stykke.

angelsak. Citatet fra digtet *Vidsid* (fra *Exeterbogen*), vers 38-44, lyder i halvlinje for halvlinjeoversættelse:

Uffe slog
den første blandt mænd
i sine drengeår
det meste af kongeriget.
Ingen jævnaldrende
udviste mere mandighed.
Ene ved sværdet
lod han grænse kende
mod myrgingerne [en folkestamme af saksisk oprindelse]
Ved Fifeldor.
Han udslettede
angler og sveber [alemanner].
Således slog Uffe dem (overs. GV).

Vidsidsmaal: "Offa conquered, / before he was a man, / in battle / most of his kingdom / None of his age / showed earlship more./ With single sword / he spread his borders./ Against the Myrgings / marked the bound / by Fiveldor. / Henceforth 'twas held / by Sueve and Angle / as Offa won it."
(<https://en.wikipedia.org/wiki/Widsith>)

Gudmund Schütte:
men Offa overvandt, yngst blandt Mændene,
som ung Knægt et Kongerige stort
Ingen jævnaldrende Ædeldåd større
i Orlogsfærden ene virked
Han mærked Grænsen mod Myrjingerne
ved Fifeldor; for Fremtiden overholdt
Angler og Svaber, hvad Offa slog fast
Schütte (1907) *Oldsagn om Godtjod. Bidrag til etnisk Kildeforsknings Metode med særligt henblik på Folke-Stamsagn*, s. 199.

angelsak., kongelig berømmelse, ære.

angelsak., jævne.; af 'efnan', da. at jævne, lægge ned

angelsak., ham.

angelsak., ved grænse.

angelsak., ved grænse / ved sværd alene, se dog også kommentar til halvvers 8 f. i kommentaren til citat fra digtet *Vidsid*. Schütte: i *Orlogsfærden ene* (s. 199).

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak., at udvide. Bosworth-Toller: ge-mæran

angelsak., udpegede, markerede grænse. *Vidsid* Bosworth-Toller: ge-mearcian

angelsak., egl. monsterdør, men formentlig floden Ejderen.

angelsak., Ejderen.

oldisl., egl. Ægirs dør, men også et udtryk for en fjordmunding. I konteksten kan det være den gamle grænseflod Ejderen.

angelsak., sveber (akkusativ), et germansk folkeslag fra 500-tallet, alemannerne (Sydvesttyskland), se fx Varberg 2019, s. 95. Bosworth-Toller: A Germanic people, the Suevi or Alamanni ('um diese zeit (4th cent.) pfligt an die stelle des alten Suevennamens die benennung Alamannen einzutreten) lex.dk: "Sveber, (lat. suebi), germansk folk. Ifølge Cæsars oplysninger var sveberne under Ariovists ledelse, men blev besejret i 58 f.Kr. På det tidspunkt levede de ved Rhinen og var en potentiel trussel mod romerne, indtil Drusus i 9 f.Kr. ..."

angelsak., saksere.

angelsak. Begge former er betegnelser for sveber, et germansk folkeslag fra 500-tallet, alemannerne (Sydvesttyskland). Grundtvig anser formodentlig den sidste for den mest korrekte og vil derfor have den første til at betyde saksere. <https://lex.dk/search?query=sveber> Bosworth-Toller: A Germanic people, the Suevi or Alamanni ('um diese zeit (4th cent.) pfligt an die stelle des alten Suevennamens die benennung Alamannen einzutreten)

blændende, brillerende.

sætte leddet på plads.

lovprisning.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

lovprisning.

åbenbart, helt sikkert.

angelske eller engelske skjald.

den angelsaksiske skjald.

dvs. angelsaksiske.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

lat., familiens skytsånd.

begærlige.

den angelsaksiske skjald.

her: dreng, der kom sejlene på et skib, dvs. kong Skjold.

flyde ind, drive op på.

den angelsaksiske skjald.

krigstogtet.

kongsgård.

bemærkelsesværdigt.

sprog.

betegnelse for den højeste embedsmand i de nordiske riger i middelalderen.

listig bagtanke, jf. ordsproget 'hvem der hvisker i mørke, har skælmen bag øret', se Mau 1879, nr. 6731 og 12.134 samt Grundtvig 1845, nr. 1.207.

lethed, smidighed.

det monstrøse uhyre.

gennemsigtighed.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

henvisning til heraldiske figurer i det danske rigsvåben.

ikke.

allerede.

dvs. næ; månens aftagende fase.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

lejesoldater.

her: anglernes.

togtet.

togt.

kom til.

her: skibe.

togt.

folkevise.

falsk, forbryderisk.

havde opslået kvarter.

helte, krigere af højeste klasse, af bedste slags.

lakune, vi ikke kan udfylde.

angelsak., Finn Folkvalding / af frisisk slægt (overs. GV).

Fin Folkvalding Frisernes Æt

Schütte (1907) *Oldsagn om Godtjod. Bidrag til etnisk kildeforsknings metode med*

særligt henblik på Folke-Stamsagn, s. 198.

høvding over friserne.

udåd; falskneri.

åbenlyst, øjensynligt.

høvding over friserne.

togtet.

høvding; overhoved.

den danske hær.

vikingskongene, sørøverlederne, dvs. magthavere uden jord.

dvs. sonofret, et offer, der ydes for at sone (til sone for) en brøde.

dvs. tilhørende folkeslaget hadubarderne.

angelsak. Citatet stammer fra digtet *Vidsid* (fra *Exeterbogen*) og lyder i halvlinje for halvlinjeoversættelse:

Rolf Krake og Roar
holdt længst
freden sammen
farbror og nevø
siden han blev drevet bort
[som var] af vikingeslægt
og Ingelds spyd bøjede ned
nedslagtede på Heorot
hadubardernes vært (eller folk) (overs. GV).

Gudmund Schütte:
Hrodulf Hrodgar de to holdt længe
Fred tilsammen, Bro'rsøn og Farbro'r,
siden drev de væk Vkingernes Slægt(er),
Og de Ingelds Od nedbøjede,
forhugged ved Heorot Hadbarders Magt
Schütte (1907) *Oldsagn om Godtjod. Bidrag til etnisk Kildeforsknings Metode med
særligt henblik på Folke-Stamsagn, s. 199.*

Desværre kan vores kommentarfildanner ikke tage fodnoterne, der er kommentaret separat, ud af lemma her

angelsak., farbror og nevø (nominativ pluralis), egl. 'suhter-fæderan'. Bosworth Toller

angelsak., farbror og nevø (nominativ pluralis), sideform til 'suhter-fæderan'.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

for at være.

angelsak., spyd bøjede ned (overs. GV).

den danske konge.

foretagnet blev imidlertid ødelagt.

kongsgård.

snedig og upålidelig person; kæltring; snyder.

.

af.

kongsgård.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

af.

helte-, krigerlivs.

rester (af hæren).

kursen.

eftervirkningen af en foregående ubehagelig tilstand.

bulderet; kamplarmen.

følgerigtige; selvindlysende.

efterfølger.

anglernes. Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak. Heaðoræmas er navnet på et folkeslag i det sydlige Norge, raumerne. Forstavelsen heaðo tilkendegiver, at det var et stridbart folk.

Grundtvigs oversættelse af angelsaksiske 'Scede-land', som er en sideform til 'Sceden-īg', da. Skåne(landene).Holger spurgt 2020-11-09

kendetegn.

angelsak., som Grundtvig skriver, vindmarken. Dette er en betegnelse for gøternes land.baseopm?

betydning.

bemærkelsesværdige hændelser.

Grundtvigs oversættelse af angelsaksiske 'Scede-land', som er en sideform til 'Sceden-īg', da. Skåne(landene).Holger spurgt 2020-11-09

her: de skandinaviske lande.

lat. 'vagina gentium' betyder folkenes skede, dvs. oprindelse.

de goters, der tilhørte den germanske folkestamme, som invaderede Rom i 400-tallet.

Anglernes. Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

digtere, skjalde, troldmænd.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

her: gotiske, dvs. dem, der interesserer sig for sprog og historie i det nordeuropæiske område.

helt sikkert.

i sammenhænge, hvor angelsaksisk materiale indgår, består Højnorden for Grundtvig af det nuværende Skandinavien sammen med Island og Færøerne.

symbol på den klassiske (og tyske) filosofi.

videnskab.

officielle signet.

uvæsen; trold; utyske.

kursiv.

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjoovulf*.

gloserne i margin.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

Den følgende tekst (s. 1-108) er hverken oversat eller kommenteret af GV. Der henvises generelt til Andreas Haarders *Sangen om Bjovulf i dansk gengivelse* (Haarder 2001). Grundtvig arbejder med halvvers, mens Haarder arbejder med hele vers(linjer).

lat., overskrevet; skrevet ovenover (overs. GV).

den angelsaksiske skjald.

overladt til sin egen skæbne.

dvs. længere.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "aldor(l)ēase" (Fulk m.fl. 2008, s. 3, vers 15). Haarders oversættelse har: "uden leder" (Haarder 2001, vers 15), egl. uden herre eller overordnet.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Swā sceal ġe(ong) guma gōde ġewyrcean, / fromum feohġiftum on fæder(bea)rme" (Fulk m.fl. 2008, s. 3, vers 20 f.). Haarders oversættelse har: "Det er sådan den unge skal opnå ved godhed / ved fornemme gaver i farens eje" (Haarder 2001, vers 20 f.).

lakunerne.

bogstavrimet.

angelsak., således skal kampbegyndelsen (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Swā sceal ġe(ong) guma" (Fulk m.fl. 2008, s. 3, vers 20). Haarders oversættelse har: "Det er sådan den unge skal" (Haarder 2001, vers 20), se også kommentar til vers 20.

angelsak., barm; skød. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "(bea)rme" (Fulk m.fl. 2008, s. 3, vers 21), se også kommentar til vers 21.

ordet kendes ikke på angelsaksisk. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "(bea)rme" (da. barm; skød) (Fulk m.fl. 2008, s. 3, vers 21), se også kommentar til vers 21.

angelsak., hus. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "(bea)rme" (da. barm, skød) (Fulk m.fl. 2008, s. 3, vers 21), se også kommentar til vers 21.

angelsak., på fædres venner. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "on fæder (bea)rme" (da. i faderbarm, -skød) (Fulk m.fl. 2008, s. 3, vers 21), se også kommentar til vers 21.

angelsak., måg-ven, dvs. besvogret ven, slægtning. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "mīn wine" (da. min ven) (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2.047). Haarders oversættelse har: "gode ven" (Haarder 2001, vers 2.047).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "seġen gy(l)denne" (Fulk m.fl. 2008, s. 4, vers 47). Haarders oversættelse har: "banner af guld" (Haarder 2001, vers 47), egl. gyldne tegn; gyldne fortællinger (overs. GV).

angelsak. gyldne tegn; gyldne fortællinger (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "seġen gy(l)denne" (Fulk m.fl. 2008, s. 4, vers 47). Haarders oversættelse har: "banner af guld" (Haarder 2001, vers 47).

angelsak., gylden, forgyldt.

overstregede d, dvs. bogstavet ð (eth), som Grundtvig skriver.

angelsak., muligvis drejede, vredne (sideform af participium af 'wriþan'), se dog også kommentar til vers 47. eller af ge-wreðian?

slægtning.

den gøtiske helt, her Bjovulf.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hȳrde ic þæt [..... wæs On]jelan cwēn, / Heaðo-Scilfingas healsġebedda" (Fulk m.fl. 2008, s. 5, vers 62 f.). Haarders oversættelse har: "Yrsa, har jeg hørt, blev Onelas dronning, / kampskylvingens kære hustru" (Haarder 2001, vers 62 f.).

opdelt.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

gæt.

angelsak., Otters moder og Onelan / Ongenthjovs kvinde. Se dog kommentar til vers 62, idet Klæber har en anden læsning (Fulk m.fl. 2008, s. 5, vers 62 f.). Haarders oversættelse har: "Yrsa, har jeg hørt, blev Onelas dronning, / kampskylvingens kære hustru" (Haarder 2001, vers 62 f.).

angelsak., som Grundtvig skriver, sidste del af navnet Onela (i akkusativ).

lakunen.

angelsak. Klæbers tekstkritiske udgave har her: "þā wæs Hrōðgare herespēd gyfen" (Fulk m.fl. 2008, s. 5, vers 64). Haarders oversættelse har: "Da fik Roar dådslykke skænket" (Haarder 2001, vers 64).

kendt.

forgænger.

angelsak. Klæbers tekstkritiske udgave har her: "būton folcscare ond feorum gumena" (Fulk m.fl. 2008, s. 5, vers 73). Haarders oversættelse har: "blot ikke fælles land eller folks liv" (Haarder 2001, vers 73). gumena er genitiv pluralis af 'guma', da. mand

begavede.

belastning.

angelsak., folkeområde, -herred.

eng., herred.

livvagt.

hals- og håndsret.

angelsak. Klæbers tekstkritiske udgave har her: "ne wæs hit lenge þā gēn / þæt se ecghete āpumswēoran, / æfter wælnīðe wæcnan scolde" (Fulk m.fl. 2008, s. 6, vers 83-85). Haarders oversættelse har: "ikke endnu / skulle sværdet mellem svigersøn og svigerfar hæves / i had som følge af fjendtlig dåd" (Haarder 2001, vers 83-85).

angelsak. Klæbers tekstkritiske udgave har her: "heaðowylma bād, / lāðan liġes" (Fulk m.fl. 2008, s. 6, vers 82 f.). Haarders oversættelse har: "den gik mod en malstrøm / af ond ild" (Haarder 2001, vers 82 f.).

opklares, blive klarere.

afgjort, utvivlsomt.

angelsak. Klæbers tekstkritiske udgave har her: "ne wæs hit lenge þā gēn / þæt se ecghete āpumswēoran, / æfter wælnīðe wæcnan scolde" (Fulk m.fl. 2008, s. 6, vers 83-85). Haarders oversættelse har: "ikke endnu / skulle sværdet mellem svigersøn og svigerfar hæves / i had som følge af fjendtlig dåd" (Haarder 2001, vers 83-85).

foran.

søjler.

angelsak., sværdhad; fjendskab.

angelsak., at sværge.

angelsak., en akkusativ pluralis til 'sweor', da. søjle.

angelsak., had, fjendskab.

eng., hede, varme.

det monstrøse uhyre.

folkestue eller mændenes opholdsrum; lokale, hvor tjenestefolkene spiser og opholder sig.

heltene, krigerne.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

fordrukne.

det monstrøse uhyres.

ordsprog, jf. Grundtvig 1845, nr. 2.114.

åbenlyst.

ordsprog, jf. Mau 1879, nr. 2.452, og Grundtvig 1845, nr. 721.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Þā wæs ēaðfynde þē him elles hwær / ġerūmlicor ræste [sōhte], / bed æfter būrum, ðā him ġebēacnod wæs, / ġesæġd sōðlice sweotolan tæcne / healðegnes hete; hēold hyne syðþan / fyr ond fæstor, sē þæm fēonde ætwand" (Fulk m.fl. 2008, s. 7, vers 138-143). Haarders oversættelse har: "Da var den til at finde, som fandt sig et sted, / hvor han kunne ligge, længere borte, / en seng i kamrene, siden han mærkede, / kundgjort i klart, umiskendeligt sprog, / halkæmpens had. Han holdt sig fra nu af /på sikrere afstand, han som undslap den lede (Haarder 2001, vers 138-143).

i fare.

helt, kriger.

forbrændthed; brandsår.

lindring; helbredelse.

lakune.

eng., at gøre klar.

hellere.

angelsak., at, så at; det.

angelsak., (for) dig; derfor, af den grund; som.for) dig (dativ singularis af þu, da. du); eller: derfor, af den grund (dativ singularis af 'sē', det demonstrative pronomen 'denne'); eller: som (relativt pronomen).

lakunen.

angelsak., var sørget for, var behersket.af rædan?

eng., hal-thanens had holdt ham derefter strammere og hurtigere, han som flygtede for fjenden.

gæt.

angelsak., halkrigers.

ty., helvedsknægtens had.

åbenlyst, helt klart.

angelsak., had, fjendskab.

angelsak., varme, hede.

eng., varme, hede.

angelsak., ild.

Ordet eksisterer ikke på angelsaksisk.

dvs. skrivefejl.

nomen; oversættelseslån af lat. 'nomina' eller gr. 'onomata', dvs. substantiver, adjektiver, propier og appellativer m.fl.

angelsak., ild.

skilletegnet, -stregen.

angelsak., danske.

angelsak., lille, få.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nē þær næniġ witenā wēnan þorfte / beorhtre bōte tō banan folmum. / (ac se) æġlæca ēhtende wæs" (Fulk m.fl. 2008, s. 8, vers 157-159). Haarders oversættelse har: "nej, ingen i rådet skulle regne med håb / om strålende bod af banemandshænder; / den onde ånd sneg sig efter hirden" (Haarder 2001, vers 157-159).

angelsak., ædende (participium af 'etan').Bosworth-Toller: etan

angelsak., forfølger (dativ).

allerede.

angelsak., den som af den slagsbror var forfulgt (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "(ac se) æġlæca ēhtende wæs" (Fulk m.fl. 2008, s. 8, vers 159), se også kommentar til dette vers. "Ac se" kan også oversættes til 'men det'.

hellere.

angelsak., banemand, morder (genitiv og dativ singularis af 'bana').

angelsak., banemand, morder. På dette sted (vers 158) beror læsningen af ordets to sidste bogstaver på en opløsning af en nasalstreg. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "banan" (genitiv eller dativ singularis), se også kommentar til dette vers).

angelsak., ædende (participium af 'etan').Bosworth-Toller: etan

angelsak., forfulgt (participium af 'ehtan').

angelsak., og.

angelsak., eller.

angelsak., banemand, morder. På dette sted (vers 158) beror læsningen af ordets to sidste bogstaver på en opløsning af en nasalstreg. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "banan" (genitiv eller dativ singularis), se også kommentar til dette vers).

angelsak., hænder (dativ pluralis).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nō hē þone ġifstōl grētan mōste / maþðum for metode, nē his myne wisse. / þæt wæs wræc micel" (Fulk m.fl. 2008, s. 8, vers 168-170). Haarders oversættelse har: "Men gavestolen var stænget for ham, / den helligholdt Herren, hvis hu var ham fremmed. - / Det var skændig skade" (Haarder 2001, vers 168-170).

lakune.

angelsak., han.

herskede over.

angelsak., sorg, ulykke.

angelsak., kunstværk.

lakune.

lader det være uafgjort, hvorvidt det er rigtigt.

angelsak., minde, ønske; hukommelse, forstand.

dvs. skrivefejl.

angelsak., brøde, forbrydelse.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "mōdes brecða" (Fulk m.fl. 2008, s. 8, vers 171). Haarders oversættelse har: "modets betrængthed" (Haarder 2001, vers 171), egl. knækket mod (overs. GV).

angelsak., knækket mod, se også kommentar til vers 171).

eng. mismodig; stækket i ånden.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

god rimelighed.

angelsak., da mødets brud (overs. GV), se dog også kommentar til vers 171).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "frōfre ne wēnan, / wihte ġewendan" (Fulk m.fl. 2008, s. 9, vers 185 f.). Haarders oversættelse har: "som intet kan håbe, /der vil ændre hans lod" (Haarder 2001, vers 185 f.).

angelsak., håb, trøst (oblik kasus).

angelsak., trøst, hjælp.

nomen; oversættelseslån af lat. 'nomina' eller gr. 'onomata', dvs. substantiver, adjektiver, propier og appellativer m.fl

angelsak., at vende, forandre.

angelsak., at kæmpe, slås.

bogstavrim.

fremkommer, fremstår.

søgøten, dvs. en af de gøter, der levede tæt på kysten og drog på togt. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland). Ordet er Grundtvigs oversættelse af det angelsaksiske 'Sæ-gēatas'.

vedergøten, dvs. vind- eller vejrgøten. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

hørt, erfaret.

det monstrøse uhyres.

sammen med fjorten andre.

som Grundtvig skriver, et døgn — regnet fra middag til middag.

udreder, svarer.

strandvagten, opsynsmanden (der er til hest).

angelsak., fra; væk; væk fra.

Klaebers tekstkritiske udgave har også: "þæt fram ham gefrægn" (Fulk m.fl. 2008, s. 9, vers 194). Haarders oversættelse har: "Det hørte [...] hjemme" (Haarder 2001, vers 194.).

helt sikkert.

angelsak., til.

ty. hjem.

angelsak., det (bestemt artikel, neutrum singularis) eller at (konjunktion).

angelsak., de (bestemt artikel, neutrum pluralis).

angelsak., det (bestemt artikel, neutrum singularis) eller at (konjunktion).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ðone sīðfæt him snotere ceorlas / lǣthwōn lōgon. þeah hē him lēof wære" (Fulk m.fl. 2008, s. 9, vers 202 f.). Haarders oversættelse har: "Den færd var der få erfarne karle / der sagde ham på, selv om de holdt af ham" (Haarder 2001, vers 202 f.).

allerede.

angelsak., meget lidt; få se dog også kommentar til vers 202.

ejede.

(fra)rådede.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

dvs. rejs (imperativ af fare).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Fiftýna sum / sundwudu sōhte, secg wīsade, / lagucræftig mon landǵemyrcū" Fulk m.fl. 2008, s. 9, vers 207-209). Haarders oversættelse har: "femten med ham / søgte mod skibet, den søkyndige mand / viste vej som leder til landets kyst" (Haarder 2001, vers 207-209).

sammen med fjorten andre.

den mindre havn direkte ved havet (modsat havn inde i fjord, vig osv.) eller fjernt fra (større) købstad, toldsted o.l.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Fyrst forð ǵewāt" Fulk m.fl. 2008, s. 9, vers 210). Haarders oversættelse har: "Tiden flyttede sig" (Haarder 2001, vers 210).

med sikkerhed.

helten, krigeren.

angelsak., hær (substantiv); krigs- (præfix).

krigerflokket, hæren, som Grundtvig skriver.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "eoletes æt ende" (Fulk m.fl. 2008, s. 10, vers 224). Haarders oversættelse har: "rejsen til ende" (Haarder 2001, vers 224).

angelsak., rejses; havs (genitiv singularis). Ordets betydning er dog usikker, jf. Fulk m.fl. 2008, s. 132.

således.

angelsak., til ende.

angelsak., Øland (ø ud for Sveriges østkyst) eller blot ø i almindelighed.

angelsak., til enden af Øland eller af øen.

gæt.

angelsak., vandvej.

angelsak., elg.

angelsak., rav.

angelsak., tempel; ly, fristed.

Grundtvigs oversættelse af angelsak. 'eolh-stede', da. tempel; ly, fristed.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "[l̥c hwi]le wæs / endesæta, æǵwearde hēold" (Fulk m.fl. 2008, s. 10, vers 240 f.). Haarders oversættelse har: "Længe har jeg været / vogter af grænsen, holdt vagt ved havet" (Haarder 2001, vers 240 f.).

lakune.

angelsak., jeg.

bogstavrim.

angelsak., var (singularis).

angelsak., holdt, bevogtede, ejede (præteritum 1. person singularis af 'healdan').

strandvagtens, opsynsmandens (der er til hest).

Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nis þæt seldguma, / wæpnum ǵeweorðad, næfne him his wlite lēoge, / ænlic ansȳn" (Fulk m.fl. 2008, s. 11, vers 249-251). Haarders oversættelse har: "en helt uden lige / med skinnende våben, hvis hans skønhed ikke lyver, / hans dejlige ydre" (Haarder 2001, vers 249-251).

angelsak., denne (demonstrativt pronomen, maskulin nominativ).

angelsak., slig, sådan (sideform til angelsak. 'þyslic').

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., det (bestemt artikel, neutrum singularis); at (konjunktion).

angelsak., aldrig.

angelsak., undtagen (sideform til angelsak. 'nefne').

misforståelse.

strandvagten, opsynsmanden (der er til hest).

helte, krigere.

angelsak., HELT FORFRA HER!!!.

bedømme efter sin udrustning.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ne sceal þær dyrne sum / wesan, þæs ic wēne: Þū wāst, gif hit is / swā wē sōþlice secgan hýrdon" (Fulk m.fl. 2008, s. 11, vers 271-273). Haarders oversættelse har: "fordækt skal intet være, / tror jeg. Du ved, om det passer, / hvad vi har hørt sige med sikker forvisning" (Haarder 2001, vers 271-273).

åbenlyst.

de bærende bogstaver i bogstavrimet.

opdeler.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ne sceal þær dyrne sum / wesan, þæs ic wēne: Þū wāst, gif hit is / swā wē sōþlice secgan hýrdon" (Fulk m.fl. 2008, s. 11, vers 271-273). Haarders oversættelse har: "fordækt skal intet være, / tror jeg. Du ved, om det passer, / hvad vi har hørt sige med sikker forvisning" (Haarder 2001, vers 271-273).

ret tilberedt af hakkede og sammenblandede ingredienser.

lakune.

angelsak., danernes konge.

angelsak., hørt sige.

mest sandsynligt.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "gyf him edwenden æfre scolde / bealuwa bisigu, bōt eft cuman" (Fulk m.fl. 2008, s. 12, vers 280 f.). Haarders oversættelse har: "om nogen sinde hans nød skulle endes, / lindring komme for lidelsers kummer" (Haarder 2001, vers 280 f.).

åbenlyst.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "bealuwa bisigu" (Fulk m.fl. 2008, s. 12, vers 281). Haarders oversættelse har: "lidelsers kummer" (Haarder 2001, vers 281).

angelsak., ventede i vådt sand et vidbuget skib (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "seomode on sāle sīdfæþmed scip" (Fulk m.fl. 2008, s. 12, vers 302). Haarders oversættelse har: "ved tovet og ventede, et vidbuget skib" (Haarder 2001, vers 302).

dvs. tovet.

eng. lå dybt i mudderet, sølet.

angelsak., mudder eller vådt sand (dativ); myr, mose.

angelsak., tov; åg. Bosworth-Toller: sol - der er flere muligheder

ty. reb.

vildfarelsen; fejlen.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "eoforlic scionon / ofer hlēorber[g]an, gehroden golde, / fāh ond fyrheard; ferhwearde hēold" (Fulk m.fl. 2008, s. 12, vers 303-305). Haarders oversættelse har: "Vildsvin lyste / på kindernes dække, bedækket med guld, / strålende, ildhærdet, stod det sin livsvagt" (Haarder 2001,

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

vers 303-305).

lakune.

heltene, krigerne.

hjelm, der er formet som en grisetryne.

angelsak., udsmykket med eller af form som en gris, som Grundtvig skriver.

tales om.

strålende af guld.

angelsak., skinnede (præteritum singularis af 'scīnan').

angelsak., skinnede (præteritum pluralis af 'scīnan').

angelsak., at bære (verbum); Grundtvig synes dog at opfatte ordet som et verbalsubstantiv, bæren.

nomen; oversættelseslån af lat. 'nomina' eller gr. 'onomata', dvs. substantiver, adjektiver, propier og appellativer m.fl.

betydning.

angelsak., at bære (sig selv), opføre sig; Grundtvig synes dog at opfatte ordet som et verbalsubstantiv, bæren (sig ad).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ferhwearde hēold" (Fulk m.fl. 2008, s. 12, vers 305). Haarders oversættelse har: "stod det sin livsvagt" (Haarder 2001, vers 305).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "healdeð higemæðum hēafodwearde" (Fulk m.fl. 2008, s. 99, vers 2909). Haarders oversættelse har: "med tyngede tanker tager han sin vagt" (Haarder 2001, vers 2909).

ty., pattegris.

at man har gjort noget voksent ud af noget umodent eller noget stort ud af noget småt.

-heltene, -krigerne.

folkestuen eller mændenes opholdsrum; lokale, hvor tjenestefolkene spiser og opholder sig.

forskriftsmæssigt.

dvs. førte.

den fornemste sal i en borg (folkevisestil).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ðonne sægdon þæt sæliþende, / þā ðe gífsceattas Gēata fyredon / þyder tō þance" (Fulk m.fl. 2008, s. 15, vers 377-379). Haarders oversættelse har: "Søens besejlere sagde tillige, / de som bragte gøterne gode skatte / som hyldest til landet" (Haarder 2001, vers 377-379). G med prik over vises ikke

betalte skat.

angelsak., did; hvorhen.

angelsak., gøter (dativ pluralis). Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak., gøte (dativ singularis). Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak., hid.

angelsak., did; hvorhen.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

dvs. førte.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

det korn, som var (en del af) skattebetalingen.

kongsgård.

helten.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Deniġa lēodum.' *** / [Wedera lēodum] word inne ābēad" (Fulk m.fl. 2008, s. 15, vers 389 f.). Haarders oversættelse har: "i danernes flok.' Da gik han frem til døren / den navnkundige helt forkyndte fra hallen" (Haarder 2001, vers 389 f.).

tydeligt.

lakune.

angelsak., da gik Vulfgar mod hallens dør (overs. GV), se dog også kommentar til vers 389.

lakune.

angelsak., ord erklærede (han) inde fra (overs. GV), se dog også kommentar til vers 390.

lakunerne.

angelsak., ord afventede, forventede (han) inde fra (overs. GV).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "under Heorotes hrōf; [ēode hildedēor] / hear(d) under helme, þæt hē on heo[r]ðe ġestōd" (Fulk m.fl. 2008, s. 16, vers 403 f.). Haarders oversættelse har: "under Heorots tag; hōvdingen gik, / stærk under hjelmen, til han stod ved arnen" (Haarder 2001, vers 403 f.).

angelsak., viljestærkt gik (han).

lakunen.

Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt hē on heo[r]ðe ġestōd" (Fulk m.fl. 2008, s. 16, vers 404). Haarders oversættelse har: "til han stod ved arnen" (Haarder 2001, vers 404).

angelsak., indtil det for ham ved kampen stod, dvs. indtil han stod i kamp (overs. GV), se dog også kommentar til vers 404. Fulk, s. 394: heaðo

lovprisning, hyldest.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þær ic fife ġeband, / yðde eotena cyn, ond on yðum slōg / niceras nihtes, nearoþearfe drēah, / wræc Wedera nið - wēan āhsodon - / forgrand gramum" (Fulk m.fl. 2008, s. 16, vers 420-424). Haarders oversættelse har: "når jeg [...] / og havde bundet fem, / jeg ordnede uhyreslæng og overvandt på bølgerne / havbæster ved nattetid, nød jeg led, / jeg hævnede gøtersorgen — de hentede sig straf — / jeg nedgjorde de grusomme" (Haarder 2001, vers 419-424).

lærd; person, der går meget op i studiet af bøger.

her: ligesindede; kolleger.

angelsak., ulykke, smerte.

angelsak., vedergøtere, dvs. vind- eller vejrgøter. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

navnet på folkeslaget.

angelsak., gøternes store sorg (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wræc Wedera nið" (Fulk m.fl. 2008, s. 16, vers 423). Haarders oversættelse har: "jeg hævnede gøtersorgen" (Haarder 2001, vers 423). Angelsak. 'þræc' betyder styrke eller er et forstærkende præfiks eller suffiks.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "norpan wind, / heaðogrim" (Fulk m.fl. 2008, s. 21, vers 547 f.). Haarders oversættelse har: "nordenvinden / slog os med barskhed" (Haarder 2001, vers 547 f.), egl. nordenvinden, kampgrum (overs. GV).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wēan āhsodon — / forgrand gramum" (Fulk m.fl. 2008, s. 16, vers 423 f.). Haarders oversættelse har: "de hentede sig straf — / jeg nedgjorde de grusomme" (Haarder 2001, vers 423 f.).

gæt.

opdele.

angelsak. En oversættelse af vers 423 f., svarende til de tre sidste halvlinjer i uddraget, der i Grundtvigs læsning adskiller sig mest fra den tekstkritiske udgaves læsning, kan lyde: "gøternes store sorg / Han efterspurgte ve / jeg tilbagebetalte de grumme" (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þær ic fife geband, / yðde eotena cyn, ond on yðum slög / niceras nihtes, nearoþearfe drēah, / wræc Wedera nīð — wēan āhsodon — / forgrand gramum" (Fulk m.fl. 2008, s. 16, vers 420-424). Haarders oversættelse har: "når jeg [...] / og havde bundet fem, / jeg ordnede uhyreslæng og overvandt på bølgerne / havbæster ved nattetid, nød jeg led, / jeg hævnede gøtersorgen - de hentede sig straf — / jeg nedgjorde de grusomme" (Haarder 2001, vers 419-424).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Fore fyhtum, þū, wine mīn Bēowulf, / ond for ārstafum, ūsić sōhtest" (Fulk m.fl. 2008, s. 18, vers 457 f.). Haarders oversættelse har: "For gjorde gerninger, min gode ven, Bjovulf, / og i særlig bevågenhed søgte du til os" (Haarder 2001, vers 457 f.).kors vises ikke

bærende bogstav i bogstavrimet.

angelsak., for (dine) bedrifter, du min ven Bjovulf (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Fore fyhtum þū, wine mīn Bēowulf" (Fulk m.fl. 2008, s. 18, vers 457). Haarders oversættelse har: "For gjorde gerninger, min gode ven, Bjovulf" (Haarder 2001, vers 457).kors vises ikke

bærende bogstav i bogstavrimet.

angelsak., for (dine) skabninger, du (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Fore fyhtum þū" (Fulk m.fl. 2008, s. 18, vers 457). Haarders oversættelse har: "For gjorde gerninger" (Haarder 2001, vers 457).kors vises ikke

ty., mod den fjendtlige fyr.

angelsak., for mandekamp(-bedrifter), du min ven Beovulf, og for æresbevisninger, søgte du os (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har dog: "Fore X fyhtum þū, wine mīn Bēowulf, / ond for ārstafum, ūsić sōhtest" (Fulk m.fl. 2008, s. 18, vers 457 f.). Haarders oversættelse har: "For gjorde gerninger, min gode ven, Bjovulf, / og i særlig bevågenhed søgte du til os" (Haarder 2001, vers 457 f.).kors vises ikke

helt klart.

angelsak., spydslægt (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Wedera cyn" (Fulk m.fl. 2008, s. 18, vers 461). Haarders oversættelse har: "vejrgøterslægten" (Haarder 2001, vers 461). Angelsak. 'gara' kan være en bøjning af 'gar', da. spyd. 'Cyn' betyder slægt.

Tekststedet er vanskeligt at læse. Angelsak. 'wara' kan være en misforstået bøjning af 'warian', da. at bevogte, væрге eller bebo. 'Cyn' betyder slægt (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Wedera cyn" (Fulk m.fl. 2008, s. 18, vers 461). Haarders oversættelse har: "vejrgøterslægten" (Haarder 2001, vers 461).

det bærende bogstav i bogstavrimet.

Tekststedet er vanskeligt at læse. Angelsak. 'wara' kan være en misforstået bøjning af 'warian', da. at bevogte eller bebo. 'Cyn' betyder slægt (overs. GV).Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Wedera cyn" (Fulk m.fl. 2008, s. 18, vers 461). Haarders oversættelse har: "vejrgøterslægten" (Haarder 2001, vers 461).

angelsak., vedergøtere, dvs. vind- eller vejrgøter. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland). 'Veder' betyder vejr eller vind.

angelsak., æreskjoldunger, dvs. 'ærefulde efterkommere af kong Skjold' (dativ pluralis).

angelsak., æreskjoldunger, dvs. 'ærefulde efterkommere af kong Skjold' (nominativ pluralis).

bemærket.

ty., æreskjoldunger.

åbenlyst, helt klart.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Site nū tō symle ond onsæl meoto, / sigehrēð secgum, swā þīn sefa hwette" (Fulk m.fl. 2008, s. 19, vers 489 f.). Haarders oversættelse har: "Sæt dig nu til bordet og sig dine tanker / om sejsry for salfolk, som sindet byder dig" (Haarder 2001, vers 489 f.).

i høj grad.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

gæt.

eng., løs med mjød dit brave bryst.

åbenlyst.

angelsak., sid nu til festen / og løs munden / om æressejr til mændene / som huen opfordrer dig til (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Site nū tō symle ond onsæl meoto, / sigehrēð secgum, swā þīn sefa hwette" (Fulk m.fl. 2008, s. 19, vers 489 f.). Haarders oversættelse har: "Sæt dig nu til bordet og sig dine tanker / om sejsry for salfolk, som sindet byder dig" (Haarder 2001, vers 489 f.).

angelsak., æresmand; hædersmand.

angelsak., velomtalt mand; mand, hvorom der går frasagn.

betegnelse for den højeste embedsmand i de nordiske riger i middelalderen.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nē inc æniġ mon, / nē lēof nē lāð, belēan mihte / sorhfullne sīð" (Fulk m.fl. 2008, s. 19, vers 510-512). Haarders oversættelse har: "Ingen som helst, / hverken ven eller fjende, kunne vende jeres tanker / fra den uforsvarlige tur" (Haarder 2001, vers 510-512).

bebrejde ham en så ynkelig rejse.

angelsak., mig (dativ).

angelsak., jer to (dualis, akkusativ og dativ).

angelsak., mig (akussativ).

dvs. vrøvl.

dvs. vrøvlet.

angelsak., forbyde ved bebrejdelse; hindre.

ty., modvirke; hindre.

usandsynlig; meningsløs.

bemærkning; iagttagelse.

angelsak., forbyde ved bebrejdelse; hindre.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Næs hīe ðære fülle gefēan hæfdon, / mǎnfordædlan" (Fulk m.fl. 2008, s. 21, vers 562 f.). Haarders oversættelse har: "De havde mindre morskab af måltidet dér, / de onde dødsdyr" (Haarder 2001, vers 562 f.); 'mǎnfordædlan', egl. menneskeøderne (overs. GV).

angelsak., de, som ødelægger på ond vis; menneskeøderne, se dog også kommentar til vers 563.

eng., de fæle ødelæggere.

ty., de stygge plagere.

angelsak., belønning for skændig handling.

variant af ordsprog, jf. Mau 1879, nr. 5.299.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hwæþere ic fāra feng fēore ġedīġde" (Fulk m.fl. 2008, s. 22, vers 578). Haarders oversættelse har: "men jeg undslap fra de ondes angreb med livet" (Haarder 2001, vers 578).

bestemt.

angelsak., muligvis en sideform til 'fara', da. fjendtliges (genitiv pluralis).

angelsak., rejsende eller fjendtligt folk, se dog også kommentar til vers 578.

åbenlyst.

angelsak., greb; noget, der er taget, se dog også kommentar til vers 578.

angelsak. 'fær' betyder fare, angreb, mens 'afeng' kan være imperfektum af 'a-fón', da. at tage, gribe eller modtage, se dog også kommentar til vers 578.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "swefeð, ondsendeþ, seccē ne wēneþ / tō Gār-Denum" (Fulk m.fl. 2008, s. 22, vers 600 f.). Haarders oversættelse har: "lammer og udsletter uden at vente på / spyddanernærkamp" (Haarder 2001, vers 600 f.).

angelsak., fik til at sove og sendte [væk](overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "swefeð, ondsendeþ" (Fulk m.fl. 2008, s. 22, vers 600). Haarders oversættelse har: "lammer og udsletter" (Haarder 2001, vers 600).

påfund.

angelsak., sover; sover ind i døden, se dog også kommentar til vers 600.

nomen; oversættelseslån af lat. 'nomina' eller gr. 'onomata', dvs. substantiver, adjektiver, propier og appellativer m.fl.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sunne sweglwered" (Fulk m.fl. 2008, s. 23, vers 606). Haarders oversættelse har: "solen i luepragt" (Haarder 2001, vers 606), egl. solen stråleklædt (overs. GV).

angelsak., strålebeskytter.

angelsak., stråleklædt, -beskyttet.

ty., ordret: smykket med æter.

angelsak., beskyttet; egl. 'wered'.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "bæd hine bliðne" (Fulk m.fl. 2008, s. 23, vers 617). Haarders oversættelse har: "bad ham føle fryd" (Haarder 2001, vers 617), egl. bad ham glædes (overs. GV).

angelsak., være glad.

bærende bogstav i bogstavrimet.

helt klart.

angelsak. 'blidsian' betyder at glædes, mens roden 'bliðe' betyder glad.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ðēod on sǣlum, / sigefolca swēg" (Fulk m.fl. 2008, s. 24, vers 643 f.). Haarders oversættelse har: "der var folkeglæde, / støj som fra sejrsvolk" (Haarder 2001, vers 643 f.).

angelsak., han var (3. person singularis).

angelsak., folket var med glæde. Klaebers tekstkritiske udgave har her kun: "ðēod on sǣlum" (Fulk m.fl. 2008, s. 24, vers 643). Haarders oversættelse har: "der var folkeglæde" (Haarder 2001, vers 643).

angelsak., folk; gruppe af krigere.

angelsak., truede (af 'pywan') eller tilslutter sig (af 'ge-þeódan'). eller form af þēon, at trives?

betydning.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wiste þæm āhlǣcan" (Fulk m.fl. 2008, s. 24, vers 646). Haarders oversættelse har: "han vidste den onde" (Haarder 2001, vers 646).

lakune.

livvagt.

lakunen.

den fornemste sal i en borg (folkevisestil).

åbenlyst, sikkert.

angelsak., at lægge (til side), placere; undertrykke.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

livvagt.

angelsak., besluttet på kamp.

den fornemste sal i en borg (folkevisestil).

lyder klangløst, svagt, jf. ordsproget "det er et godt spil, der klinger som Kattun", se Mau 1879, nr. 4.801 og 12.134 og Grundtvig 1845, nr. 1.444. Kattun er et tyndt bomuldsstof.

det monstrøse uhyre.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Hæfde kyningwuldor" (Fulk m.fl. 2008, s. 24, vers 665). Haarders oversættelse har: "Den Almægtige Konge / havde" (Haarder 2001, vers 665 f.).

angelsak., æreskonge; almægtig konge, se dog også kommentar til vers 665.

angelsak., kongeære; almægtig konge, se dog også kommentar til vers 665.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "eotonweard' ābēad" (Fulk m.fl. 2008, s. 24, vers 668). Haarders oversættelse har: "stod sin jættevagt" (Haarder 2001, vers 668).

eng., eoterne (jætterne) meldte ordet.

angelsak., (for)ventet.

angelsak., beskyttelse mod eoter (jætter).

ty., tilbød sig som ly for jætter.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "Nāt hē þāra gōða" (Fulk m.fl. 2008, s. 25, vers 681). Haarders oversættelse har: "han har ingen forstand på" (Haarder 2001, vers 681).

angelsak., for den kamp, det slag (dativ singularis), se dog også kommentar til vers 681.

helt sikkert.

angelsak., for de gavers (dativ pluralis), se dog også kommentar til vers 681.

ty., han kender intet til gaverne.

angelsak., ikke kender han god sædvane (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har også: "Nāt hē þāra gōða" (Fulk m.fl. 2008, s. 25, vers 681). Haarders oversættelse har: "han har ingen forstand på" (Haarder 2001, vers 681). Angelsak. 'ge-þeáwe' betyder i overensstemmelse med, sædvanligvis; þeáw betyder skik, brug. Ang "nat", se u/witan hos Fulk

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "secge ofersittan" (Fulk m.fl. 2008, s. 25, vers 684). Haarders oversættelse har: "være sværdet foruden" (Haarder 2001, vers 684).

dvs.

betydning.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "eft eardlufan" (Fulk m.fl. 2008, s. 25, vers 692). Haarders oversættelse har: "forlade den" (Haarder 2001, vers 692).

angelsak., kærlighed til hjemegnen.

eng., hans elskede hjem.

angelsak., kærlighed til hjemegnen.

angelsak., igen, senere, efter (adverbium).

angelsak., efter (præposition).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "þæt hīe ær tō fela micles" (Fulk m.fl. 2008, s. 25, vers 694). Haarders oversættelse har: "før havde taget / alt for mange" (Haarder 2001, vers 694 f.).

helt sikkert.

angelsak., at de.

angelsak., at; så at (konjunktion).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "manna cynnes / wēold (w)īdefeherð. / Cōm on wanre niht" (Fulk m.fl. 2008, s. 25 f., vers 701 f.). Haarders oversættelse har: "at menneskeslægten [mægtige Gud] / har altid haft magten. / I den mørke nat" (Haarder 2001, vers 701 f.).

opdelt.

angelsak., altid behersker menneskeslægten (overs. GV). Han kommer i den mørke nat. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "manna cynnes / wēold wīdefeherð. Com on wanre niht" (Fulk m.fl. 2008, s. 25, vers 701 f.). Haarders oversættelse har: "at menneskeslægten [mægtige Gud] / har altid haft magten. / I den mørke nat" (Haarder 2001, vers 701-703.).

angelsak., altid, for evigt, se dog også kommentar til vers 701.

det monstrøse uhyre.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt hīe ne mōste" (Fulk m.fl. 2008, s. 26, vers 706). Haarders oversættelse har: "at når [Gud] var imod det" (Haarder 2001, vers 706).

angelsak., som Grundtvig skriver, en anden læsning af det angelsaksiske 'hine', da. ham, se dog også kommentar til vers 706.akkusativ singularis maskulinum af hē, da. han

angelsak., ikke; ej heller.

angelsak., den syndige skadevolder. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "se s[c]ynscaþa" (Fulk m.fl. 2008, s. 26, vers 707). Haarders oversættelse har: "morderen" (Haarder 2001, vers 706).

eng., den syndefulde skadevolder.

angelsak., den onde ånd; skadevolderen.

angelsak., den syndefulde skadevolder, eller, som Grundtvig skriver, "Mester-Skarnet".

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "syþðan hē hire folmum (æt)hrān" (Fulk m.fl. 2008, s. 26, vers 722). Haarders oversættelse har: "da hans hænder berørte den" (Haarder 2001, vers 722).

angelsak., tog, rørte (præteritum singularis af 'æt-hrīnan').

angelsak., rørte, nåede (præteritum af 'hrīnan').

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "under færgripum" (Fulk m.fl. 2008, s. 27, vers 738). Haarders oversættelse har: "med bratte greb" (Haarder 2001, vers 738).

helt sikkert.

angelsak., pludseligt angreb (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "færgripum" (Fulk m.fl. 2008, s. 27, vers 738). Haarders oversættelse har: "bratte greb" (Haarder 2001, vers 738).

angelsak., svælgede store stykker (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "synsnædum swealh" (Fulk m.fl. 2008, s. 27, vers 743) Haarders oversættelse har: "åd hans led" (Haarder 2001, vers 742).

angelsak., store stykker; humpler, som Grundtvig skriver, se også kommentar til vers 743.

ty., store stykker.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ræhte ongēan, / fēond mid folme; hē onfēng hraþe / inwitþancum" (Fulk m.fl. 2008, s. 27, vers 747-749). Haarders oversættelse har: "den lede strakte sig / mod ham med hånden. Han modtog ham straks / med had" (Haarder 2001, vers 747-749).

angelsak., onde tanker eller hensigter (dativ), se også kommentar til vers 749.

således.

angelsak., tog i besiddelse, modtog, se også kommentar til vers 748.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nō þy ær fram meahte" (Fulk m.fl. 2008, s. 27, vers 754). Haarders oversættelse har: "uden at han snarere undslap af den grund" (Haarder 2001, vers 754).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "eoten wæs útweard, eorl furþur stōp. / Mynte se mæra

(hw)æ̅r hē meah̅te swā / wīdre ġewindan ond on weġ þanon / flēon on fenhopu; wiste his fingra ġeweald / on grames grāpum. Þæt wæs ġēocor” (Fulk m.fl. 2008, s. 28, vers 761-765). Haarders oversættelse har: “jætten var mørkevendt, mennesket vandt frem. / Den berygtede ønskede, om ellers han kunne, / at nå længere væk og ad vejen derfra / flygte til mosen; han mærkede sin fingerkraft / i fjendens greb. Det var en begrædelig” (Haarder 2001, vers 761-765).

angelsak., hvor (konjunktion).

angelsak., hvad (interjektion, pronomen).

angelsak., tænkte, ønskede sig, se dog også kommentar til vers 762.

angelsak., sig træt, udmattet, se dog også kommentar til vers 762.

angelsak., ledte, viste (præteritum af ‘wisian’).

angelsak., så efter, bevogtede (præteritum af ‘wītan’).

angelsak., fornemmelser af berøring; greb (dativ pluralis), se også kommentar til vers 764.

angelsak., greb (dativ singularis).

det monstrøse uhyres.

griberedskaber; her: arm og skulder.

Ordet ‘hetlic’ kendes ikke på angelsaksisk, men ‘hetelic’ betyder hadefuld. Klaebers tekstkritiske udgave har her: “betlic ond bānfāg” (Fulk m.fl. 2008, s. 28, vers 780). Haarders oversættelse har: “herlige, hornklædte” (Haarder 2001, vers 780).

angelsak., angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: “manna æ̅niġ” (Fulk m.fl. 2008, s. 28, vers 779). Haarders oversættelse har: “nogen på nogen måde” (Haarder 2001, vers 779).

angelsak., fortræffelig, virkelig god.

nødvendigvis.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: “Bold wæs betlic” (Fulk m.fl. 2008, s. 65, vers 1925). Haarders oversættelse har: “Hallen var smuk” (Haarder 2001, vers 1925), egl. bygningen var fortræffelig (overs. GV).

angelsak., ben-, knoglepletet, -farvet; udsmykket med knogler.

eng., mordbeklikket.

ty., benfjende.

angelsak., blodfarvet? Første del af ordet er muligvis en kortform af angelsak. ‘basu’, da. purpur, rødbrun. Sidste del betyder -pletet, -farvet.

angelsak., muligvis: farvepletet. Hvis her er tale om bogstavombytning, betyder både angelsak. telg og tægl farve(stof). Og sidste del plettet, farvet

angelsak., blåfarvet, blåpletet.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: “nympe liġes fæ̅p̅m / swulge on swapule” (Fulk m.fl. 2008, s. 28, vers 781 f.). Haarders oversættelse har: “om ikke brandens gab / skulle sluge den i lue” (Haarder 2001, vers 781 f.).

angelsak., favn; barm; se dog kommentar til vers 781.

angelsak., flamme, brand.

angelsak., om ikke ildens væld skulle fortære den til grunden (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: “nympe liġes fæ̅p̅m / swulge on swapule” (Fulk m.fl. 2008, s. 28, vers 781 f.). Haarders oversættelse har: “om ikke brandens gab / skulle sluge den i lue” (Haarder 2001, vers 781 f.). Bosworth-Toller: stapol + wælm=wilm: Ordet ‘staðule’ (akkusativ) er en sideform til ‘stapol’, da. bund, fundament; ‘wælm’ er en sideform til ‘wilm’, da. kilde, væld, strøm; brændende hede, flammer.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: “helle hæfton” (Fulk m.fl. 2008, s. 29, vers 788). Haarders

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

oversættelse har: "helvedesfangen" (Haarder 2001, vers 788).

dvs. holdt fast af Hel.

angelsak., at være holdt fast i helvede.

eng. helvedes trold.

ty. helvedes fange.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak., fange.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "eorl Bēowulfes" (Fulk m.fl. 2008, s. 29, vers 795). Haarders oversættelse har: "Bjovulfs svende" (Haarder 2001, vers 795 f.).

irriterer mig ikke mindre.

angelsak., jarl.

angelsak., jord; grund.

angelsak., trop; (hær)deling.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þone synscaðan" (Fulk m.fl. 2008, s. 29, vers 801). Haarders oversættelse har: "livets øder" (Haarder 2001, vers 801).

angelsak., at (konjunktion) eller det (pronomen).

angelsak., skadevolder; en, der med vilje ødelægger.

ty., syndig skadevolder.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ac hē sigewæpnum forsworen hæfde" (Fulk m.fl. 2008, s. 29, vers 804). Haarders oversættelse har: "for han havde sejbundet sejrens våben" (Haarder 2001, vers 804).

opveje.

angelsak., forsvoret, sværget.

lovet, forpligtet sig til.

ordsprog, jf. Mau 1879, nr. 356 & 3.720, og Grundtvig 1845, nr. 1.111.talemåden forklaret i DDO

her: døve, svække.

ty., han havde forsvoret sig mod sejrsvåben.

angelsak., muligvis en bøjningsform af 'for-specan', at nægte, tale ondt, se dog også kommentar til vers 804. Bosworth-Toller: for-specan

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak., at sværge; at tale.

angelsak., svoret; talt.

det monstrøse uhyres.

her: gotiske, dvs. østgermanske.DDO betydn. 5

Anglerne beboede det østlige Slesvig og udvandrede i løbet af 300-tallet til Britannia (her dativobjekt).

specielt (for).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Sigemunde gesprong / æfter dēaðdæge dōm unlytel / syþðan wīges heard wrym ācwealde, / hordes hyrde" (Fulk m.fl. 2008, s. 31, vers 884-887). Haarders

oversættelse har: "Efter hans dødsdag / samledes om Sigmund anseligt ry, / siden drøj i drabstid han dræbte ormen, / skattens vogter" (Haarder 2001, vers 884-887).

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

dvs. angelsaksiske.

angelsak., siden.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Sē wæs wreccena wīde mærost / ofer werpēode, wīgendra hlēo" (Fulk m.fl. 2008, s. 32, vers 898 f.). Haarders oversættelse har: "Blandt lykkehelte var han langt den navnkundigste" (Haarder 2001, vers 898).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt þæt ðeodnes bearn" (Fulk m.fl. 2008, s. 32, vers 910). Haarders oversættelse har: "at høvdingesønnen" (Haarder 2001, vers 910).

angelsak., at dets.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hine fyren onwōd" (Fulk m.fl. 2008, s. 32, vers 915). Haarders oversættelse har: "ondskab greb denne" (Haarder 2001, vers 915).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "scofen ond scyded" (Fulk m.fl. 2008, s. 32, vers 918). Haarders oversættelse har: "flyttet med på farten" (Haarder 2001, vers 918), egl. hurtigt og skubbet (overs. GV).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "medostigge mæt mægpa hōse" (Fulk m.fl. 2008, s. 33, vers 924). Haarders oversættelse har: "på mjødhalsfærden med et følge af kvinder" (Haarder 2001, vers 924).

angelsak. Et forsøg på en ord for ord-oversættelse kan lyde: 'mjød ru omsorg kvinde skønt as', men som Grundtvig skriver, er sætningen ikke helt oversættelig, se dog kommentar til vers 924. mjød ru omsorg kvinde skønt as

lat., hun [dvs. dronningen] fortjente en skælet belønning og blomstrede som den udvalgte (overs. GV). fra Thorkelins udgave s. 71. Oversat af Niels W. Bruun

længere.

angelsak., flok af piger (dativ singularis), se dog også kommentar til vers 924.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "getrume micle" (Fulk m.fl. 2008, s. 33, vers 922). Haarders oversættelse har: "med en stor skare mænd" (Haarder 2001, vers 922).

angelsak., flok, skare (dativ singularis).

betydning.

ty., skare, følge. <https://www.dwds.de/wb/Hanse> (u/ etymologie)

ty., gås.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "stōd on stapole" (Fulk m.fl. 2008, s. 33, vers 926). Haarders oversættelse har: "stod på trinnet" (Haarder 2001, vers 926).

angelsak., grund, fundament.

angelsak., på en pæl eller søjle, se dog også kommentar til vers 926.

søjle.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wēa wīdscofen" (Fulk m.fl. 2008, s. 33, vers 936). Haarders oversættelse har: "for enhver af de vise" (Haarder 2001, vers 936).

ty., de vises vidtstrakte klageråb nagede enhver (overs. GV). [wea wīdscofen wītena gehwylcum = ve (sorg) skubbet langt den vise/rådgiveren enhver > det drev rådgiverne mod sorgen

angelsak., ve skubbet langt, for enhver af de vise (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wēa wīdscofen wītena gehwylcum" (Fulk m.fl. 2008, s. 33, vers 936). Haarders oversættelse har: "for enhver af de vise en vældig sorg" (Haarder 2001, vers 936).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., skubbet langt (præteritum pluralis). 'Scufun' er en sideform til 'scofon'.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt hyre ealdmetod ēste wære / bearngebyrdo" (Fulk m.fl. 2008, s. 33, vers 945 f.). Haarders oversættelse har: "at Verdens Herre var hende nådig / i barnefødsel" (Haarder 2001, vers 945 f.).

angelsak., venlig, elskværdig, nådig, se dog også kommentar til vers 945.

angelsak., været (præsens participium), se dog også kommentar til vers 945.

angelsak. Ud fra Grundtvigs sammenhæng må ordet tolkes som venlighed, elskværdighed eller nåde, se dog også kommentar til vers 945.

angelsak., tilstedeværelse af fred.

helt sikkert.

nomen, oversættelseslån af lat. 'nomina' eller gr. 'onomata', dvs. substantiver, adjektiver, propier og appellativer m.fl.

angelsak., skæbne, død.

usandsynlige.

angelsak., gammel.

det bærende bogstav i bogstavrimet.

helt sikkert.

angelsak., at engang deres skæbne (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt hyre ealdmetod" (Fulk m.fl. 2008, s. 33, vers 945 f.). Haarders oversættelse har: "at Verdens Herre" (Haarder 2001, vers 945).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt hē for mundgripe mīnum scolde / licgean lifbysig, būtan his lič swice" (Fulk m.fl. 2008, s. 34, vers 965 f.). Haarders oversættelse har: "så han efter mit håndtryks holdestyrke / kunne kratte i krampe" (Haarder 2001, vers 965 f.).

helt sikkert.

allerede.

det bærende bogstav i bogstavrimet.

angelsak., håndtag.

angelsak., kropslugt, ligdunst.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "se ličhoma læstan nolde" (Fulk m.fl. 2008, s. 29, vers 812). Haarders oversættelse har: "at kroppen ikke vilde yde ham støtte" (Haarder 2001, vers 812), svarende til, hvad Grundtvig skriver.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "seonowe onsprungon, / burston bānlocan" (Fulk m.fl. 2008, s. 29, vers 817 f.). Haarders oversættelse har: "senerne sprang, / benled brast" (Haarder 2001, vers 817 f.).

angelsak., at han.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nō ic him þæs ġeorne ætfealh, / feorhġeniðlan" (Fulk m.fl. 2008, s. 34, vers 968 f.). Haarders oversættelse har: "jeg holdt heller ikke / livsfjenden" (Haarder 2001, vers 968 f.).

ty., ikke så fast greb jeg livets fjende (overs. GV).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "wæs tō foremihtig / fēond on fēpe" (Fulk m.fl. 2008, s. 34, vers 969 f.). Haarders oversættelse har: "han var for mægtig / den onde på udfart" (Haarder 2001, vers 969 f.).

angelsak., meget mægtig.

angelsak., til; for.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Hwæþere, hē his folme forlēt / tō līfwræpe lāst weardian, / earm ond eaxle" (Fulk m.fl. 2008, s. 34, vers 970-972). Haarders oversættelse har: "Men han efterlod /sin hånd for at redde resten af livet, / arm og skulder" (Haarder 2001, vers 970-972).

angelsak., at redde, forsvare spor eller fodaftryk (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har også: "lāst weardian" (Fulk m.fl. 2008, s. 34, vers 971). Haarders oversættelse har: "for at redde resten af livet" (Haarder 2001, vers 971).

eng., at vogte sit spor.

ty., at lade ligge.

åbenlyst, indlysende.

angelsak., til livsbeskyttelse, til at redde livet, se dog også kommentar til vers 971.

ty., til at bjærge livet.

griberedskaber; her: arm og skulder.

angelsak., som Grundtvig skriver, et bånd (substantiv), eller raskt, meningsløst (adverbium).

angelsak., lille bånd. Ud fra sammenhængen ser det dog ud, som om Grundtvig mener 'lip-', da. led, se også kommentar til vers 971. Bosworth-Toller: liðe

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "foran æghwylc wæs, / steda nægla gehwylc stýle gēlicost, / hæþenes handsporu" (Fulk m.fl. 2008, s. 35, vers 984-986). Haarders oversættelse har: "foran var hvert / et neglested som stål at se til, / den hedenske hadkæmpes holdeklo" (Haarder 2001, vers 984-986).

angelsak., sted (også: hingst, hest).

angelsak., fast, stabil.

angelsak., spiger.

angelsak., spyd.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

et sådant adjektiv eksisterer ikke på angelsaksisk. Som substantiv betyder ordet sted eller hingst, hest.

eng., stiv, fast.

angelsak., fast, stærk, hård.

indlysende.

eng., stiv, fast.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "þæt him heardra nān hrīnan wolde, / īren ærgōd þæt ðæs āhlæcan / blōdige beadufolme onberan wolde" (Fulk m.fl. 2008, s. 35, vers 988-990). Haarders oversættelse har: "at ham ville intet hårdt kunne bide på, / arvesværd, så det svækkede det arge / uhyres blodige ufredshånd" (Haarder 2001, vers 988-990).

udredes.

angelsak., dig (dativ).

angelsak., at (konjunktion); det (pronomen, nominativ eller akkusativ).

angelsak., at skade, svække, se dog også kommentar til vers 990.

angelsak., at smage. Se dog også kommentar til vers 990. Bosworth 1848, s. 177 sp. 3

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ðā wæs hāten hreþe Heort innanweard / folmum gefrætwod" (Fulk m.fl. 2008, s. 35, vers 991 f.). Haarders oversættelse har: "Der blev rask givet ordre om oprydning inde, / at tage hånd om Heorot" (Haarder 2001, vers 991 f.).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., hurtigt, raskt.

angelsak., voldsom, rå; som variant af "hraðe": hurtigt, raskt.

eng., så blev det hurtigt beordret, at Heorot indvendig skulle blive oppyntet med hænder.

ty., på foranledning blev Heorot hurtigt indvendigt udsmykket med hænder.

angelsak., højtbygget, højtømret.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nō þæt yðe byð / tō befleonne — fremme sē þe wille — / ac ġesēcan sceal sāwlberendra / nýde ġenýdde, niþða bearna, / grundbūendra ġearwe stōwe, / þær his līchoma leġerbedde fæst / swefþ æfter symle" (Fulk m.fl. 2008, s. 35, vers 1002-1008). Haarders oversættelse har: "Let er det ikke / at undslippe dette – lad så andre prøve; / hver eneste skabning må ende med at rejse, / bragt med magt, hvert menneskebarn, / hver indbygger på jorden, til det aftalte sted, / hvor hans krop skal sove i sengegraven / stiv efter gildet" (Haarder 2001, vers 1002-1008).

angelsak., at modsætte (sig), kæmpe imod.

gæstebud, gilde.

allerede.

helt, kriger.

angelsak., at søge, se efter; besøge.

angelsak., at modsætte (sig), kæmpe imod.

angelsak., let, glat, gnidningsfrit (neutrum).

angelsak., let, glat, gnidningsfrit (maskulinum; sideform til 'ýde').

angelsak., let, glat, gnidningsfrit (neutrum).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "fægere ġepægon" (Fulk m.fl. 2008, s. 36, vers 1014). Haarders oversættelse har: "de ætnære tømte" (Haarder 2001, vers 1014).

angelsak., glade (nominativ & akkusativ pluralis).

angelsak., let.

angelsak., modtage, spise, indtage mad, se dog også kommentar til vers 1014.

angelsak., imens.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "walu ūtan hēold" (Fulk m.fl. 2008, s. 36, vers 1031). Haarders oversættelse har: "værnede / hovedet udefra" (Haarder 2001, vers 1030 f.).

bukkel, runding.

ty., vulst, fortykning.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak., bølgende bevægelse; angreb.

angelsak., bevægelse; angreb (sideform til 'wealc'); slør.

betydning.

angelsak., angreb på hovedet udefra (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "walu ūtan hēold" (Fulk m.fl. 2008, s. 36, vers 1031). Haarders oversættelse har: "værnede hovedet udefra" (Haarder 2001, vers 1030 f.). Angelsak. 'walc on' giver ingen mening.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt him fē[o]la lāf frēcne ne meahte, / scūrheard sceþðan" (Fulk m.fl. 2008, s. 36, vers 1032 f.). Haarders oversættelse har: "at det filgode sværd ikke fælt skulle ramme ham, / kampbygehærdet" (Haarder 2001, vers 1032 f.).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., mangel et (arve)sværd, se dog også kommentar til vers 1032. fela: much, many (Bosworth)

angelsak., Redels (arve)sværd.

angelsak., mægtede, var i stand til (singularis). Bosworth-Toller: magan

angelsak., mægtede, var i stand til (pluralis).

angelsak., det tiloversblevne (dativ singularis). Ordet bruges dog ofte som kenning for et sværd.

angelsak., bygehærdet, se dog også kommentar til vers 1032. 'Byge' skal forstås som byger af kampe.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "on flet tēôn, / (*in*) under eoderas" (Fulk m.fl. 2008, s. 36, vers 1036 f.). Haarders oversættelse har: "trække til hallen [...], / ind i salen" (Haarder 2001, vers 1036 f.). Der arbejdes på at få fælles cirkonflex

angelsak., under strid, se dog også kommentar til vers 1036. Bosworth-Toller: geflit

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "næfre on öre læg / wīdcūpes wīg" (Fulk m.fl. 2008, s. 37, vers 1041 f.). Haarders oversættelse har: "det undsagde aldrig i opgørets front / den berømtes sejrsmød" (Haarder 2001, vers 1041 f.).

angelsak., hest.

åbenlyst.

angelsak., vidtberømt hest, se dog også kommentar til vers 1042.

angelsak., i begyndelsen, i fronten. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "on öre" (Fulk m.fl. 2008, s. 37, vers 1041). Haarders oversættelse har: "i [...] front" (Haarder 2001, vers 1041).

angelsak., den lagde aldrig øret. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "næfre on öre læg" (Fulk m.fl. 2008, s. 37, vers 1041). Haarders oversættelse har: "det undsagde aldrig i opgørets front" (Haarder 2001, vers 1041).

dvs. ikke var bange; ordsprog, jf. Mau 1879, under nr. 8.172 og Grundtvig 1845, nr. 2.407. Skyhår er dækhår, som kun unge dyr har.

krigstogt.

lakunen.

uheld.

kongerække.

herskende.

angelsak., af frisisk slægt.

klart, tydeligt.

talemåde: var der vendt op og ned på tingene.

dvs. angelsaksiske.

åbenlyst.

herskede.

angelsak., af frisisk slægt.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "fore Healfdenes hildewīsan, / gomenwudu grēted" (Fulk m.fl. 2008, s. 37, vers 1064 f.). Haarders oversættelse har: "for Halvdansønnens høvdinges syn / harpen hilstes" (Haarder 2001, vers 1064 f.).

her: folkelige vise; udbredte vise.

angelsak., for; før; på grund af.

angelsak., færd (dativ), som Grundtvig skriver.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

krig(s-togt), hærfærd.

angelsak., skulle fortælle. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "mænan scolde" (Fulk m.fl. 2008, s. 37, vers 1067). Haarders oversættelse har: "skulle [...] / med heltefortælling" (Haarder 2001, vers 1066 f.).

annoncerede; berettede om.

glæde over mad og drikke.

åbenlyst.

angelsak., muligvis, som Grundtvig skriver, sideform til 'manian', da. at mane; at bringe det frem, som bør gøres.

angelsak., at mane; at bringe det frem, som bør gøres.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Finnes eaferan; ðā hīe se fæer begeat, / hæleð Healf-Dena, Hnæf Scyldinga" (Fulk m.fl. 2008, s. 37, vers 1068 f.). Haarders oversættelse har: "om folk omkring Finn, da faren var over dem, / og Hnæf, en halvdanerhelt og skjoldung" (Haarder 2001, vers 1068 f.). En halvdanerhelt er en helt, som stammer fra Halvdan.

angelsak., ved; i.

angelsak., Finns efterkommer (dativ).

angelsak., at fortælle; at mene.

blev slået (i kamp).

angelsak., farlig; fare.

adjektiv.

angelsak., den fare (overs. GV) Klaebers tekstkritiske udgave har også: "se fæer" (Fulk m.fl. 2008, s. 37, vers 1068). Haarders oversættelse har: "faren" (Haarder 2001, vers 1068).

rest.

togtet.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nē hūru Hildeburh herian þorfte / Eotena trēowe; unsynnum wearð / beloren lēofum æt þām lindplegan / bearnum ond brōðrum; hie on gebyrd hruron / gāre wunde; þæt wæs geōmuru ides" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1071-1075). Haarders oversættelse har: "I sandhed Hildeborg behøvede ikke / tale kønt om friserkæmpernes troskab; / skyldløs berøvedes hun i skjoldlegen de kære, / søn og bror; de segnede for skæbnen, / såret af spyd; hun var en sorgramt kvinde" (Haarder 2001, vers 1071-1075).

bogstavrimets.

angelsak., skjoldelege (oblik kasus) — det forudsættes, at skjoldene var lavet af lindetræ. Manuskriptet har dog 'hildplegan', da. skjoldelege, se også kommentar til vers 1073.

angelsak., uden skyld.

helt sikkert.

angelsak., uskyldig; uden skyld.

angelsak., ved skæbnen (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har også: "on gebyrd" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1074). Haarders oversættelse har: "for skæbnen" (Haarder 2001, vers 1074).

eng., i rækkefølge.

utvivlsomt.

her: vilje.

angelsak., på dristighed, tapperhed.

sandsynligvis, formodentlig.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

ugerningen.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "on ġebyrd" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1074). Haarders oversættelse har: "for skæbnen" (Haarder 2001, vers 184).

angelsak., på grund af forsvar.

dvs. frisere.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt hē ne mehte on þæm meðelstede / wīg Hengeste wiht ġefeohtan, / nē þā wēalāfe wīge forþringan, / þēodnes ðegne" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1082-1085). Haarders oversættelse har: "så han ikke magtede på mødestedet / at kæmpe nogen kamp mod Hengest / eller rive den bedrøvelige rest af de levende / fra fyrstens førstemand" (Haarder 2001, vers 1082-1085).

helte, krigere.

nødvendigvis.

angelsak., mod Hengest, se også kommentar til vers 1083.

bogstavrimet.

angelsak., frarive, se også kommentar til vers 1084.

bogstavrimende bogstav.

angelsak., at vride, at sno, se dog også kommentar til vers 1084.

angelsak., at nægte, at forhindre, at forbyde, se dog også kommentar til vers 1084.

dvs. fra Grimur Thorkelins udgave, *De Danorum Rebus Gestis Secul. III & IV. Poëma Danicum Dialecto Anglosaxonica. Ex Bibliotheca Cottoniana Musaei Britannici [Beowulf]. København 1815.*

angelsak., Hengest-kamp, se dog også kommentar til vers 1083. Det angelsaksiske 'hengest' betyder også hest.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hringum wenede" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1091). Haarders oversættelse har: "skænke [...] ringe" (Haarder 2001, vers 1091).

angelsak., skænkede.

angelsak., tilbød (af 'be-wæġnan') eller skuffede (af '(be-)wæġan').

dvs. frisere.

listige bagtanker, jf. ordsproget 'hvem der hvisker i mørke, har skælmen bag øret', se Mau 1879, nr. 6731 og 12.134 samt Grundtvig 1845, nr. 1.207.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "swā hē Frēsena cyn / on bēorsele byldan wolde. / Ðā hīe ġetruwedon on twā healfa / fæste frioðuwære" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1093-1096). Haarders oversættelse har: "hamret guld, som han havde tænkt sig / at skænke til frisers fryd i hallen. / På begge sider besegledes da / den faste fredspagt" (Haarder 2001, vers 1093-1096).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Fin Hengeste / elne unflitme āðum benemde / þæt hē þā wēalāfe weotena dōme / ārum hēolde" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1096-1099). Haarders oversættelse har: "Finn lovede, / ærligt og ubestridt, ved ed for Hengest, / vejledt af sit råd, at vise resten / af efterladte ære" (Haarder 2001, vers 1096-1099).

angelsak., bekræftede, erklærede.

angelsak., at bekræfte, erklære.

angelsak., at frarøve.

angelsak., frarøvet.

lat., snydt, bedraget.

de overlevende krigere og helte fra slaget.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

dvs. brovte, prale.

angelsak., indiskutabelt, uden diskussion (adverbium). Betydningen er dog stadig omstridt, se Fulk m.fl. 2008, s. 183 f., kommentar til vers 1097.

angelsak., ivrigt; ikke tøvende. Betydningen er dog stadig omstridt, se Fulk m.fl. 2008, s. 187 f., kommentar til vers 1129. Bosworth-Toller: un-hlytm

angelsak., lod, ved lod. Bosworth-Toller: on-hlite/on-hlyte

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "on hlytme" (Fulk m.fl. 2008, s. 106, vers 3126). Haarders oversættelse har: "lod om" (Haarder 2001, vers 3126).

angelsak., ikke.

angelsak., var da ikke tilfældigt (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Næs ðā on hlytme" (Fulk m.fl. 2008, s. 106, vers 3126). Haarders oversættelse har: "Der blev ikke trukket lod om" (Haarder 2001, vers 3126).

angelsak., æresbevisninger iagttaget (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ārum hēolde" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1099). Haarders oversættelse har: "af efterladte ære" (Haarder 2001, vers 1099). egl. ære, værdigheder (dativ pluralis), holdt, iagttaget

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "weotena dōme" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1098). Haarders oversættelse har: "vejledt af sit råd" (Haarder 2001, vers 1098).

angelsak., af svigersøn, svoger iagttaget, se dog også kommentar til vers 1099.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þonne hit sweordes ecg syððan scēde. / Ad wæs geæfned ond icge gold / āhæfen of horde" (Fulk m.fl. 2008, s. 39, vers 1106-1108). Haarders oversættelse har: "da skulle sværdæg svare for sagen. - / Et ligbål blev lavet og lysende guld / hentet fra skatten" (Haarder 2001, vers 1106-1108). A med længdestreg over vises ikke

lakune.

heltes, krigeres.

nødvendigvis.

angelsak., siden (sideform til 'siððan'), da. siden, se også kommentar til vers 1106.

angelsak., at aftage, at trække sig tilbage.

i hvert fald.

angelsak., at aftage, at trække sig tilbage.

verbum, der ikke danner passiv, men kun har aktivformer; intransitivt verbum.

aktivt verbum.

angelsak., at bevæge, at lulle.

angelsak., muligvis sideform til 'ecg', da. æg (på fx sværd), se dog også kommentar til vers 1107). Tekststedet er dunkelt, se Fulk m.fl. 2008, s. 39 til vers 1107.

angelsak., stedsevarende guld. Udtrykket kan læses som et forsøg på at forklare det dunkle 'icge gold', se dog også kommentar til vers 1107).

kostbar genstand.

De følgende kommentarer gælder digtet *The Fight at Finnsburg* (da. Kampen om Finnsborg).

angelsak., men en hær frembærer (af 'beran'; vers 5; overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ac hēr forþ berað" (Fulk m.fl. 2008, s. 283, *The Fight at Finnsburg*, vers 5).

vægteren, der holder vagt i et tårn for at holde udkig efter ildløs eller skibes ankomst.

gæt.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

udåd; falskneri.

angelsak., her for en hær (overs. GV), eller som Grundtvig skriver efterfølgende: "en Hær er paafærde" (*The Fight at Finnsburg*, vers 5).

angelsak., en hær farer frem (overs. GV; *The Fight at Finnsburg*, vers 5).

dvs.

angelsak., dette folkets nid, (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ðe ðisne folces nið" (Fulk m.fl. 2008, s. 283, *The Fight at Finnsburg*, vers 9).

angelsak., hans, dets (possesivt pronomen maskulinum genitiv).

angelsak., folkets nid, fjendskab (eller nødvendighed, behov).

angelsak., grib vore hænder (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "habbað ēowre līnda", da grib vores skjolde(s) (Fulk m.fl. 2008, s. 283, *The Fight at Finnsburg*, vers 11).

angelsak., lands; jords (genitiv).

bogstavrim.

angelsak., hænder, hænders.

angelsak., hav, grib, hold (imperativ pluralis).

angelsak., styrede mod Guthere; bevægede Guthere (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Gūðere stýrde" (Fulk m.fl. 2008, s. 284, *The Fight at Finnsburg*, vers 18).

angelsak., krigshær.

helte-, krigertroppen.

angelsak., nu ville han fjerne hedt og nidhårdt (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nū hyt niþa heard ānyman wolde" (Fulk m.fl. 2008, s. 284, *The Fight at Finnsburg*, vers 21).

lakune.

åbenlyst.

fjenden; forbryderen.

angelsak., ikke.

angelsak., nu.

angelsak., det er stadig her udpeget (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ðē is gýt hēr witod" (Fulk m.fl. 2008, s. 283, *The Fight at Finnsburg*, vers 26; overs. GV).

angelsak., helvede.

angelsak., skjolde, hule brædder (dvs. skjolde buede som skibe), kølet i hænderne (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sceolde celæs bord cēnum on handa" (Fulk m.fl. 2008, s. 284, *The Fight at Finnsburg*, vers 29). Læsningen af "celæs" er omdiskuteret. Bosworth-Toller: celes

angelsak., skjolde, hule brædder i hænde på de brave (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sceolde celæs bord cēnum on handa" (Fulk m.fl. 2008, s. 284, *The Fight at Finnsburg*, vers 29). Læsningen af "celan"/ "celæs" er omdiskuteret.

bogstavrimet.

angelsak., at brække en benhjelm (dvs. en hjelm, der beskytter kraniet; overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "bānhelm berstan" (Fulk m.fl. 2008, s. 283, *The Fight at Finnsburg*, vers 5).

angelsak., ringhjelm, -beskytter.

muligvis.

angelsak., benhjelm (dvs. en hjelm, der beskytter kraniet).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., indtil ved, indtil nær (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har også: "oð æt" (Fulk m.fl. 2008, s. 284, *The Fight at Finnsburg*, vers 31).

angelsak., indtil (præposition og konjunktion).

angelsak., kastede, verfedede flugtlade lig (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hwearflatra hræw" (Fulk m.fl. 2008, s. 284, *The Fight at Finnsburg*, vers 34). Læsningen er dog i det hele taget usikker, se Fulk m.fl. 2008, s. 289.

bestemt, sikkert.

angelsak., verfedede lig (kroppe; overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hwearflatra hræw" (Fulk m.fl. 2008, s. 284, *The Fight at Finnsburg*, vers 34).

angelsak., heller aldrig [blev] de yndefulde med den hvide mjød bedre belønnet (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nē nēfre swānas hwītne medo sēl forgyldan" (Fulk m.fl. 2008, s. 285, *The Fight at Finnsburg*, vers 39). 'Swānas' betyder svende, unge mænd. Ordet 'swānoc' eisisterer ikke på angelsak., men kan muligvis være sen sideform til 'swāncor', da. yndefuld.

angelsak., besang ikke den hvide mjød (overs. GV), se dog også kommentar til *The Fight at Finnsburg*, vers 39. præteritum singularis af 'singan'

helte, krigere.

angelsak., svende den søde mjød (overs. GV), se dog også kommentar til *The Fight at Finnsburg*, vers 39.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak., ung mand, svend.

helte, krigere.

angelsak., sølverne, hvide belønning (overs. GV), se dog også kommentar til *The Fight at Finnsburg*, vers 39.

helt sikkert.

angelsak., belønning (poetisk).

maskulinum (grammatisk).

angelsak., (for) stærkt hærskab; (for) stærke spyd (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "heresceorp unhrōr" (Fulk m.fl. 2008, s. 285, *The Fight at Finnsburg*, vers 45), da. ustærk hærlædning.

angelsak., ustærk hærlædning.

angelsak., stærk, modig.

hellere.

angelsak., ustærk, umodig (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "unhrōr" (Fulk m.fl. 2008, s. 285, *The Fight at Finnsburg*, vers 45).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Hēt ðā Hildeburh æt Hnæfes āde / hire selfre sunu sweoloðe befæstan, / bānfatu bærnān, ond on bæll dōn / ēame on eaxle" (Fulk m.fl. 2008, s. 39, vers 1114-1117). Haarders oversættelse har: "Hildeborg bød ved bålet for Hnæf / at hendes egen søn skulle overgives til flammerne, / legemet brændes og lægges på bålet / ved morbrorens side" (Haarder 2001, vers 1114-1117).

modvilje, stritten imod.

angelsak., søn (nominativ og akussativ singularis).

angelsak., søn, sønner (dativ singularis, nominativ pluralis).

angelsak., hede, flammer.

angelsak., sideform til angelsak. 'sweoloðe', da. hede, flammer.

angelsak., at sætte fast, at reparere, at befæste.

lakune.

ikke-eksisterende person.

rimelig.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wunode mid Finne; / h[ē] unhlitme eard gemunde, / þeah þe ne meahste on mere drifan / hringedstefnan" (Fulk m.fl. 2008, s. 40, vers 1128-1131). Haarders oversættelse har: "sin bolig hos Finn; / tyngtet af tøven; han tænkte på sit hjemland, / skønt han ikke var i stand til at styre skibet / med ringstævn mod søen" (Haarder 2001, vers 1128-1131).

klargjorde.

alle slags.

gæt.

nødvendigvis.

dvs. frisere.

rolig tilværelse (hjemme på gården) uden deltagelse i krigstjeneste.

svær isdrift på en flod eller i et snævert farvand.

helte, krigere.

angelsak. DA OVERSÆTTELSE MGL HER Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Hengest ðā gýt / wælfāgne winter wunode mid Finne; / h[ē] unhlitme eard gemunde, / þeah þe ne meahste on mere drifan / hringedstefnan" (Fulk m.fl. 2008, s. 106, vers 1127-1131). Haarders oversættelse har: "Hengest havde stadig / i blodskærets vinter sin bolig hos Finn; / tyngtet af tøven; han tænkte på sit hjemland, / skønt han ikke var i stand til at styre skibet / med ringstævn mod søen (Haarder 2001, vers 1127-1131).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "oþ ðæt oþer cōm / geār in geardas, swā nū gýt dēð, / þā ðe syngāles sēle bewitiað, / wuldortorhtan weder. Ða wæs winter scacen, / fæger foldan bearm. Fundode wrecca, / gyst of geardum" (Fulk m.fl. 2008, s. 40, vers 1133-1138). Haarders oversættelse har: "indtil der igen / kom forår til landet – som der fortsat gør det: / evindeligt varetager vårtiders soltegn / årstiders vekslen. Da var vinteren gået, / jordskødet smykket; den hjemløse længtes, / en gæst i gårde" (Haarder 2001, vers 1133-1138).

angelsak., gør (præsens singularis af 'dōn').

angelsak., gjorde (præteritum singularis af 'dōn').

angelsak., sal, hus.

angelsak., rette tidspunkt; årstid.

eng., der kom et andet år til hoffet, så nu gør de, som til stadighed betragter det lykkelige øjeblik, vidunderligt klart vejr.giver dette mening?

ty., endnu et år kom til hoffet, som det den dag i dag gør for dem, der uafsladelig betragter tidernes løb, det herligtklare vejr.giver dette mening?

således.

angelsak., 'onde gæst', som Grundtvig skriver.

blomstrende.

angelsak., holdt øje med solen (præteritum af 'be-witian').

angelsak., solen (akkusativ).

dvs. angelsaksisk.

åbenlyst, tydeligvis.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., solmåned, som Grundtvig skriver.

angelsak., solsikke, som Grundtvig skriver.

angelsak., sol, som Grundtvig skriver.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hē tō gyrnwraece / swiðor þōhte þonne tō sælāde, / gif hē torngemōt þurhtēon mihte, / þæt hē Ēotena bearn inne gemunde — / swā hē ne forwyrnde woroldrædenne — / þonne him Hūnlāfing, hildelēoman, / billa sēlest on bearm dyde" (Fulk m.fl. 2008, s. 40, vers 1138-1144). Haarders oversættelse har: "det var gengæld for skade / han længtes mod, mere end søfart, / om han kunne udvirke opgørets time, / og i tanken tog han kampen op mod kæmpefolkets yngel. / Derfor afslog han ikke alles forpligtelse, / da Hunlafing lagde lyset i kampen, det fineste sværd, i favnen på ham" (Haarder 2001, vers 1138-1144).

angelsak., jættebarn, som Grundtvig skriver. Haarder har "kæmpefolkets yngel" se kommentar til vers 1141.

berettiget.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak., at det jættebarn. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt he eotena bearn" (Fulk m.fl. 2008, s. 40, vers 1141). Haarders oversættelse har: "og [...] han [...] mod kæmpefolkets yngel" (Haarder 2001, vers 1141, se også kommentar til dette vers).

angelsak., at effektuere, at skabe igennem noget. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þurhtēon" (Fulk m.fl. 2008, s. 40, vers 1140). Haarders oversættelse har: "udvirke" (Haarder 2001, vers 1140).

dvs. kunster, tricks; trolddom.

angelsak., tappertsindede. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ferhöfrecan" (Fulk m.fl. 2008, s. 40, vers 1146). Haarders oversættelse har: "ubange" (Haarder 2001, vers 1147).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ðā wæs heal roden / fēonda fēorum" (Fulk m.fl. 2008, s. 40, vers 1151 f.). Haarders oversættelse har: "Da fik hallen rødme / af fjenders lig" (Haarder 2001, vers 1151 f.).

angelsak., at væve, flette; trukket, svunget (participium af 'bregdan'). giver det mening? Angelsak. brogden eller bredan

bogstavrim.

lakune.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "[þā] þū nū hafast. / Mē man sægde" (Fulk m.fl. 2008, s. 41, vers 1174 f.). Haarders oversættelse har: "som du nu besidder. / Der er dem der siger" (Haarder 2001, vers 1174 f.).

uden tvivl.

angelsak., kaldt, benævnt (participium af 'hátan', at kalde, at benævne).

angelsak., til fred; fred- (i sammensætninger).

bogstavrim.

angelsak., fjernt, på afstand.

angelsak., fastgjort; bekræftet (af ge-fæstnian; sml. da. fæstne), se dog også kommentar til vers 1174.

angelsak., sat fast (af ge-fæstan), se dog også kommentar til vers 1174.

angelsak., du har nu bekræftet, således sagde man mig (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "[þā] þū nū hafast. / Mē man sægde" (Fulk m.fl. 2008, s. 41, vers 1174 f.). Der er ikke i håndskriftet belæg for at indsætte ordet ge-fæstnod. Haarders oversættelse har: "som du nu besidder. / Der er dem der siger" (Haarder 2001, vers 1174 f.).

helte, krigere.

sted at bo.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

dvs. kvalte.

krigstogt.

helt klart.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "earmrēade twā" (Fulk m.fl. 2008, s. 42, vers 1194). Haarders oversættelse har: "to armbånd" (Haarder 2001, vers 1194).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "syþðan Hāma ætwæg / tō þære byrhtan byriġ Brōsinga mene" (Fulk m.fl. 2008, s. 42, vers 1198 f.). Haarders oversættelse har: "siden Hama bortførte / Brisingemen til den mægtige borg" (Haarder 2001, vers 1198 f.).

helt sikkert.

angelsak., dens, den; hendes, for hende (bestemt artikel, feminum genitiv og dativ).

angelsak., hær; storhed, værdighed.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Þone hring hæfde Higelac Gēata" (Fulk m.fl. 2008, s. 42, vers 1202). Haarders oversættelse har: "Det halssmykke havde Hygelac, høvding over gøter" (Haarder 2001, vers 1202). G med prik over vises ikke

halskæden, halssmykket.

angelsak., halsring.

angelsak., klædning.

angelsak., ring.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hrēawīc hēoldon" (Fulk m.fl. 2008, s. 43, vers 1214). Haarders oversættelse har: "fik bolig i en ligby" (Haarder 2001, vers 1214), egl. tog ophold i en mark fuld af lig (overs. GV), svarende til Grundtvigs oversættelse, men uden ironien.

angelsak., det gøtiske folk (pluralis).

tydeligt, åbenlyst.

angelsak., de gøtiske folks (pluralis genitiv).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "þēod eal ġearo" (Fulk m.fl. 2008, s. 43, vers 1230). Haarders oversættelse har: "folket parat" (Haarder 2001, vers 1230).

angelsak., folket forsamlet; hele folket (overs. GV; angelsak. 'ealgeador' betyder allesamen). Klaebers tekstkritiske udgave har dog: "þēod eal ġearo" (Fulk m.fl. 2008, s. 43, vers 1230). Haarders oversættelse har: "folket parat" (Haarder 2001, vers 1230).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "fūs ond fæġe" (Fulk m.fl. 2008, s. 43, vers 1241). Haarders oversættelse har: "rejserede og dødsens" (Haarder 2001, vers 1241).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Bēorscealca" (Fulk m.fl. 2008, s. 43, vers 1240). Haarders oversættelse har: "En bror i laget" (Haarder 2001, vers 1240), egl. en øltjener (overs. GV).

angelsak., dødsparat og munter (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "fūs ond fæġe" (Fulk m.fl. 2008, s. 43, vers 1241). Haarders oversættelse har: "rejserede og dødsens" (Haarder 2001, vers 1241). Bosworth-Toller: fægen. Fæge betyder "fated, doomed, destined", "doomed to death, fey "

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "Wæs þēaw hyra / þæt hīe oft wæron" Fulk m.fl. 2008, s. 44, vers 1246 f.). Haarders oversættelse har: "Sådan var deres skik, at de ofte levede" (Haarder 2001, vers 1245 f.). bemærk versforskellen

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "Wæs þēaw hyra / þæt hīe oft wæron" Fulk m.fl. 2008, s. 44, vers 1246 f.). Haarders oversættelse har her: "Sådan var deres skik, at de ofte levede" (Haarder 2001, vers 1245 f.). Det indsatte angelsak. 'swā' betyder således. bemærk versforskellen

heltene, krigerne.

angelsak., tit, ofte.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., hurtighed; fart.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ides āglǣcwīf" (Fulk m.fl. 2008, s. 44, vers 1259). Haarders oversættelse har: "en uhyrekvinde" (Haarder 2001, vers 1259).

angelsak., bølgens monsterkvinde (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ides āglǣcwīf" (Fulk m.fl. 2008, s. 44, vers 1259). Haarders oversættelse har: "en uhyrekvinde" (Haarder 2001, vers 1259).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "heorowearh heteliċ" (Fulk m.fl. 2008, s. 44, vers 1267). Haarders oversættelse har: "den hæslige udstødte" (Haarder 2001, vers 1267).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "ætgræpe wearð" (Fulk m.fl. 2008, s. 44, vers 1269). Haarders oversættelse har: "greb ham" (Haarder 2001, vers 1269).

hensigtsmæssig.

grib-an, angrib, et navn på en (angrebsvillig) hund, som Grundtvig skriver.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "edhwyrft" (Fulk m.fl. 2008, s. 45, vers 1281). Haarders oversættelse har: "omslag" (Haarder 2001, vers 1281).

heltene, krigerne.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "helm ne ġemunde, / byrnan sīde" (Fulk m.fl. 2008, s. 45, vers 1290 f.). Haarders oversættelse har: "Han huskede ikke hjelmen, / den rummelige rustning" (Haarder 2001, vers 1290 f.).

angelsak. Hvis man antager, at Grundtvig med angelsaksisk 'hæleð' mener 'hælep' (da. helt), kan man oversætte: Helten huskede ikke den vide brynje. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "helm ne ġemunde, / byrnan sīde" (Fulk m.fl. 2008, s. 45, vers 1290 f.). Haarders oversættelse har: "Han huskede ikke hjelmen / den rummelige rustning" (Haarder 2001, vers 1290 f.). Bosworth-Toller: ge-hæled

angelsak., ham (akussativ, singularis).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ġeworden in wīcun" (Fulk m.fl. 2008, s. 45, vers 1304). Haarders oversættelse har: "genskabt i hallen" (Haarder 2001, vers 1304).

angelsak., i lejrene (dativ pluralis). gramm s. 290

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ne wæs þæt ġewrixle til" (Fulk m.fl. 2008, s. 45, vers 1304). Haarders oversættelse har: "Den handel var skidt" (Haarder 2001, vers 1304).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "cearu wæs ġenīwod" (Fulk m.fl. 2008, s. 45, vers 1303). Haarders oversættelse har: "sorgen var fornyet" (Haarder 2001, vers 1303), svarende til Grundtvigs oversættelse.

prale.

angelsak., gjort berømt af fylde (dvs. mad; overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "fille ġefrēcnod" (Fulk m.fl. 2008, s. 46, vers 1333). Haarders oversættelse har: "henrykt over håndmaden" (Haarder 2001, vers 1333). Fulk u/ fyllo + ge-frægnian

angelsak., blev berømt, blev glad, se dog også kommentar til vers 1333. Bosworth-Toller: ge-fægnian

angelsak., blev trøstet, se dog også kommentar til vers 1333. Bosworth-Toller: fréfran

angelsak., handlede ondt; bragte i fare (overs. GV, se dog også Grundtvigs oversættelse og kommentar til vers 1333).

optændt; indædt.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "ġē feor hafað" (Fulk m.fl. 2008, s. 47, vers 1340). Haarders oversættelse har: "og har ladet [sin hævnlyst løbe] vidt" (Haarder 2001, vers 1340).

helt sikkert.

eng., hun har langt væk.

ty., har endnu fjernere.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., fjernt, på afstand.

angelsak., ledsager; kammerat.

dvs. kammerat.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "þæs þe pincean mæg" (Fulk m.fl. 2008, s. 47, vers 1341). Haarders oversættelse har: "det kan mærkes af mangen en mand" (Haarder 2001, vers 1341).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "nū sēo hand liǵeð" (Fulk m.fl. 2008, s. 47, vers 1343). Haarders oversættelse har: "nu er hånden slap" (Haarder 2001, vers 1343), egl. nu lå hans hånd (overs. GV).

angelsak., det; at.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "fȳr on flōde" (Fulk m.fl. 2008, s. 47, vers 1366). Haarders oversættelse har: "ild på bølgerne" (Haarder 2001, vers 1366).

ganske sikkert.

angelsak., ild, fyr. Angelsaksisk 'fyras' betyder mænd, fyre.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hafelan [beorgan]; nis þæt hēoru stōw" (Fulk m.fl. 2008, s. 48, vers 1372). Haarders oversættelse har: "for at redde halsen; rart er der ikke!" (Haarder 2001, vers 1372).

angelsak., at skjule.

angelsak., sværd, se dog også kommentar til vers 1372.Fulk

eng., hellig.

ty., sikker, tilpas.

dvs. fløv; kraftløs.

ty., uhyggelig, skummel.

ty., uhyre; enorm.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak., er det sværdsted; er det krigssted (overs GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nis þæt hēoru stōw" (Fulk m.fl. 2008, s. 48, vers 1372). Haarders oversættelse har: "rart er der ikke" (Haarder 2001, vers 1372).

angelsak., sværd, se dog også kommentar til vers 1372.Fulk

betydning.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "oð þæt lyft ðrysmǫp, / roderas rēotað" (Fulk m.fl. 2008, s. 48, vers 1375 f.). Haarders oversættelse har: "til luften mørkner, / og himlen hulker" (Haarder 2001, vers 1375 f.).

opklare.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nō hē on helm losaþ" (Fulk m.fl. 2008, s. 48, vers 1392). Haarders oversættelse har: "hun aldrig skal løbe i skjul" (Haarder 2001, vers 1392).

angelsak., hun (pronomen).

angelsak., han.

angelsak., hjelm; dække; skygge; beskyttelse, se dog også kommentar til vers 1392.

helt sikkert.

angelsak., i skjul, beskyttelse.

angelsak., overhænger; dækker (præteritum singularis af 'ofer-helmian').

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "gyfenes grund" (Fulk m.fl. 2008, s. 48, vers 1394). Haarders oversættelse har: "jordens skød" (Haarder 2001, vers 1394).

angelsak., hav, vand; holm.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "gā þær hē wille" (Fulk m.fl. 2008, s. 48, vers 1394). Haarders oversættelse har: "hvor så end hun tyr hen!" (Haarder 2001, vers 1394). egl. Gå der han/hun vil

angelsak., han.

angelsak., før (præposition og adverbium); førend (konjunktion).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Wīsa fengel / geatoliċ gende; gumfēþa stöp / lindhæbbendra" (Fulk m.fl. 2008, s. 49, vers 1400-1402). Haarders oversættelse har: "Den kloge fyrste / red fornemt frem. Fodfolk drog ud / med skjold i hånd" (Haarder 2001, vers 1400-1402).

angelsak., den kloge fyrste, se også kommentar til vers 1031.

angelsak., flok, bande.

betydning.

angelsak., en flok mænd til fods; infanteri, se også kommentar til vers 1031.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "æfter waldswapum" (Fulk m.fl. 2008, s. 49, vers 1403). Haarders oversættelse har: "Ad skovens stier" (Haarder 2001, vers 1402).[NB versnummerering passer ikke sammen]

angelsak., efter, langs skovfjenden.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hām eahtode" (Fulk m.fl. 2008, s. 49, vers 1407). Haarders oversættelse har: "vogtede hjemmet" (Haarder 2001, vers 1407).

angelsak., forsvarer (præsens singularis af 'ealgian').

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ðā on undernmæċ oft bewitiġað / sorhfulne sið on seġlrāde" (Fulk m.fl. 2008, s. 49, vers 1428 f.). Haarders oversættelse har: "gerne [...] begiver sig af sted / på en sorgsvanger søtur" (Haarder 2001, vers 1428 f.).

angelsak., passer på (præsens pluralis af 'be-witian').

eng., beholde, tage vare på.

ty., trække ud; afgå.

angelsak., spåede (præteritum af be-wítegian).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt wæs ān foran ealdġestrēona" (Fulk m.fl. 2008, s. 50, vers 1458). Haarders oversættelse har: "det var et enestående oldtidsklenodie" (Haarder 2001, vers 1458).

ty., et forlods, som Grundtvig skriver.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sē ðe gryresīðas ġegān dorste, / folcstede fāra" (Fulk m.fl. 2008, s. 50, vers 1462 f.). Haarders oversættelse har: "som turde begive sig ad grufulde veje, / til fæle fejdesteder" (Haarder 2001, vers 1462 f.).

helt sikkert, uden tvivl.

angelsak., at begive sig, gå, se også kommentar til vers 1462.

angelsak., muligvis sideform til 'fāra', da. fjenders eller fjendtlige, se også kommentar til vers 1462.

angelsak., jeg vævede det, som jeg kunne (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "brēac þonne mōste" (Fulk m.fl. 2008, s. 51, vers 1487). Haarders oversættelse har: "sålænge jeg kunne" (Haarder 2001, vers 1487).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "brēac þonne mōste" (Fulk m.fl. 2008, s. 51, vers 1487). Haarders oversættelse har: "sålænge jeg kunne" (Haarder 2001, vers 1487).

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om*

Bjovulf.

angelsak. Tekststedet er svært læseligt her (blad 162 verso), og Grundtvig angiver kun de sikre bogstaver. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "brēac þonne mōste" (Fulk m.fl. 2008, s. 51, vers 1487). Haarders oversættelse har: "så længe jeg kunne" (Haarder 2001, vers 1487). manuskriptet er svært læseligt her (lin 4 fra neden på bl. 162v): <http://ebeowulf.uky.edu/ebeo4.0/CD/main.html>

angelsak., jeg brækkede, når jeg kunne dette (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har kun: "brēac þonne mōste" (Fulk m.fl. 2008, s. 51, vers 1487). Haarders oversættelse har: "så længe jeg kunne" (Haarder 2001, vers 1487). angelsak. Þonne og þenden er akkusativ singularis maskulinumformer af den bestemte artikel sē. Þonne kam dog også være konjunktion: når, hvornår. Der er ikke i hss belæg for at indsætte flere ord <http://ebeowulf.uky.edu/ebeo4.0/CD/main.html> (bl. 162v n)

dvs. håndskriftet, her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ond þū Unferð læt ealde lāfe" (Fulk m.fl. 2008, s. 51, vers 1488). Haarders oversættelse har: "og lad Ufred overtage arvesværdet" (Haarder 2001, vers 1488). U med længdestreg over vises ikke

opdeles.

bogstavrimet.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nō þy ær in ġescōd / hālan līce; hring ūtan ymbbearh, / þæt hēo þone fyrðhom ðurhfōn ne mihte" (Fulk m.fl. 2008, s. 52, vers 1502-1504). Haarders oversættelse har: "men hun skadede ikke / hans hele krop; den var hegnet af ringe, / så hun ikke kunne grave sig ind gennem brynjen" (Haarder 2001, vers 1502-1504).

bagi.

angelsak., indsat (præteritum af 'in-geseted'), se dog også kommentar til vers 1502.

angelsak., skadende (af angelsak. 'gesceþðan', at skade, såre), se også kommentar til vers 1502.

angelsak., indsat (præteritum af 'in-geseted'), se også kommentar til vers 1502.

angelsak., helsebringende, omgærdet af ringe (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hālan līce; hring ūtan ymbbearh" (Fulk m.fl. 2008, s. 52, vers 1503). Haarders oversættelse har: "hans hele krop; den var hegnet af ringe" (Haarder 2001, vers 1503). Angelsak. 'halwendlīce' betyder sundt, helsebringende. Bosworth-Toller: *Salutarily*

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt hine sēo brimwylf" (Fulk m.fl. 2008, s. 54, vers 1599). Haarders oversættelse har: "at han [...] af ulven i søen" (Haarder 2001, vers 1599).

angelsak., havfrue; kvinde fra hav eller sø, se dog også kommentar til vers 1599.

angelsak., havfrue, se dog også kommentar til vers 1599.

angelsak., hunulv fra hav eller sø, tilnavn til Grendels mor, se dog også kommentar til vers 1599.

angelsak., kvinde, hustru.

dvs. angelsaksiske.

ty., kvinden.

eng., kvinde; hustru.

lat., hunkøn, femininum (grammatisk køn).

angelsak., ædel, høvisk frue (overs. GV).

angelsak., grusom, uhyrlig kvinde.

åbenlyst, helt klart.

angelsak., den havfrue, se dog også kommentar til vers 1599.

angelsak., havulv, se dog også kommentar til vers 1599.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., for hende, for det; hendes, sit.

grumt væsen fra havet; her Grundtvigs oversættelse af det angelsaksiske tilnavn til Grendels mor, 'brim-wyf', da. bølgefrue.

blomst, der gror i vand eller på meget fugtige steder; her, som Grundtvig skriver, åkande.

det grumme væsen fra havet; her Grundtvigs oversættelse af det angelsaksiske tilnavn til Grendels mor, 'brim-wyf', da. bølgefrue.

ganske vist.

angelsak., vargen, ulven fra dybet.

angelsak., havfrue.

angelsak., varg, ulv.

angelsak., monster; ondsindet væsen.

betydningen ulv.

angelsak., grund, bund; dyb.

angelsak., muligvis: vogterske (substantiv dannet til 'weardian', da. at vogte, passe på). Grundtvig søger her at danne ord, han ikke kan finde belæg for. holder det?

angelsak., egl. weard, da. vogter; herre (substantiv dannet til 'weardian', da. at vogte, passe på).

møsogotisk, et ældre udtryk for Wulfilas dialekt af gotisk (den dialekt, der blev talt i Mø sien, en romersk provins, som lå i det nuværende Serbien). mailsvar fra Sean Vrieland (INSS) 2020-12-15 + <http://www.historiensverden.dk/leksikon/ordforklaringer/moesien/>

gotisk, egl. 'wardja', da. vogter. mailsvar fra Sean Vrieland 2020-12-15

eng., vogter, fængselsinspektør.

angelsak., grund, bund; dyb.

vogter over grunden eller (sø)bunden.

angelsak., vogter over grunden eller (sø)bunden.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "swā hē ne mihte — nō hē þæs mōdig wæs - / wæpna gewealdan" (Fulk m.fl. 2008, s. 52, vers 1508 f.). Haarders oversættelse har: "og han magtede ikke, så modig han var, / at svinge våbnene" (Haarder 2001, vers 1508 f.).

her: eller.

angelsak., ham, det, dem (bestemt pronomen dativ maskulinum og neutrum, singularis og pluralis). Klaebers tekstkritiske udgave retter her 'þæm' til 'þæs', se Fulk m.fl. 2008, s. 206, kommentar til vers 1508.

angelsak., skønt; stadig; endnu.

angelsak., han endnu var modig, se dog også kommentar til vers 1508.

angelsak., skønt han var så modig, se dog også kommentar til vers 1508.

angelsak., ikke, han var så modig (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nō hē þæs mōdig wæs" (Fulk m.fl. 2008, s. 52, vers 1508). Haarders oversættelse har: "ikke, så modig han var" (Haarder 2001, vers 1508).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ac hine wundra þæs fela / swe[n]cte on sunde, sædēor monig / hildetūxum heresyrcan bræc, / ēhton āglæcan" (Fulk m.fl. 2008, s. 52, vers 1509-1512). Haarders oversættelse har: "for en sværm af uvæsener / gik imod ham når han svømmede, mangt et havdyr / hakkede på hærdragten med hadske stødtænder, / de fæle forfulgte ham" (Haarder 2001, vers 1509-1512).

angelsak., forstyrrede, plagede (præteritum singularis af 'swencan', at forstyrre, plage), se også kommentar til vers 1510.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., muligvis sideform til 'swencte', da. forstyrrede, plagede (præteritum singularis af 'swencan', at forstyrre, plage).

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

ty., at klemme.

angelsak., ved svømning.

angelsak., bukser; evt. brækket (participium af 'brecan', da. at brække).

lat., forkortelse for pluralis, da. flertal.

angelsak., bukser, sml. ældre dansk brog.

eng., bukser, sml. ældre dansk 'brog'.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "hond sweng, ne oftēah" (Fulk m.fl. 2008, s. 52, vers 1520). Haarders oversættelse har: "hånden standsede ikke slaget" (Haarder 2001, vers 1520).

angelsak., hånd.

angelsak., skat, kostbarhed.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "grædig gūðlēoð" (Fulk m.fl. 2008, s. 52, vers 1522). Haarders oversættelse har: "grådig kampsang" (Haarder 2001, vers 1521).

angelsak., forfærdelig, græsselig.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wearp ðā wundenmæi wrættum gebunden" (Fulk m.fl. 2008, s. 52, vers 1531). Haarders oversættelse har: "smed det damascerede, smykkeklædte sværd" (Haarder 2001, vers 1531).

angelsak., med slyngede ornamentter (gerne som udsmykning på sværd), se dog også kommentar til vers 1531.

angelsak., bundet eller udfærdiget med udsmykninger (dativ, instrumentalis), se dog også kommentar til vers 1531.

eng., mærkværdigt, kunstfærdigt bundet.

ty., bundet med vidunderornament.

sløbet; bedøvet.

vidunderlige; forheksede.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "stið ond stýlecg" (Fulk m.fl. 2008, s. 53, vers 1533). Haarders oversættelse har: "stærkt og stålægget" (Haarder 2001, vers 1533).

eng., stift og stålægget.

angelsak., fast, stiv, hård.

eng., det engelske 'stiff' (da. stiv) kan også betyde uvillig, vanskelig, som Grundtvig antyder.

angelsak., stålægget.

angelsak. Det er uklart, hvilket ord Grundtvig tænker på. Opløst i bestanddele kan ordet oversættes 'stjæleæg'. Bosworth-Toller: stæl, dvs. Stålæg, stjæleæg??

eng., forældet, forslidt, sløv.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt hē on fülle wearð" (Fulk m.fl. 2008, s. 53, vers 1544). Haarders oversættelse har: "og faldt omkuld" (Haarder 2001, vers 1544).

ty., at han kom til fald.

helt klart.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ofsæt þā þone selegyst" (Fulk m.fl. 2008, s. 53, vers 1545). Haarders oversættelse har: "Så satte hun sig på halgæsten" (Haarder 2001, vers 1545).

ty., hun sad på gæsten i salen (eller salsgæsten).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "brād [ond] brūnecg" (Fulk m.fl. 2008, s. 53, vers 1546). Haarders oversættelse har: "bred og blankægget" (Haarder 2001, vers 1546).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Hæfde ðā forsiðod" (Fulk m.fl. 2008, s. 53, vers 1550). Haarders oversættelse har: "var omkommet her" (Haarder 2001, vers 1550).

angelsak., udslettet (participium af 'forð-siðian', da. at forsvinde, tage afsted).

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak., afgang; død, egl. 'forþ-siþ'.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Gewēold wīgsigor / wītig drihten, / rodera rædend, hit on ryht gescēd / yðelīce" Fulk m.fl. 2008, s. 53, vers 1554-1556). Haarders oversættelse har: "den alvise Herre, / Himlens Styrer bestemte det retteligt / og uden besvær" (Haarder 2001, vers 1554-1556).

angelsak., besluttede (præteritum singularis af 'ge-scadan'), se dog også kommentar til vers 1031.

angelsak., sårede, skadede (præteritum singularis af 'scepðan'), se dog også kommentar til vers 1031. Fulk s. 428

angelsak., muligvis sideform til 'gesceð', da. besluttede (præteritum singularis af 'ge-scadan'), se dog også kommentar til vers 1031.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Geseah ðā on searwum" (Fulk m.fl. 2008, s. 53, vers 1557). Haarders oversættelse har: "Da så han [...] det sejr gode sværd" (Haarder 2001, vers 1557). G med prik over vises ikke

angelsak., blandt krigsudstyret. En mulig tolkning kan dog også være 'med bedragerier', af angelsak. searo, da. svigt eller våben.

eng., blandt våben.

ty., blandt våben. En mulig tolkning kan dog også være 'med bedragerier', af angelsak. searo, da. svigt eller våben.

angelsak., blandt krigsudstyret.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt [wæs] wæpna cyst" (Fulk m.fl. 2008, s. 53, vers 1559). Haarders oversættelse har: "det herligste våben" (Haarder 2001, vers 1559).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "aldres orwēna" (Fulk m.fl. 2008, s. 54, vers 1565). Haarders oversættelse har: uden håb om at leve" (Haarder 2001, vers 1565).

angelsak., fortvivlet (oblik kasus).

angelsak., hende, hendes (personlig pronomen, 3. person singularis femininum dativ og genitiv).

angelsak., af et sind, beslutsom.

angelsak., uråd, dårligt råd, svarende til Grundtvigs oversættelse.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "Næs sēo ecg fracod" (Fulk m.fl. 2008, s. 54, vers 1575). Haarders oversættelse har: "den var ikke dum" (Haarder 2001, vers 1575).

helt klart.

angelsak., ubrugelig; afskyelig, se dog også kommentar til vers 1575.

angelsak., muligvis en bøjningsform til 'bracan/brecan', da. at brække, se også kommentar til vers 1575.

angelsak., muligvis drev bort, en bøjningsform til 'wracian', eller 'wrecan'. da. at drive eller presse, se dog også kommentar til vers 1575

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., mange (ikke som Grundtvig skriver).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Gistas sētan" (Fulk m.fl. 2008, s. 55, vers 1602). Haarders oversættelse har: "De fremmede sad tilbage" (Haarder 2001, vers 1602), egl. gæsterne sad (overs. GV). G med prik over vises ikke

angelsak., de sad (præteritum pluralis af 'sittan').

angelsak., gøtere. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak., gæster (akkusativ pluralis).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wīston ond ne wēndon" (Fulk m.fl. 2008, s. 55, vers 1604). Haarders oversættelse har: "de ønskede uden at antage" (Haarder 2001, vers 1604).

angelsak., ønskede (præteritum pluralis af 'wiscan').

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "forbarn, brogdenmæi" (Fulk m.fl. 2008, s. 56, vers 1667). Haarders oversættelse har: "det velsmykkede våben" (Haarder 2001, vers 1667).

angelsak., drejet eller markeret med et tegn. Ordet første led kan dog også tolkes som participium til 'brecañ', da. at brække, dvs. hele ordet som brækket mål, se dog også kommentar til vers 1667.

allerede.

dårlige skudsmål.

(den diskrete) bemærkning.

i sammenhænge, hvor angelsaksisk materiale indgår, består Højnorden for Grundtvig af det nuværende Skandinavien sammen med Island og Færøerne, mens Norden dækker det nuværende Norden, England og kystlandet fra Flandern og nordpå til Jylland.

underfulde.

allerede.

ridt til Hel.

dvs. angelsaksiske.

undtagen.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ætrihte wæs / gūð ǵetwæfed" (Fulk m.fl. 2008, s. 56, vers 1657 f.). Haarders oversættelse har: "kampen ville hurtigt / være tabt på gulvet" (Haarder 2001, vers 1657 f.).

det bærende bogstav i bogstavrimets.

angelsak., jeg var med det samme / i kamp (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ætrihte wæs / gūð ǵetwæfed" (Fulk m.fl. 2008, s. 56, vers 1657 f.). Haarders oversættelse har: "kampen ville hurtigt / være tabt på gulvet" (Haarder 2001, vers 1657 f.).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "ofost wīsode / winigea lēasum" (Fulk m.fl. 2008, s. 56, vers 1663 f.). Haarders oversættelse har: "som så ofte viste han / vej for den venneløse" (Haarder 2001, vers 1663 f.).

angelsak., oftest.

med sikkerhed.

angelsak., og.

angelsak., hast.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "ylda waldend" (Fulk m.fl. 2008, s. 56, vers 1661). Haarders oversættelse har: "Herren over alle" (Haarder 2001, vers 1661).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ðin ofer þeoda gehwylce. Eal þū hit geþyldum healdest, / mægen mid mōdes snyttrum. Ic þe sceal mīne gelæstan / frēode, swā wit furðum spræcon" (Fulk m.fl. 2008, s. 58, vers 1705-1707). Haarders oversættelse har: "gennem alle folk. Du indfrier støt / din formåen med sjælskløgt. Jeg vil møde dig i venskab, / som vi før har talt om. Du skal følges med glæde" (Haarder 2001, vers 1705-1707).

lakune.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "eal langtwīdig" (Fulk m.fl. 2008, s. 58, vers 1708). Haarders oversættelse har: "årelang fryd" (Haarder 2001, vers 1708).

Som Grundtvig skriver, eksisterer der næppe et sådant ord på angelsaksisk. En mulig betydning kunne være langvarig.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

betydning.

Ordet eksisterer ikke på angelsaksisk.

angelsak., lang-fleksibel.

angelsak., langmodig, tålmodig.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Wuna(ð) hē on wiste" (Fulk m.fl. 2008, s. 58, vers 1735). Haarders oversættelse har: "Han ånder i overflod" (Haarder 2001, vers 1735).

angelsak., under festen; til overflod, se dog også kommentar til vers 1735.

eng., under festen.

ty., i smovseriets fylde; under festen.

angelsak., fest; overflod; næring.

angelsak., næring og klæder.

helt sikkert.

angelsak., efter ønske. Bosworth-Toller: wisc

angelsak., efter lyst, behov.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "him bebeorgan ne con — / wōm wundorbebodum" (Fulk m.fl. 2008, s. 59, vers 1746 f.). Haarders oversættelse har: "beskytte sig kan han ikke — / den fordømte djævels fordækte værk" (Haarder 2001, vers 1746 f.).

angelsak., med tryllekommandoer (overs. GV), se dog også kommentar til vers 1748.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ond hē þā forðgesceaft / forgyteð ond forgyrmeð" (Fulk m.fl. 2008, s. 59, vers 1750 f.). Haarders oversættelse har: "og han forglemmer og forsømmer / den skæbne" (Haarder 2001, vers 1750 f.).

angelsak., fremtidig tilstand' (overs. GV). "skæbne" (Haarder 2001, vers 1751), se dog også kommentar til vers 1750 f..

angelsak., død, som Grundtvig skriver.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her blot: "secg bet[e]sta" (Fulk m.fl. 2008, s. 59, vers 1759). Haarders oversættelse har: "herlige helt" (Haarder 2001, vers 1759).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "oððe atol yldo; oððe ēagena bearhtm / forsiteð ond forsworceð" (Fulk m.fl. 2008, s. 59 f., vers 1766-1767). Haarders oversættelse har: "eller ækel ælde, eller øjnenes glans / formindskes og formørkes" (Haarder 2001, vers 1766-1767).

angelsak., eller.

angelsak., den pupil.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., formindsket. Haarder 2001 har "formindskes" i vers 1767, se kommentar til dette vers).

angelsak., sideform til 'forsiteð', da. formindsket, se også kommentar til vers 1767.

fordriver.

angelsak. sorg; ondt; ulykke. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "gyrn" (Fulk m.fl. 2008, s. 60, vers 1775). Haarders oversættelse har: "gru" (Haarder 2001, vers 1775).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "gyrn" (Fulk m.fl. 2008, s. 60, vers 1775). Haarders oversættelse har: "gru" (Haarder 2001, vers 1775).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "gemænra" (Fulk m.fl. 2008, s. 60, vers 1784). Haarders oversættelse har: "os imellem" (Haarder 2001, vers 1784).

angelsak., at bemærke; at klage.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "fægere ġereorded" (Fulk m.fl. 2008, s. 60, vers 1788). Haarders oversættelse har: "gilde holdt for [hallens] tapre" (Haarder 2001, vers 1788).

angelsak., festet, holdt gilde.

angelsak., tale; stemme.

angelsak., at indtage mad, spise.

angelsak., skønt, dejligt.sml. da. fager.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Gēat uniġmetes wēl" (Fulk m.fl. 2008, s. 60, vers 1792). Haarders oversættelse har: "Også gøteren ville sove" (Haarder 2001, vers 1792).G med prik over vises ikke

angelsak., gøteren slugte (svælgede) upassende. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Gēat uniġmetes wēl" (Fulk m.fl. 2008, s. 60, vers 1792). Haarders oversættelse har: "også gøteren ville sove" (Haarder 2001, vers 1792).G med prik over vises ikke

angelsak., umåleligt godt, se dog også kommentar til vers 1792.

angelsak., umåleligt, ekstremt, se dog også kommentar til vers 1792.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sē for andrysum ealle beweotede" (Fulk m.fl. 2008, s. 60, vers 1796). Haarders oversættelse har: "det var én som behørigt huskede alle" (Haarder 2001, vers 1796).

fejlskrevet.

angelsak., iagttog; passede på (af 'bewitian'), se dog også kommentar til vers 1796. Formen er konstrueret.<http://ebeowulf.uky.edu/ebeo4.0/CD/main.html>

angelsak., sideform til 'beweotene', da. iagttog; passede på, se dog også kommentar til vers 1796.

bestemt, med sikkerhed.

angelsak., med høflighed; anstændighed.

eng., af ærbødighed.

ty., med ærefrygt.

angelsak., muligvis en sideform til 'and-wisnes', da. erfaring, dygtighed, se dog også kommentar til vers 1796.

betydning.

angelsak., erfaring, dygtighed, se også kommentar til vers 1796.

dømmekraft, omtanke.

sørge for.

fornødenheder.

angelsak., [...] skin at haste. [...] Krigeren hastede (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "beorht

[lēoma] / [ofer sceadwa] scacan; scaþan ðnetton" (Fulk m.fl. 2008, s. 61, vers 1802 f.). Haarders oversættelse har: "Lyset kom strømmende, / skin efter skygger" (Haarder 2001, vers 1802 f.).

angelsak., at komme solen skinnende, rystede krigeren. Skygger hastede (overs GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ðā cōm beorht [lēoma] / [ofer sceadwa] scacan; scaþan ðnetton" (Fulk m.fl. 2008, s. 61, vers 1802 f.). Haarders oversættelse har: "Lyset kom strømmende / skin efter skygger" (Haarder 2001, vers 1802 f.). Haarder oversætter ikke "Ðā", da. så, da. den direkte oversættelse giver ikke rigtig mening

angelsak., at komme skinnende stråleglans, over rystede krigeren. Skygger hastede (overs GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ðā cōm beorht [lēoma] / [ofer sceadwa] scacan; scaþan ðnetton" (Fulk m.fl. 2008, s. 61, vers 1802 f.). Haarders oversættelse har: "Lyset kom strømmende / skin efter skygger" (Haarder 2001, vers 1802 f., som ikke oversætter "Ðā", da. så, da).

angelsak., at ryste natteskygge, se dog kommentar til vers 1803.se: scadu. Men giver det mening?

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ēode weorð Denum / æþeling tō yppan" (Fulk m.fl. 2008, s. 61, vers 1814 f.). Haarders oversættelse har: "danernes yndling, / helten gik til højsædet" (Haarder 2001, vers 1814 f.).

angelsak., vestdaneren gik, / ædelingen kom ind for (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ēode weorð Denum / æþeling tō yppan" (Fulk m.fl. 2008, s. 61, vers 1814 f.). Haarders oversættelse har: "danernes yndling, / helten gik til højsædet" (Haarder 2001, vers 1814 f.).

personen af fornem stand.

angelsak., at få skæbnen frem. Bosworth-Toller: u/ wyrd

særlige sted.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "feorcȳþðe bēoð / sēlran ġesōhte þæm þe him selfa dēah" (Fulk m.fl. 2008, s. 62, vers 1838 f.). Haarders oversættelse har: "i andre lande / er salgæsten savnet, om selv han dur" (Haarder 2001, vers 1838 f.).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ond on mōde frōd" (Fulk m.fl. 2008, s. 62, vers 1844). Haarders oversættelse har: "og moden af sind" (Haarder 2001, vers 1844).

angelsak., stærk.

angelsak., vis, klog.

den positive kritik.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt þām folcum sceal, / Gēata lēodum ond Gār-Denum / sib ġemænu, ond sacu restan, / inwitnīþas, þe hīe ær drugon" (Fulk m.fl. 2008, s. 62, vers 1855-1858). Haarders oversættelse har: "at vore folk, / daner med spyd og dem fra gøterland, / vil holde freden og henlægge striden, / fordømmelig dåd, som de døjede før" (Haarder 2001, vers 1855-1858). G med prik over vises ikke

her: forsoningen.

søskendes vrede stilles hurtigt; ordsprog, jf. Mau 1879, nr. 11.799 og Grundtvig 1845, nr. 2.946.

angelsak., gensidig fred eller indbyrdes forhold, se også kommentar til vers 1857.

angelsak., benægtelse, se dog også kommentar til vers 1857.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Gecyste þā cyning æþelum gōd, / þeodēn Scyldinga" (Fulk m.fl. 2008, s. 63, vers 1870 f.). Haarders oversættelse har: "Så kyssede kongen af kerneslægt, / skjoldungers høvding" (Haarder 2001, vers 1870 f.). G med prik over vises ikke

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt h[ī]e seoðða(n nō) ġesēon mōston, / mōdige on meþle" (Fulk m.fl. 2008, s. 63, vers 1875 f.). Haarders oversættelse har: "at de aldrig siden skulle se hinanden, / hvor mennesker mødes" (Haarder 2001, vers 1875 f.).

angelsak., hende, de; sideform til hīe (akkusativ singularis eller nominativ pluralis).

angelsak., han.

angelsak., hvad (interrogativt pronomen); hvorvidt; desuden.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., at (konjunktion); det (pronomen, nominativ eller akkusativ).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "born wið blōde" (Fulk m.fl. 2008, s. 63, vers 1880). Haarders oversættelse har: "blod til at brænde" (Haarder 2001, vers 1880).

sikkert.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "born wið blōde. Him Bēowulf þanan, / gūðrinc goldwlan, græsmoldan træd" (Fulk m.fl. 2008, s. 63, vers 1880 f.). Haarders oversættelse har: "blod til at brænde. Bjovulf drog bort, / den gyldne kamphelt lod grønsværen bære" (Haarder 2001, vers 1880 f.), egl. trådte grønsværen (overs. GV).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "sē þe oft manegum scōd" (Fulk m.fl. 2008, s. 63, vers 1887). Haarders oversættelse har: "den har stækket mange" (Haarder 2001, vers 1887).

angelsak., hun som.

angelsak., alder; tid.

sikkert

udyr.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

til.

rejse fra.

ros, lovprisning.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

bestemt.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

helt sikkert.

del af himmelhvælvingen.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "scapan scīrhome" (Fulk m.fl. 2008, s. 64, vers 1895). Haarders oversættelse har: "de skinnende hærfolk" (Haarder 2001, vers 1895).

gæt.

afgjort.

Ordet eksisterer ikke på angelsak.; tekstkritisk udgave har her: "scapan", se dog kommentar til vers 1895. Manuskript har kun "sca", se Fulk m.fl. 2008, s. 64, note til vers 1895.

angelsak., muligvis fejlskrivning for enten 'scapan', da. kriger eller 'sceaða' da. fjende, skadeforvolder, se også kommentar til vers 1895.

angelsak., kriger i skinnende rustning, se også kommentar til vers 1895.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Gewāt him on naca" (Fulk m.fl. 2008, s. 64, vers 1903). Haarders oversættelse har: "Så gik han om bord" (Haarder 2001, vers 1903). G med prik over vises ikke

det bogstavrimende begyndelsesbogstav.

angelsak., lettere båd, se dog kommentar til vers 1903. Bosworth-Toller: íð (adv), 'nacan' betyder båd (akkusativ), mens 'ýð' betyder lettere.

hellere.

angelsak., at haste, skynde sig.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., taget afsted (participium af verbet 'ge-wītan').

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Mōðþrȳðo wæg / Fremu, folces cwēn" (Fulk m.fl. 2008, s. 65, vers 1931 f.). Haarders oversættelse har: "Modtryd den højbårne / folkets dronning" (Haarder 2001, vers 1931 f.).

angelsak., kvindenavnet Tryde.

angelsak., fordel, vinding; venlighed. Ordet kan også tolkes som et kvindenavn, se Fulk m.fl. 2008, s. 225 f.

angelsak., forfærdelig, ond.

angelsak., stolthed Tryde bar, det frankiske folks dronning (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Mōðþrȳðo wæg / Fremu, folces cwēn" (Fulk m.fl. 2008, s. 65, vers 1931 f.). Haarders oversættelse har: "Modtryd den højbårne / folkets dronning" (Haarder 2001, vers 1931 f.); 'fremu', der betyder berømt, er uoversat.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "firen' ondrysne" (Fulk m.fl. 2008, s. 65, vers 1932). Haarders oversættelse har: "fuld af ondskab" (Haarder 2001, vers 1932).

eng., rystende forbrydelse.

ty., skrækkelig skandale, forbrydelse.

angelsak., rædselsfuld (adjektiv), se også kommentar til vers 1932.

dvs. skrivefejl.

angelsak., rædselsfuld forbrydelse (vers 1932), se dog også kommentar til dette vers.

angelsak., stolthed Tryde bar (overs. GV). Haarder oversætter: "Modtryd den højbårne", (Haarder 2001 vers 1931), se også kommentar til dette vers.

gæt.

angelsak., forfærdelig.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "næniġ þæt dorste dēor genēþan / swæstra ġesiða, nefne sinfrēa, / þæt hire an dæġes ēagum starede, / ac him wælbende weotode tealde / handġewriþene" (Fulk m.fl. 2008, s. 65, vers 1933-1937). Haarders oversættelse har: "der var ingen af alle de ærlige mænd, / når ikke han var ægtemand, der ejede mod / til at se på damen ved dagens lys; / for han vidste sig dømt til dødens lænker, / snoet i hånden" (Haarder 2001, vers 1933-1937). Vi har endnu ingen løsning på cirkonflex over to bogstaver på én gang. êâ skal have fælles cirkonflex

afklare; oplyse.

udyret.

angelsak., tapper, brav; udyr, bæst.

udyr.

angelsak., herre; konge.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak., udpeget til bekymring (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her også: "weotode tealde" (Fulk m.fl. 2008, s. 65, vers 1936). Haarders oversættelse har: "dømt til dødens lænker" (Haarder 2001, vers 1936).

angelsak., trak sivet ud (overs. GV), se dog også kommentar til vers 1936. weoce = væge, siv; geteon = give eller = trække ud (fx våben af sår)

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hraþe seopðan wæs / æfter mundgripe mēce ġeþinged, / þæt hit sceādenmæl scȳran moste, / cwealmbealu cȳðan" (Fulk m.fl. 2008, s. 65 f., vers 1937-1940). Haarders oversættelse har: "snoet i hånden; snart derefter, / når svenden var taget, tyedes til sværdet, / som liniebelagt fik lov at skære, / melde om drab" (Haarder 2001, vers 1937-1940).

angelsak., skåret stykvis; linjebelagt, se også kommentar til vers 1939.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

eng., skadeligt (brand)mærke.

ty., skadetid.

åbenlyst.

udyret.

angelsak., "tyedes til" (Haarder 2001, vers 1938); egl. udpeget (overs. GV).

angelsak., skåret stykvis; linjebelagt, se også kommentar til vers 1939.

angelsak., at skære; rense, klare, se også kommentar til vers 1939.

angelsak., at gøre kendt, fortælle, annoncere, se også kommentar til vers 1940.

Ordet eksisterer ikke på angelsak, se dog kommentar til ceowan .ceowan, at tygge, bøjes dog cýwst, (he) cýwþ i 2. og 3. p sing

angelsak., at tygge; at spise.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "æfter liġetorne" (Fulk m.fl. 2008, s. 66, vers 1943). Haarders oversættelse har: "efter opdigtet hån" (Haarder 2001, vers 1943).

utvivlsomt.

angelsak., sideform til 'liġetorn', da. foregiven eller opdigtet fornærmelse, se også kommentar til vers 1843.

jalousi.

pessimisme; melankoli, eller, som Grundtvig skriver, jalousi.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Hūru þæt onhōhsnod[e] Hemminges mæġ" (Fulk m.fl. 2008, s. 66, vers 1944). Haarders oversættelse har: "Men med Hemmings slægtning sluttede dette" (Haarder 2001, vers 1944).

Ordet eksisterer ikke på angelsak., se dog kommentar til vers 1944.

gæt.

angelsak., på snigende hæl. Udtrykket giver ikke mening, se dog kommentar til vers 1944.af snican?, da. at snige

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

eng., bagtale.concise Oxford (fysisk bog)

angelsak., på hælen snittet. Udtrykket giver ikke mening, se dog kommentar til vers 1944.af sniðan, da snitte, skære

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "æðelum dīore" (Fulk m.fl. 2008, s. 66, vers 1949). Haarders oversættelse har: "højbårne helt" (Haarder 2001, vers 1949).

bestemt.

ty., de dyrebare adelige; de ædel-dyre.giver dette mening?

hypotese.

angelsak., ædel-Tryde.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þonon Eomēr wōc / hæleðum tō helpe" (Fulk m.fl. 2008, s. 66, vers 1960 f.). Haarders oversættelse har: "Eomer fødtes dem, / helte til hjælp" (Haarder 2001, vers 1960 f.).

bogstavrimet.

søstersøn, nevø.

angelsak., vågnede; brød frem, (fødtes), se også kommentar til vers 1960.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., vag eller veg, som Grundtvig skriver; se også kommentar til vers 1960.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nīða cræftig" (Fulk m.fl. 2008, s. 66, vers 1962). Haarders oversættelse har: "vældig i kamp" (Haarder 2001, vers 1962).

sikkert

bemærkelsesværdigt.

sørøverflok.

forliget.

ved at, fordi.

provokerede, tirrede.

undgælde for sine gerninger (med livet).

Navnet stammer fra oldisl. 'bǫlvíss', 'ondskabsfuld, skadelig' (et poetisk ord, der kun forekommer i Eddadigtningen).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hæleðum tō handa" (Fulk m.fl. 2008, s. 67, vers 1983). Haarders oversættelse har: "til heltehænder" (Haarder 2001, vers 1983).

angelsak., helbred; frelse (dativ pluralis).

Ordet eksisterer ikke på angelsak.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þær hīo (næ)gled sinc" (Fulk m.fl. 2008, s. 68, vers 2023). Haarders oversættelse har: "som førte det guldstukne" (Haarder 2001, vers 2023).

angelsak., udhamrede, naglede kostbarhed, se også kommentar til vers 2023: "guldstukne".

det bogstavrimende begyndelsesbogstav.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "(h)afað þæs geworden wine Scyldinga, / rīces hyrde, ond þæt ræd talað" (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2026 f.). Haarders oversættelse har: "skjoldungevennen har villet det så, / folkets hyrde, og holder det for klogt" (Haarder 2001, vers 2026 f.).

i orden; på plads.

angelsak., havde villet dette (overs. GV). se også kommentar til vers 2026.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "Oft seldan hwær" (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2029). Haarders oversættelse har: "men ofte hviler" (Haarder 2001, vers 2029).

dvs. vrøvl.

angelsak., vilje sjældent hvor (overs. GV), se dog også kommentar til vers 2029). giver ikke mening.

angelsak., når også blot sjældent (overs. GV), se dog også kommentar til vers 2029.

angelsak., det dødelige spyd synker (overs. GV).

kampen; blodbadet. ODS, ej længere i mytebase

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ðeodęn Heaðo-Beardna" (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2032). Haarders oversættelse har: "hadubardernes høvding" (Haarder 2001, vers 2032).

sikkert

angelsak., folk, som Grundtvig skriver.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "duguða biwenede" (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2035). Haarders oversættelse har: "prøvede hirdmænd" (Haarder 2001, vers 2035).

Ordet eksisterer ikke på angelsaksisk. Derimod kendes 'wæpnian' i betydningen at bevæbne. Grundtvig vil have ordet til at betyde bevæbnede, se dog kommentar til vers 2035.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þāra lēoda" (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2033). Haarders

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

oversættelse har: "af det hele folk" (Haarder 2001, vers 2033).

fornuftig, sagligt begrundet.

hærgen; spektakel.

angelsak., ved egne liv (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har også: "ond hyra sylfra feorh" (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2040). Haarders oversættelse har: "og egne liv" (Haarder 2001, vers 2040).

angelsak., og.

dvs. skrivefejl.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sē ðe bēah ġesyhð" (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2041). Haarders oversættelse har: "En der ser et ringsværd" (Haarder 2001, vers 2041).

angelsak., metal, der er gjort ringformet. Bosworth-Toller: Metal made into circular ornaments, as A ring, bracelet, collar, garland, crown; anulus, armilla, diadema, corona. Bracelets were worn about the arms and wrists; rings on the fingers, round the ankles, the neck, and about the head. See Guide to Northern Archæology, by the Earl of Ellesmere, 8vo. 1848, p. 54; also Weinhold, Altnordisches Leben, 8vo. Berlin, 1856, p. 185. These being valuable were probably used in early times as means of exchange or as money; hence the origin of ring-money.

angelsak., ser på, betragter.

angelsak., metal, der er gjort ringformet.

angelsak., at bøje; at bebo.

angelsak., ser på, betragter .

ordsprog, jf. Mau 1879, nr. 5.735, og Grundtvig 1845, nr. 1.668.

således.

angelsak., at frygte eller undgå huen eller sindet (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hīges cunnian" (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2045). Haarders oversættelse har: "tankes færd" (Haarder 2001, vers 2045).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "hīges cunnian" (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2045). Haarders oversættelse har: "tankes færd" (Haarder 2001, vers 2045).

forstandig, kyndig.

angelsak., at frygte, at undgå, se dog også kommentar til vers 2045.

dvs. skrivefejl.

angelsak., at skynde sig.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "hīges cunnian" (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2045). Haarders oversættelse har: "tankes færd" (Haarder 2001, vers 2045).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nū hēr þāra banena byre nāthwylces" (Fulk m.fl. 2008, s. 70, vers 2053). Haarders oversættelse har: "Her går nu sønnen til sådan en drabsmand" (Haarder 2001, vers 2053).

angelsak., blandt drabsmænd (genitiv pluralis).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt se fæmnan þegn fore fæder dædum / æfter billes bite blōdfāg swefeð" (Fulk m.fl. 2008, s. 70, vers 2059 f.). Haarders oversættelse har: "hvor kvindens svend efter sværdets bid / ligger farvet i blod for farens bedrifter" (Haarder 2001, vers 2059 f.).

angelsak., kvindens than, kriger (overs. GV), se også kommentar til vers 2059.

ty., mand, der opvarter kvinder.

overdrevent kvindekær mand; kvindejæger, skørtejæger.

angelsak., "farens bedrifter" (Haarder 2001, vers 2060), se også kommentar til dette vers.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., for bedrageriske bedrifter (overs. GV), se dog også kommentar til vers 2060.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Þonne bīoð (āb)rocene on bā healfe / āðsweord eorla" (Fulk m.fl. 2008, s. 70, vers 2063 f.). Haarders oversættelse har: "Så bliver den brudt på begge sider / krigernes ed" (Haarder 2001, vers 2063 f.).

angelsak., brudt, se også kommentar til vers 2063 f.

angelsak., (højtidelig) ed.

ty., ed; højtideligt løfte (tautologi).

angelsak., højtidelig ed. Sidste led er en sideform til 'swær', da. svær, tung.

angelsak., edsvor eller edsværgede (præteritum af 'áðswerian', da. at edsværge).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Þær wæs Hondsciō hild onsæge, / feorhbealu fægum" (Fulk m.fl. 2008, s. 70, vers 2076 f.). Haarders oversættelse har: "For Hondskio blev striden den strengeste lod, / den dømtes livskval" (Haarder 2001, vers 2076 f.).

skyhed, frygt.

fejlskrevet eller ikke fejlskrevet.

ganske rigtigt.

angelsak., muligvis: handske. Der er dog i forskningen tradition for, at det er navnet på på en af Bjovulfs krigere, Handske, se Fulk m.fl. 2008, s. 469.

ty., handske.

angelsak., muligvis: handske. Der er dog i forskningen tradition for, at det er navnet på på en af Bjovulfs krigere, Handske, se Fulk m.fl. 2008, s. 469.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Hē meç þær on innan unsynniġne, / dīor dædfruma ġedōn wolde / maniġra sumne" (Fulk m.fl. 2008, s. 71, vers 2089-2091). Haarders oversættelse har: "Her ville han have hevet mig ind, / uden skyld, skaberen af voldsdåd, / som én af de mange" (Haarder 2001, vers 2089-2091).

afgjort, bestemt.

pose; sæk.

ty., rantsel, tornyster; hængemave.

det monstrøse uhyre.

helte, krigere.

angelsak., handske.

eng., handske.

bælgvante.

helt klart.

banemand, der fældede med munden, dvs. åd. Udtrykket er formentlig Grundtvigs eget. Det angelsak. 'mundbora' betyder beskytter.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "dīor dædfruma" (Fulk m.fl. 2008, s. 71, vers 2090). Haarders oversættelse har: "skaberen af voldsdåd" (Haarder 2001, vers 2090).

angelsak., at gøre, udføre; placere.

heltene, krigerne.

angelsak., at gøre, udføre.

angelsak., ind i; indefra (vers 2214).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

dvs. syntes.

ty., putte ind, som Grundtvig skriver.

heltene, krigerne.

afgjort; givetvis.

forgæves (ord)leg.

angelsak., at gøre, udføre eller placere.

angelsak., at myrde, slå ihjel. Bosworth-Toller: ge-deþan

bærende bogstav i bogstavrimet.

angelsak., mig (akkusativ). sideformen 'mē' er både akkusativ og dativ.

for mig; på min foranledning.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "swaðe weardade" (Fulk m.fl. 2008, s. 71, vers 2098). Haarders oversættelse har: "blev holdt tilbage" (Haarder 2001, vers 2098).

eng., vogtede, forsvarede sit spor.

angelsak., dvælede, blev tilbage, som Grundtvig skriver.

ty., blev tilbage; forblev bagved.

angelsak., sti, spor (akkusativ), se dog også kommentar til vers 2098.

angelsak., med sved; i blod (som Grundtvig skriver).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ond hē hēan ðonan, / mōdes geōmor, meregrund gefēoll" (Fulk m.fl. 2008, s. 71, vers 2099 f.). Haarders oversættelse har: "og forhånet løb han bort, / syg i sindet sank han i dybet" (Haarder 2001, vers 2099 f.).

angelsak., faldt, sank.

angelsak., faldt på, faldt i (af 'on-feallan').

angelsak., derfra (sideform til 'þanan'). EO Grammar: þær <https://bosworthtoller.com/31935#wright-pp313>

angelsak., da, på den tid (sideform til 'þanne'). Bosworth-Toller: þanne

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sōð ond sārlic" (Fulk m.fl. 2008, s. 71, vers 2109). Haarders oversættelse har: "rigtig og sorgfyldt" (Haarder 2001, vers 2109).

gæt.

angelsak., muligvis sideform til 'searulíc', da. klog, listig.

angelsak., sandhed; sandt, se dog også kommentar til vers 2109.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

hentydning til, at manuskriptet i 1731 blev udsat for brandskade ved en ildebrand i det private Cottonnianske bibliotek i Westminster, hvor det blev opbevaret. ellers forstår man ikke udsagnet

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nealles ic ðām lēanum forlōren hæfde, / mægnes mēde, ac hē mē (māðma)s geaf, / sunu Healfdenes on (mīn)ne sylfes dōm" (Fulk m.fl. 2008, s. 73, vers 2145-2147). Haarders oversættelse har: "jeg savnede intet i arbejdsbetaling, / heldedådsløn, for han gav mig skatte, / Halvdans søn, som jeg selv kunne vælge" (Haarder 2001, vers 2145-2147).

angelsak., skatte, kostbarheder (akkusativ pluralis), se også kommentar til vers 2146.

angelsak., min (akkusativ singularis maskulinum), se også kommentar til vers 2146.

angelsak., hans, hendes, deres (possesivt pronomen, akkusativ).

angelsak., tabt, savnet.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., (jeg) har (præsens singularis af 'habban').

angelsak., havde (præteritum singularis af 'habban').

foranstillet bisætning.ODS

dvs. vrøvl.

angelsak., hans, hendes, deres (possesivt pronomen, akkusativ).

angelsak., tabt, savnet.

Ordet kendes ikke på angelsaksisk. Grundtvig vil måske gerne have det til at være et ord, der ligner 'forlods'. giver det mening?

angelsak., intet jeg i belønningerne/ havde tabt(?) / af formåenhed / men han gav mig skatte / Halvdans søn / med eget valg (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nealles ic ðām lēanum forloren hæfde, / mægnes mēde, ac hē mē (māðma)s ġeaf, / sunu Healfdenes, on (mīn)ne sylfes dōm" (Fulk m.fl. 2008, s. 73, vers 2145-2147). Haarders oversættelse har: "jeg savnede intet i arbejdsbetaling, / heltedådsløn, for han gav mig skatte, / Halvdans søn, som jeg selv kunne vælge" (Haarder 2001, vers 2145-2147).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ēstum ġeȳwan" (Fulk m.fl. 2008, s. 73, vers 2149). Haarders oversættelse har: "afstår dem gerne" (Haarder 2001, vers 2149).

bærende bogstav i bogstavrimet.

de læsbare bogstaver i håndskriftet (der er beskadiget), se dog også kommentar til vers 2149.

angelsak., gladelig fremvist, afsløret (overs. GV), se også kommentar til vers 2149.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sume worde hēt / þæt ic his ærest ðē ēst ġesæġde" (Fulk m.fl. 2008, s. 73, vers 2156 f.). Haarders oversættelse har: "han lod mig forstå, / at jeg først skulle give dig gavens historie" (Haarder 2001, vers 2156 f.).

voldt hovedbrud.

angelsak., hans, dens.

angelsak., ord, tale (dativ).

angelsak., først.

angelsak., dig (dativ).

angelsak., da, når, på den tid.

angelsak., dig (dativ).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hē him ēst ġetēah" (Fulk m.fl. 2008, s. 73, vers 2165). Haarders oversættelse har: "han gav ham sin skænk" (Haarder 2001, vers 2165).

om.

angelsak., velvilje; generøsitet.

angelsak., gav.

angelsak., velvilje; gavmildhed (substantiv i dativ) eller venlig, elskværdig (adjektiv).

angelsak., gladelig, gerne, venligt.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þrīo wicg somod / swancor ond sadolbeorht" (Fulk m.fl. 2008, s. 73, vers 2174 f.). Haarders oversættelse har: "tre heste i tilgift, / yndefulde og sadelblanke" (Haarder 2001, vers 2174 f.).

angelsak., sort og sadelblank.

gæt.

angelsak., svane, kul og sadelblank (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "swancor ond

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

sadolbeorht" (Fulk m.fl. 2008, s. 73, vers 2175). Haarders oversættelse har: "yndefulde og sadelblanke" (Haarder 2001, vers 2175).

del af angelsaksisk ord, hvis sidste bogstaver ikke kan læses i håndskriftet, se dog kommentar til vers 2175.

angelsak., yndefuld, se også kommentar til vers 2175.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hyre syððan wæs / æfter bēahðege br[ē]ost ġeweorðod" (Fulk m.fl. 2008, s. 73 f., vers 2175 f.). Haarders oversættelse har: "siden var hendes bryst / beriget med ringen hun rakes her" (Haarder 2001, vers 2175 f.).

angelsak., bryst.

angelsak., ringmodtagelse, se også kommentar til vers 2175.

angelsak., øltagning (oblik kasus).

angelsak., cirkulært smykke: halssmykke, krone, krans

angelsak., halssmykke.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "drēah æfter dōme" (Fulk m.fl. 2008, s. 74, vers 2179). Haarders oversættelse har: "levede ærefuldt" (Haarder 2001, vers 2179).

eng., han handlede efter nøje overvejelse.

ty., opførte sig prisværdigt.

angelsak., eftermæle (med ære, berømmelse). Ordet kendes dog ikke som sammensat på angelsaksisk.

oldisl., (godt) eftermæle.

angelsak. (og oldisl.), gode gerninger, handlinger (sml. da. dåd).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "swyðe (wēn)don" (Fulk m.fl. 2008, s. 74, vers 2187). Haarders oversættelse har: "de holdt det for givet" (Haarder 2001, vers 2187), egl. det blev i høj grad sagt (overs. GV).

angelsak., ofte sagde (de) (præteritum pluralis af 'secgan'). Bosworth-Toller: secgan

det bogstavrimende begyndelsesbogstav.

angelsak., i høj grad, virkelig meget.

angelsak. Formen er uklar, men muligvis sideform til 'sacodon', præteritum af 'sacian' eller 'sacan', da. at strides, slå. I Grundtvigs sammenhæng: slå med ord. Sean Vrieland svarer 23. dec. 2020: "da endelsen - edon peger på et klasse 1 svagt verbum, mens stamvokalen a burde i så fald være omlydt. Dit bud, sacan, bøjes derimod stærkt. Dog er der en mulighed, at formen skulle være sacodon og i så faldt datiden af sacian, som er afledt af sacan og betyder egentlig også 'slås' og lignende (brawl, strive osv.)"

hårdt; hårdnakket.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þām ðær sēlra wæs" (Fulk m.fl. 2008, s. 74, vers 2199). Haarders oversættelse har: "som var højest i rang" (Haarder 2001, vers 2199).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Eft þæt ġeīode" (Fulk m.fl. 2008, s. 74, vers 2200). Haarders oversættelse har: "Det hændte siden" (Haarder 2001, vers 2200).

åbenlyst, helt klart.

eng., det forsvandt; det skete.

ty., det forføjede sig.

her: landet.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sē ðe on hēa(um) h(of)e hord beweotode" (Fulk m.fl. 2008, s. 75, vers 2212). Haarders oversættelse har: "som på hedens højdedrag holdt på skatten" (Haarder 2001, vers 2212).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., på bunken, stakken.

angelsak., bunke, stak.

gæt.

del af angelsaksisk ord, hvis hele ordlyd ikke kan læses i håndskriftet på dette sted, se kommentar til vers 2212.

gættet.

åbenlyst, helt klart.

angelsak. Som det fremgår af tidligere kommentar til vers 2212, er læsningen af håndskriftet på dette sted usikker. Ingen af de af Grundtvig foreslåede læsemåder kendes på angelsaksisk. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hēa(um) h(of)e" (Fulk m.fl. 2008, s. 74, vers 2212). Haarders oversættelse har: "hedens højdedrag" (Haarder 2001, vers 2212).

angelsak. Læsningen af håndskriftet på dette sted vanskelig. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "(ēðe gefēng)" (Fulk m.fl. 2008, s. 75, vers 2216). Haarders oversættelse har: "lagde [hånd] på" (Haarder 2001, vers 2216).

angelsak., samling, råd.

angelsak., ønske, iver (akkusativ).

bogstavrim.

angelsak., greb, tog.

angelsak., samling, råd.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þær on innan gïong / nið[ð]a nāthwyl(ċ, sē ðe nē)h ġ(ep[r]on)g / hæðnum horde; hond (ēðe gefēng)" (Fulk m.fl. 2008, s. 75, vers 2214-2216). Haarders oversættelse har: "En mandsperson / fandt ind i højen, han kom frem / til hedningeskatten, lagde hånd på et bæger" (Haarder 2001, vers 2214-2216).

angelsak., forbrydelsers vogter (overs. GV og Haarder 2001, vers 750). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "besyre(d wur)de" (Fulk m.fl. 2008, s. 75, vers 2218). Haarders oversættelse har: "den blev luret" (Haarder 2001, vers 2218).

angelsak., ved ilden.

angelsak., ild (dativ).

bogstavrim.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nealles (mēt ġe)wēaldum wýrmhorda cræft" (Fulk m.fl. 2008, s. 75, vers 2221). Haarders oversættelse har: "Det var ikke af sig selv han brød ind i slangeskatten" (Haarder 2001, vers 2221).

angelsak., med voldelige handlinger (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "(mēt ġe)wēaldum" (Fulk m.fl. 2008, s. 75, vers 2221). Haarders oversættelse har: "(han) brød ind i" (Haarder 2001, vers 2221).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "sylfes willum" (Fulk m.fl. 2008, s. 75, vers 2222). Haarders oversættelse har: "af egen hang" (Haarder 2001, vers 2222), egl. af egen vilje (overs. GV).

angelsak., overhovedet ikke mægtig / den dårlige sags skattekraft (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nealles (mēt ġe)wēaldum wýrmhorda cræft" (Fulk m.fl. 2008, s. 75, vers 2221). Haarders oversættelse har: "Det var ikke af sig selv han brød ind i slangeskatten" (Haarder 2001, vers 2221).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þē(o) nāthwylċes / hæleða bearna" (Fulk m.fl. 2008, s. 76, vers 2223 f.). Haarders oversættelse har: "én der var træl / flygtet for heltebørns" (Haarder 2001, vers 2223 f.).

lakunen.

angelsak., kriger.

bogstavrim.

angelsak., træl.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "æernes þearf(a), ond ðær inne (f)éal(h) / secg syn(by)sig sōna (in þ)ā tīde, / þæt (þær) ðām gyst(e) g(r)yrebr(ō)g(a) stōd; / hwæðr(e earm)sceapen (ealdre nēpd)e, / forh(t on ferhðe) þā hyne se fæ(r) begeat, / sincfæt (sōhte). Þær wæs swylcra fela / in ðām eorðse(le) ærgestrēona" (Fulk m.fl. 2008, s. 76, vers 2225-2232). Haarders oversættelse har: "uden tag over hovedet, og trængt derind, / en skyldtyngtet mand. Han mærkede snart, / at gysen og gru var gæsten i vente; / men den arme uddrevne undslap med byttet / fra den onde orm — dét antændte striden — / i en fart på fode, da faren var over ham. / Han førte bægerguldet bort. Der var en bunke andre / herlige oldting i huset af jord" (Haarder 2001, vers 2225-2232).

angelsak. for ofer-þearfe, - for trang and þær inne fealh - og der inde en harve secg syn-leásig. - en syndig mand Sōna in wlatode, - snart bragte han afsky (af wlatian) þæt fram þám gyste - frem mod gæsten gryre-bróga stōd, - et skrækmonster stod hwæðre earm-sceapen - hvadenten den arme in síðade - rejste ind ... sceapen - arme se fæs begeat,- opnåede den frynse [?] sinc-fæt searolíc, - dygtigt bægerguld þær wæs swylcra fela - der var mange sådanne in þám eorð-scræfe - i den jordhule ær-gestreóna - messingskatteKlaebers tekstkritiske udgave har her: "æernes þearf(a), ond ðær inne (f)éal(h) / secg syn(by)sig sōna (in þ)ā tīde, / þæt (þær) ðām gyst(e) g(r)yrebr(ō)g(a) stōd; / hwæðr(e earm)sceapen (ealdre nēpd)e, / forh(t on ferhðe) þā hyne se fæ(r) begeat, / sincfæt (sōhte). Þær wæs swylcra fela / in ðām eorðse(le) ærgestrēona" (Fulk m.fl. 2008, s. 76, vers 2225-2232). Haarders oversættelse har: "uden tag over hovedet, og trængt derind, / en skyldbetyngtet mand. Han mærkede snart, / at gysen og gru var gæsten i vente; / men den arme uddrevne undslap med byttet / fra den onde orm — dét antændte striden — / i en fart på fode, da faren var over ham. / Han førte bægerguldet bort. Der var en bunke andre / herlige oldting i huset af jord" (Haarder 2001, vers 2225-2232).svarer til Grein 1883, vers 2226-2232. Også han har mange lakuner

uformodet, uventet.

kiggede (præteritum af 'kige', dvs. betragte).

angelsak., fra den gæst (overs. GV).

angelsak., til den gæst (overs. GV).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "weard winegeōmor, (wēn)de þæs yl(c)an, / þæt hē lýtél fæc longgestrēona / brūcan mōste" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2239-2241). Haarders oversættelse har: "den venneløse vogter, ventede det samme, / at han selv kun så kort skulle kende glæden / ved hengangnes hærglans" (Haarder 2001, vers 2239-2241).

åbenlyst, helt klart.

helte, krigere.

angelsak., vogteren, der sørgede over venner (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har også: "weard winegeōmor" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2239). Haarders oversættelse har: "den venneløse vogter" (Haarder 2001, vers 2239).

angelsak., vogteren ulykkelig over venner / kendte den tid (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "weard winegeōmor, (wēn)de þæs yl(c)an" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2239). Haarders oversættelse har: "den venneløse vogter, ventede det samme" (Haarder 2001, vers 2239).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nearocræftum fæst" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2243). Haarders oversættelse har: "klogt lukket sammen" (Haarder 2001, vers 2243).

i forbindelse med.

angelsak., kraft, evne.

del af angelsaksisk ord, hvis første bogstaver ikke kan læses i håndskriftet, se også kommentar til vers 2243.se manus bl. 179v, lidt fra bunden af siden

Grundtvig antager her, at der har eksisteret et angelsak. ord, *'clæft', som kunne betyde kløft, sml. 'cleōfan', da. at kløve, splitte.

eng., kløft.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "h(o)rdwyrðne dæl" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2245). Haarders oversættelse har: "det der var skatten værdigt" (Haarder 2001, vers 2245), egl. 'værd at puge sammen' (overs. GV).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., fundet i dyng.

Det angelsaksiske ord 'heard-fyrde' betyder svært at bære. Tekststedet er svært læseligt, se kommentar til vers 2245

ty., som Grundtvig skriver, et tungt læs, vanskeligt at bære.

angelsak., svært at bære, se også kommentar til 'hard-fyrdne' og til vers 2245).

angelsak., få ord talte han (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "fē(a) worda cwæð" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2246). Haarders oversættelse har: "hans ord var få" (Haarder 2001, vers 2246).

forstandigt, kyndigt.

angelsak., ord sagt over et tidsrum (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "fē(a) worda cwæð" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2246). Haarders oversættelse har: "hans ord var få" (Haarder 2001, vers 2246).

angelsak., ord over et tidsrum (overs. GV), se også kommentar til vers 2246.

angelsak., sagde.

angelsak., sagde.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Hwæt, hyt ær on ðē / gōde begēaton" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2248 f.). Haarders oversættelse har: "Engang var det de tapre, / som vandt det fra dig" (Haarder 2001, vers 2248 f.).

helte, krigere.

angelsak., hvor.

angelsak., hvad; vel (udråb).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þ(o)n(e) ðe þis [līf] ofgeaf; / ġesāwon seledrēam(as)" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2251 f.). Haarders oversættelse har: "de mistede livet, / tog afsked med hallen" (Haarder 2001, vers 2251 f.), se dog også kommentar til vers 2252.

helt sikkert.

angelsak., dér, hvor (adverbium); deres (bestemt artikel genitiv pluralis).

angelsak., overgav deres liv (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þis [līf] ofgeaf" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2251 f.). Haarders oversættelse har: "de mistede livet" (Haarder 2001, vers 2251 f.).

bogstavrim.

angelsak., de så (præteritum pluralis af 'ġesēon').ġesāwon er præsens 3 person pluralis til geseon "to see, look on, behold, witness; to visit, meet with; to experience, enjoy"

angelsak., sank; steg ned.

angelsak., at synke; at stige ned.

angelsak., så eller oplevede festsalens drømme (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ġesāwon seledrēam(as)" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2252). Haarders oversættelse har: "tog afsked med hallen" (Haarder 2001, vers 2252), egl.

angelsak., jeg ejer ingen, som svinger sværdet / eller ... / udsmykket bæger / kostbart drikkebæger / ... nogen steder søger jeg (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nāh hwā sweord weġe / oððe f(orð bere) fæted wæġe, / dryncfæt dēore; dug(uð) ellor s[c]eōc" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2252-2254). Haarders oversættelse har: "Jeg har ingen der svinger sværdet / eller blander de smykkede bægersider, / det herlige drikkekar; hirden gik bort" (Haarder 2001, vers 2252-2254).

angelsak., (jeg) har ikke (præsens af negeret 'agan', da. at have, at eje).

angelsak., (jeg, han) er ikke (af 'neom').

angelsak., forsyner med føde; underholder (materielt).Bosworth-Toller: feormian

angelsak., tog sig andetsteds (hen).scoc af scacan

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nāh hwā sweord weġe / oððe f(orð bere) fæted wæġe, / dryncfæt dēore; dug(uð) ellor s[c]eōc" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2252-2254). Haarders oversættelse har: "Jeg har ingen der svinger sværdet / eller blanker de smykkede bægersider, / det herlige drikkekar; hirden gik bort" (Haarder 2001, vers 2252-2254).

heltene, krigerne.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Sceal se hearda helm (hydr)stedgolde, / fætum befeallen; feormynd swefað, / þā ðe beadogrīman bȳwan sceoldon" (Fulk m.fl. 2008, s. 78, vers 2255-2257). Haarders oversættelse har: "Den malmhårde hjelm skal miste sin guldpragt, / de indlagte plader; alle er døde, / som kendte til pudsning af kampens maske" (Haarder 2001, vers 2255-2257).

gæt.

angelsak., dekoreret guld, se dog også kommentar til vers 2255.

angelsak., krigshjelm; krigsmaske.

angelsak., hærhjelm; hærmaske.

angelsak., skæbnebestemt at falde.

angelsak., at lade falde omkring koppen (overs. GV), se dog også kommentar til vers 2256.

angelsak., falde omkring (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "fætum befeallen" (Fulk m.fl. 2008, s. 78, vers 2256). Haarders oversættelse har: "mistede [...], / de indlagte plader" (Haarder 2001, vers 2255 f.). Angelsak., 'ymbe-' eller 'ymb-' betyder omkring.

angelsak., sideform til 'feormend', da. polerer; oprydder (substantiv), se dog også kommentar til vers 2256.

angelsak., polerer; oprydder (substantiv, overs. GV), se dog også kommentar til vers 2256.

angelsak., muligvis sideform til 'ge-bȳran', da. at fremskaffe, tilvejebringe.

angelsak., at polere, skrubbe; (forberede).

angelsak., må den hårde hjelm / dekoreret med guld / falde omkring / oprydderne sover / de som krigshjelme / skulle fremskaffe (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Sceal se hearda helm (hydr)stedgolde / fætum befeallen; feormynd swefað, / þā ðe beadogrīman bȳwan sceoldon" (Fulk m.fl. 2008, s. 78, vers 2255-2257). Haarders oversættelse har: "Den malmhårde hjelm mistede sin guldpragt, / de indlagte plader; alle er døde, / som kendte til pudsning af kampens maske" (Haarder 2001, vers 2255-2257).

de personer, der serverede maden; bordtjenerne.

opdækningen (mad m.m.) til heltene, krigerne.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ġē swylce sēo herepād" (Fulk m.fl. 2008, s. 78, vers 2258). Haarders oversættelse har: "hærtøjet med" (Haarder 2001, vers 2258). Hårder oversætter ikke ge, da. og, Seo er dem. pron., som han oversætter ved bestemthed.

eng., våbentrøje, harnisk; krigsmundering.

ty., krigsgevandt; krigsmundering.

dvs. angelsaksiske.

angelsak., overtøj; klædning.eng. corselet

betydning.

angelsak., hærlædning.

angelsak., sideform til 'wæd', da. beklædningsgenstand.

angelsak., beklædningsgenstand.

eng., klædedragt (akaiserende), som Grundtvig skriver.Kjærulf-Nielsen

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "hæleðum be healfe" (Fulk m.fl. 2008, s. 78, vers 2262). Haarders oversættelse har: "ved heltenes side" (Haarder 2001, vers 2262).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., side.

angelsak., hals.

angelsak., side.

angelsak. Klæbers tekstkritiske udgave har her: "hyne foldbūend / (swīðe ondræ)da(ð). Hē gesēcean sceall / (hea)r(h on) hrūsan" (Fulk m.fl. 2008, s. 78, vers 2274-2276). Haarders oversættelse har: "landets beboere / frygter den meget. Dens mål er at oplede / skatten i jorden" (Haarder 2001, vers 2274-2276).

slog sig til ro.

gæt.

angelsak., den mænd / nævner Stærkhjort / ved den stejle klippe / dér fandt han klogt / en skallund / lavning under jorden. Klæbers tekstkritiske udgave har her: "hyne foldbūend / (swīðe ondræ)da(ð). Hē gesēcean sceall / (hea)r(h on) hrūsan" (Fulk m.fl. 2008, s. 78, vers 2274-2276). Haarders oversættelse har: "landets beboere / frygter den meget. Dens mål er at oplede / skatten i jorden" (Haarder 2001, vers 2274-2276). Grundtvigs meget frie læsning giver ikke altid mening

sandsynligvis.

angelsak., skal (substantiv, fx muslingeskal).

angelsak., lund.

angelsak., barn; (byg)lade.

angelsak. Klæbers tekstkritiske udgave har her: "þā se wyrm onwōc, wrōht wæs ġeniwad; / stonc ðā æfter stāne, stearcheort onfand / fēondes fōtlāst" (Fulk m.fl. 2008, s. 79, vers 2287-2289). Haarders oversættelse har: "Da ormen vågnede, tog ufreden fat; / den steg straks over stenkanten, stivhjertet så den / sin fjendes fodspor" (Haarder 2001, vers 2287-2289).

angelsak., stank, lugtede.

vækket.

angelsak., lugtede langs stenen, se også kommentar til vers 2288 og til 'stonc'.

angelsak., gik (af 'stæppan' eller 'be-stapan').

angelsak., stank, lugtede.

kastede, spredet (præteritum af gammeldansk stikke). Kalkar u/stikke (gerningsord, 2)

oldisl., sprang (præteritum af stökkva).

oldisl., at springe, hoppe.

angelsak. Klæbers tekstkritiske udgave har her: "hlæw oft ymbehwearf / ealne ūtanweardne; nē ðær ænig mon / on þ(ām) wēstenne — hwæðre wīġes ġefeh, / bea(dwe) weorces" (Fulk m.fl. 2008, s. 79, vers 2296-2299). Haarders oversættelse har: "kredsede den om højen / i yderste omkreds; der var ingen dér / i det golde øde — men den glædede sig til striden, / angreb og opgør" (Haarder 2001, vers 2296-2299).

opdelt.

angelsak., høj, gravhøj (dativ pluralis), se dog også kommentar til vers 2296.

angelsak., se dog også kommentar til vers 2296.

angelsak., lyng, se dog også kommentar til vers 2296.

angelsak., for den, dens (bestemt artikel, genitiv og dativ femininum singularis); sideform til 'þær', da. dér, der hvor, se også kommentar til vers 2298. Klæber har: þ(ām) (vers 2298)

angelsak., nu omkring lunden / kredsede hele / udenom, / der var ingen / i det øde område, ej heller dér. Til kampen glædede sig ond-dåd (overs. GV). Klæbers tekstkritiske udgave har her: "hlæw oft ymbehwearf / ealne ūtanweardne; nē ðær ænig mon / on þ(ām) wēstenne, hwæðre wīġes ġefeh, / bea(dwe) weorces" (Fulk m.fl. 2008, s. 79, vers 2296-2299). Haarders oversættelse har: "kredsede den om højen / i yderste omkreds; der var ingen dér / i det golde øde — men den glædede sig til striden, / angreb og opgør" (Haarder 2001,

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

vers 2296-2299).

gæt, formodning.

angelsak., var.

angelsak., nogen mand, se også kommentar til vers 2298. i sammenhængen: ikke dér nogen mand (vers 2298).

helt, kriger.

angelsak., kamp (dativ).

angelsak., kampe, slag; angreb; se også kommentar til vers 2299.

for henover.

gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

vilde (arkaiserende).

gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland)

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "nearofāges nīð" (Fulk m.fl. 2008, s. 80, vers 2317). Haarders oversættelse har: "den nedriges nid" (Haarder 2001, vers 2317). se oversættelse ;-

angelsak., skæbnebestemt til vanskeligheder.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hord eft ġescēat" (Fulk m.fl. 2008, s. 80, vers 2319). Haarders oversættelse har: "så fór den mod skatten" (Haarder 2001, vers 2319).

angelsak., skød frem, fór (præteritum 3. person singularis af 'gesceotan').

bestemt.

angelsak., derefter søgte.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt his sylfes hām" (Fulk m.fl. 2008, s. 80, vers 2325). Haarders oversættelse har: "hans eget hjem" (Haarder 2001, vers 2325). egl. at hans eget hjem (overs. GV).

angelsak., da hans eget hjem.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt he wealdende / ofer ealde riht, ēcean dryhtne / bitre ġebulge" (Fulk m.fl. 2008, s. 80, vers 2329-2331). Haarders oversættelse har: "han voldsomt havde krænket / Herskeren over alle, mod ældgammel lov, / den evige Herre, hans indre duvede" (Haarder 2001, vers 2329-2332).

angelsak., Herren (dativ).

klart.

loven, der har eksisteret siden tidernes morgen.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Hæfde līgdraca lēoda fæsten, / ēalond ūtan, eorðweard ðone / glēdum forgrunden" (Fulk m.fl. 2008, s. 80, vers 2333-2335). Haarders oversættelse har: "Ilddragen havde ædt det evige folkested, / ølandet udefra, alt det befæstede / i et dyb af flammer" (Haarder 2001, vers 2333-2335).

angelsak., mens landbefæstningen (overs. GV), se dog også kommentar til vers 2334.

angelsak., befæstning (på land).

angelsak., ølandet udefra (Haarder 2001, vers 2334), se kommentar til dette vers.

eng., en ø uden.

ty., øen udenfor.

enten den svenske ø Gotland eller den sydlige del af Sverige, Götaland.

angelsak., hele dagningen (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ēalond ūtan" (Fulk m.fl. 2008,

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

s. 80, vers 2334). Haarders oversættelse har: "ølandet udefra" (Haarder 2001, vers 2334).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ǣr dægēs hwīle" (Fulk m.fl. 2008, s. 80, vers 2320). Haarders oversættelse har: "før daggryet kom" (Haarder 2001, vers 2320).

angelsak., ligdragen havde / ædt folket / hele dagningen / mens landbefæstningen / ved flammer faldt sammen (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Hæfde liġdraca lēoda fæsten, / ēalond ūtan, eorðweard ðone / glēdum forgrunden" (Fulk m.fl. 2008, s. 80, vers 2333-2335). Haarders oversættelse har: "Ilddragen havde ædt det evige folkested, / ølandet udefra, alt det befæstede / i et dyb af flammer" (Haarder 2001, vers 2333-2335).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hiorodryncūm swealt" (Fulk m.fl. 2008, s. 81, vers 2358). Haarders oversættelse har: "omkom ved våbendrik" (Haarder 2001, vers 2358).

angelsak., sværddrukken (i betydningen 'blodbestænkt'), se dog også kommentar til vers 2358. Bosworth-Toller: heoru + druncen (adj)

angelsak., sværds slag (dativ pluralis), se dog også kommentar til vers 2358.

forkerte.

angelsak., sideform til 'hioro', da. sværd.

betydning.

angelsak., sværdbunden, se dog også kommentar til vers 2358.

angelsak., sværdblod.

angelsak., sværdgrådig.

angelsak., sværd fuld af kroge eller spidser.

angelsak., sværddrikke (dativ pluralis), se dog også kommentar til vers 2358.

Formen findes ikke på angelsaksisk, men kan opfattes som stammen i 'heoro', da. sværd.

helt klart.

angelsak., slim, sekret.

angelsak., snavset, urent.

pus, materie.

eng., levret blod.

angelsak., sværddrikke (dativ pluralis).

her muligvis: gift.

dødelig drik, gift.

angelsak., sværdblodig.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sundnytte drēah; / hæfde him on earme (ealra) þrītiġ / hildeġeatwa" (Fulk m.fl. 2008, s. 81, vers 2360-2362). Haarders oversættelse har: "forstod at svømme; / alene holdt han i hænderne tredive / kampbrynjedragter" (Haarder 2001, vers 2360-2362).

bærende bogstav i bogstavrimet.

angelsak., styrke 30 krigsdragter (overs. GV). Endelsen er dog problematisk (egl. 'gearwe'), se også kommentar til vers 2361 f.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

oldisl., gøtere; gotere.

oldisl., mænd.

angelsak., krigsdragter; krigsudstyr, se også kommentar til vers 2362.

angelsak., Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nealles Hetware hrēmige þorf(t)on / fēðewīges" (Fulk m.fl. 2008, s. 82, vers 2363 f.). Haarders oversættelse har: "Nej, hetvarehærfolk behøvede ikke / vigte sig af dådsmødet" (Haarder 2001, vers 2363 f.). feðewiges betyder kamp mellem fodfolks (genitiv singularis). Bosworth-Toller: hrémig: Clamorous □ exultant □ lamenting □ boasting □ vaunting

helt sikkert.

angelsak., jublende; hånende (sideform til 'hrēmige'). Bosworth-Toller: hremig, da. jublende; hånende.

angelsak., jublende; hånende.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "linde bæron" (Fulk m.fl. 2008, s. 82, vers 2365). "de som bar skjolde" (Haarder 2001, vers 2364), egl. bar (lindetræs)skjolde (overs. GV).

navnet på en frankisk folkestamme, der boede ved den nedre Rhinen. Fulk

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Oferswam ðā sioleða bigong" (Fulk m.fl. 2008, s. 82, vers 2367). Haarders oversættelse har: "Så svømmede han over oceanet" (Haarder 2001, vers 2367).

angelsak., sælhundeegnen, som Grundtvig skriver; bølgerne, hvor sælerne opholder sig (egl. 'seolh-ȳða').

bølgerne, hvor sælerne opholder sig; Grundtvigs oversættelse af angelsak. 'siol-hleða (seolh-ȳða)',

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hæfdon hȳ forhealden helm Scylfinga" (Fulk m.fl. 2008, s. 83, vers 2381). Haarders oversættelse har: "de havde skilt sig i oprør fra skylvvingernes værner" (Haarder 2001, vers 2381).

åbenlyst.

angelsak., vi begræd, jamrede over (af 'heofan').

jamrede over.

angelsak., at gøre oprør imod; tilsidesætte; tilbageholde.

angelsak., værgemål; beskyttelse.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "Him þæt tō mearce wearð" (Fulk m.fl. 2008, s. 82, vers 2384). Haarders oversættelse har: "Dét døde han af" (Haarder 2001, vers 2384), egl. "det blev grænsen for ham" (overs. GV).

angelsak., til grænsen, se dog også kommentar til vers 2384.

angelsak., skelnet; beskrevet, se dog også kommentar til vers 2384. Bosworth-Toller: tó-mearcian, der dog bøjes svagt. fóre-mearcod: forhåndsnoteret

harme, vrede.

gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

er dunkel.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "gewegan sceolde" (Fulk m.fl. 2008, s. 82, vers 2400). Haarders oversættelse har: "skulle slås" (Haarder 2001, vers 2400).

angelsak., muligvis sideform til 'gewegan', da. at slås.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "bealonīð biorna" (Fulk m.fl. 2008, s. 82, vers 2404). Haarders oversættelse har: "levendes livsnød" (Haarder 2001, vers 2404).

angelsak., krigeres, mænds.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "flāne gēswencte" (Fulk m.fl. 2008, s. 83, vers 2438). Haarders oversættelse har: "med pil [...] strakte til jorden" (Haarder 2001, vers 2437 f.).

angelsak., undertrykte; strakte.

eng., slog til jorden, slog ihjel.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

ty., slog ned, slog ihjel; udskrakte.

angelsak., muligvis sideform til 'gescwencte', da. undertrykte; strakte. det er korrekt, at sweng betyder slag. Boswell har ingen exx på Gr.s form

angelsak., slag, som Grundtvig skriver.

slag, stød; det at ramme noget.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hreðre hygemeðe" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2442). Haarders oversættelse har: "vanvids våde" (Haarder 2001, vers 2442).

angelsak., form af Hrēðel, Redel. denne evt. som myte-opm.?

del af angelsaksisk ord, hvis sidste bogstaver ikke kan læses i håndskriftet. Det kan læses som første led i navnet Hrēðel eller som første del af 'hredre', da. hjerte, bryst.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "þonne his sunu hangað" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2447). Haarders oversættelse har: "mens sønnen dingler" (Haarder 2001, vers 2447). egl. mens hans søn hang.

angelsak., da, mens.

angelsak., at (konjunktion).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ond hē him helpe ne mæg" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2448). Haarders oversættelse har: "og han magter ikke / [...] at yde ham lidt hjælp" (Haarder 2001, vers 2448 f.).

angelsak., hjælp (dativ).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ōðres ne gýmeð / tō gebīdanne burgum in innan / yrfeweardas" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2451-2453). Haarders oversættelse har: "sindet vil ikke / vente en anden som vogter af arven / i hallen derinde" (Haarder 2001, vers 2451-2453).

helt sikkert.

angelsak., arving.

angelsak., ventende, biende; tilbageværende. Grundtvigs form er præsens participium med tilføjlet -(e)s som i ældre dansk. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "tō gebīdanne" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2452). Haarders oversættelse har: "vente" (Haarder 2001, vers 2452). Grundtvigs form er præsens participium med tilføjlet -s som i ældre dansk.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þonne se ān hafað / þurh dēaðes nýd dæda gefondad" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2453 f.). Haarders oversættelse har: "nu én har prøvet / dådens nød i nådeløs død" (Haarder 2001, vers 2453 f.).

angelsak., renset.

helt sikkert.

angelsak., MERE HER (overs. GV) Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þurh dēaðes nýd dæda gefondad" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2454). Haarders oversættelse har: "dådens nød i nådeløs død" (Haarder 2001, vers 2454).

her: lidt (verbum).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wīnsele wēstne, windge reste, / rēot[ǵ]e berofene; rīdend swefað, / hæleð in hoðman" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2456-2458). Haarders oversættelse har: "den øde vinsal, det vindomsuste leje / berøvet sin salighed — rytterne sover, / helte i graven" (Haarder 2001, vers 2456-2458).

prøve min lykke.

angelsak., (muligvis) glæde (oblik kasus). Betydningen er dog stadig omdiskuteret. Det findes ikke belagt i andre angelsaksiske tekster, hvorfor det ofte emenderes, se kommentar til vers 2457 i Fulk m.fl. 2008, s. 84 og oversættelse heraf i tidligere kommentar her.

angelsak., grav; mørke.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

eng., mørke.

ty., bakke, høj.

angelsak., den forladte vinsal, vind-fest / røde frarøvet, de ridende fejer / helte i mørket (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wīnsele wēstne, windge reste / rēot[ǵ]e berofene; rīdend swefað, / hæleð in hoðman" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2456-2458). Haarders oversættelse har: "den øde vinsal, det vindomsuste leje / berøvet sin salighed — rytterne sover, helte i graven" (Haarder 2001, vers 2456-2458).

ganske vist.

angelsak., grav; mørke, se dog også kommentar til vers 2458.

angelsak., hætte, dække. Grundtvig opfatter tilsyneladende ordet som en bøjningsform af verbet hōn, da hænge.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak., dække; mørke.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Gewīteð þonne on sealman" Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2460). Haarders oversættelse har: "Så søger han sengen" (Haarder 2001, vers 2460). G med prik over vises ikke

angelsak., til sengen.

angelsak., at spille på harpe (og synge til).

angelsaksisk.

blev inspireret til at digte; blev i humør til at synge.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þūhte him eall tō rūm, / wongas ond wīcstede" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2461 f.). Haarders oversættelse har: "alt for stort / blev ham marker og gård" (Haarder 2001, vers 2461 f.).

angelsak., for rummeligt, se også kommentar til vers 2461.

eng., for rummeligt.

ty., for rummeligt.

angelsak., sammenløb; sammenstød; fraløb (overs. GV). Bosworth-Toller: tó-

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þā wæs synn ond sacu Swēona ond Gēata" (Fulk m.fl. 2008, s. 85, vers 2472). Haarders oversættelse har: "Der var galsind og sværdslag mellem svéer og gøter" (Haarder 2001, vers 2472). G med prik over vises ikke

angelsak., syn og-strid (overs. GV), se dog kommentar til vers 2472.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "oð ðe him Ongenðeowes eaferan wæran / frome fyrðhwate, frēode ne woldon / ofer heafo healdan" (Fulk m.fl. 2008, s. 85, vers 2475-2477). Haarders oversættelse har: "og Ongenteovs sønner søgte dem ud / friske og fejdegode, med fred ville de ikke / rejse over havet" (Haarder 2001, vers 2475-2477).

angelsak., de var, sideform til 'wæron', se også kommentar til vers 2475. Fulk s. 452 > eom

angelsak., de var.

indsat en lakune.

angelsak., de var, sideform til 'wæron', se også kommentar til vers 2475.

angelsak., pagt, overenskomst (dativ), som Grundtvig skriver.

angelsak., venskab; fred; godvilje (oblik kasus).

gæt, formodning.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., over havet.

ty., som Grundtvig skriver, over havet.

angelsak., over sorgen; over havet.

helt klart.

formodentlig.

fuldt ud.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "mæġ oðerne / billes ecgum on bonan stælan" (Fulk m.fl. 2008, s. 85, vers 2484 f.). Haarders oversættelse har: "Bror fik hævn over bror [...] / på banemanden [...] med sværdæg" (Haarder 2001, vers 2484 f.), egl. den anden slægtning gengældte med sværd-æg på banemanden (overs. GV).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þær Ongenþēow Eofores nīosað" (Fulk m.fl. 2008, s. 85, vers 2486). Haarders oversættelse har: "da Ongenteov går Eofor i møde" (Haarder 2001, vers 2486).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "Ic him þā māðmas" (Fulk m.fl. 2008, s. 85, vers 2490). Haarders oversættelse har: "Jeg gengældte håndskænken" (Haarder 2001, vers 2490).

angelsak., ham (dativ).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "[o]reðes ond ättres" (Fulk m.fl. 2008, s. 86, vers 2523). Haarders oversættelse har: "ånde og edder" (Haarder 2001, vers 2523).

gæt, formodning.

angelsak., grusom (eller rigtig) og gift (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "[o]reðes ond ättres" (Fulk m.fl. 2008, s. 86, vers 2523). Haarders oversættelse har: "ånde og edder" (Haarder 2001, vers 2523).

bogstavrim.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nelle ic beorges weard / oferflēon fōtes trem" (Fulk m.fl. 2008, s. 86, vers 2524 f.). Haarders oversættelse har: "Fra højvogteren viger jeg / ikke en fodsbred" (Haarder 2001, vers 2524 f.).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ic eom on mōde from, / þæt ic wið þone gūðflogan ġylp ofersitte" (Fulk m.fl. 2008, s. 86 f., vers 2527 f.). Haarders oversættelse har: "Min hu er kampvendt, / jeg afstår fra ordpral mod udådsfuglen" (Haarder 2001, vers 2527 f.).

angelsak., stærk, tapper.

angelsak., pral, stolthed.

angelsak., frygtsom, sky.

angelsak., stærk, tapper.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nis þæt ēower sīð, / nē ġemet mannes nef(ne) mīn ānes" (Fulk m.fl. 2008, s. 86, vers 2532 f.). Haarders oversættelse har: "Det er ikke jer, / et mål for ingen undtagen mig" (Haarder 2001, vers 2532 f.).

angelsak., mål.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "ānes mannes; ne bið swylc earges sīð" (Fulk m.fl. 2008, s. 86, vers 2541). Haarders oversættelse har: "som enkeltmenneske; det er det modsatte af flugt" (Haarder 2001, vers 2541).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ānes mannes; ne bið swylc earges sīð" (Fulk m.fl. 2008, s. 86, vers 2541). Haarders oversættelse har: "som enkeltmenneske; det er det modsatte af flugt!" (Haarder 2001, vers 2541).

angelsak., sådan.

for at være.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., det (bestemt artikel, neutrum singularis) eller at (konjunktion).

angelsak., kujonagtig; frygtsom.

svare sig; givenoget resultat.

snævertsynet visdom.

angelsak., således kujonagtig sæd, skik (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "swylc earges sīð" (Fulk m.fl. 2008, s. 87, vers 2541). Haarders oversættelse har: "det er det modsatte af flugt" (Haarder 2001, vers 2541).

angelsak., kujonagtig; frygtsom; arg, led, se dog også kommentar til vers 2541.

ty., slem, dårlig.

angelsak., således pileflok (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "swylc earges sīð" (Fulk m.fl. 2008, s. 86, vers 2541). Haarders oversættelse har: "det er det modsatte af flugt!" (Haarder 2001, vers 2541). Angelsak. 'earh' betyder enten ocean; pil (substantiver) eller hurtig; flygtende af frygt (adjektiv), se dog også kommentar til vers 2541.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

angelsak., pileflugt, pileregn.

helts, krigers.

åbenlyst; helt klart.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sto[n]dan stānbogan" (Fulk m.fl. 2008, s. 87, vers 2545). Haarders oversættelse har: "en stenhvælvning stå" (Haarder 2001, vers 2545).

angelsak., stod stenbuer, stenhvælvinger (overs. GV), se dog også kommentar til vers 2545.

angelsak., de stod, se også kommentar til vers 2545.

angelsak., at stå, se også kommentar til vers 2545.

angelsak., så (præteritum af 'geseon').

allerede.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "dēop ġedȳgan" (Fulk m.fl. 2008, s. 87, vers 2549). Haarders oversættelse har: "indtage dybet" (Haarder 2001, vers 2549).

angelsak., (vildt) dyr.

angelsak., dyb (substantiv), se også kommentar til vers 2549.

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

angelsak., at undslippe; at udholde.

angelsak., at overleve dybet, se dog kommentar til vers 2549.

ty., komme gennem dybet.

gæt, formodning.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "stearcheort styrmdē; stefn in becōm / heaðotorht hlynnan under hārne stān" (Fulk m.fl. 2008, s. 87, vers 2552 f.). Haarders oversættelse har: "stærksindet skreg han; stemmen gik ind / med kampklar klang under klippegrå sten" (Haarder 2001, vers 2552 f.).

eng., den tappertsindede stormede.

ty., den stærktsindede stormede.

angelsak., stormede; brølede se dog kommentar til vers 2552.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., var alvorlig (præteritum af 'styrnan'/'stirnan').

angelsak., tirrede, ansporede 'styrnde', som Grundtvig skriver.

vækkede.

angelsak., stærkhjertet; modig.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "From ærest cwōm / oruð āglæcean ūt of stāne, / hāt hildeswāt" (Fulk m.fl. 2008, s. 87, vers 2556-2558). Haarders oversættelse har: "Først kom uhyrets / åndestød ud af stenen, / glødende kampsved" (Haarder 2001, vers 2556-2558).

angelsak., fra; ud af; frem.

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

angelsak., fra.jeg læser længdestregen hos Gr. som en nasalstreg, der skal angive m'et i 'from'

angelsak., fra.

angelsak., fra; ud af; frem.

angelsak., vis, dygtig.

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

angelsak., fra. Grundtvig antager på dette sted, at ordet betyder fråde eller lign. Det angelsaksiske ord er dog ikke belagt i denne betydning.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

eng., skum, fråde.

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

angelsak., fra; ud af; frem.

dvs. angelsaksiske.

angelsak., fra; ud af; frem.

eng., frem.

ty., frem; herud.

angelsak., fra først, se også kommentar til vers 2556.

angelsak., fra; ud af; frem.

det bogstavrimende begyndelsesbogstav.

angelsak., fra.

angelsak., fra; ud af; frem.

angelsak., ånde, åndedræt, udånding.

angelsak., hed kampsved (overs. GV). Haarders oversættelse har: "glødende kampsved" (Haarder 2001, vers 2557), se også kommentar til dette vers.

angelsak., fra. Grundtvig antager på dette sted, at ordet betyder fråde eller lign. Det angelsaksiske ord er dog ikke belagt i denne betydning.

en dialektal version af ordet 'fråde', som Grundtvig skriver.

angelsak., fra; ud af.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., skum; fråde.

eng., skum; fråde.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "tō ġescipe scyndan" (Fulk m.fl. 2008, s. 88, vers 2570). Haarders oversættelse har: "skyndte sig skæbnevendt" (Haarder 2001, vers 2570).

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

I manuskriptet står der "tog", hvor g'et har en opløsningsstreg over sig. Dette opløser Klaebers tekstkritiske udgave har her: "tō ġ" (Fulk m.fl. 2008, s. 88, vers 2570, se kommentar til dette vers).

angelsak., mod (præposition).

angelsak., modbetaling; gengæld. Bosworth-Toller: gegn + scipe

sikkert.

angelsak., modskydning, skud.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ðær hē þy fyrste forman dōgore / wealdan mōste swā him wyrð ne ġescrāf / hrēð æt hilde" (Fulk m.fl. 2008, s. 87, vers 2573-2575). Haarders oversættelse har: "dét var hans første, / skulle han klare, at skæbnen forholdt ham / hæder i kampen" (Haarder 2001, vers 2573-2575).

absolut, ubetinget.

angelsak., det (bestemt artikel) eller at (konjunktion).

angelsak., dér (adverbium).

indhegner (pluralis).

sammenhængende.

allerede.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "inċġelāfe" (Fulk m.fl. 2008, s. 88, vers 2577). Haarders oversættelse har: "med anesværdet" (dativ/instrumentalis; Haarder 2001, vers 2577).

formodentlig.

angelsak., Ingelds rest (eller sværd).

angelsak., danernes rest (eller sværd) ('ingvenner' er et andet navn for danerne).

kenning, dvs. poetisk omskrivning, for et sværd.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "brūn on bāne, bāt unswīðor / þonne his ðiodcyning þearfe hæfde / bysigum ġebæded" (Fulk m.fl. 2008, s. 87, vers 2578-2580). Haarders oversættelse har: "blink mod ben; da bed det mindre, / end folkekongen kunne behøve, / hjem søgt af jammer" (Haarder 2001, vers 2578-2580).

nødvendigvis.

angelsak., sværd, som Grundtvig skriver.

angelsak., brun. Bruges ofte sammen med sværd (angelsak., 'brond'), hvor det i så fald må betyde blank.

angelsak., sværd ('brand').

angelsak., hans.

angelsak., af bekymringer begrænset (overs. GV), se dog også kommentar til vers 2580..

eng., presset af møje.

ty., for den hårdt pressede.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "wrættum ġebunden" (Fulk m.fl. 2008, s. 52, vers 1531).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

Haarders oversættelse har: "damascerede, smykkeklædte" (Haarder 2001, vers 1531).

angelsak., bundet af fortrædeligheder (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "bysigum ġebæded" (Fulk m.fl. 2008, s. 88, vers 2580). Haarders oversættelse har: "hjem søgt af jammer" (Haarder 2001, vers 2580).egl. beskæftigelses-, besvær-bundet (overs. GV), vers 2580.

angelsak., beskæftigelse, besvær, se dog kommentar til vers 2580.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

oldisl. 'gerningar' betyder (også) trolddomskunster, som Grundtvig skriver.

angelsak., tvunget.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "bealwe ġebæded" (Fulk m.fl. 2008, s. 96, vers 2826). Haarders oversættelse har: "slået af modnid" (Haarder 2001, vers 2826).

ty., lagt i seng.

betydning.

angelsak., tvunget, tøjlet, som Grundtvig skriver.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "nacod æt nīðe" (Fulk m.fl. 2008, s. 88, vers 2585). Haarders oversættelse har: "afklædt til opgør" (Haarder 2001, vers 2585).

angelsak., nøgen, afklædt, se også kommentar til vers 2585.

angelsak., ikke god.

angelsak., nøgen, afklædt, se også kommentar til vers 2585.

angelsak., til vold, fjendskab (svarende til da. nid).

angelsak., af nødvendighed.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ne wæs þæt ēðe sīð, / þæt se mæra maga Ecgðeowes / grundwong þone ofgyfan wolde; / sceolde [ofer] willan wīc eardian / elles hwerġen, swā sceal æġhwylc mon / ālāetan lændagas" (Fulk m.fl. 2008, s. 88, vers 2586-2591). Haarders oversættelse har: "Den var ikke så let / den ærefulde Egteov-ætling's færd, / nu han skulle rejse fra riget på jord; / uden at han ville, skulle han være i en bolig / i andre egne — som vi alle må forlade / de forgængelige dage" (Haarder 2001, vers 2586-2591).

de rimbærende bogstaver i bogstavrimet.

nogenlunde.

angelsak., at tæmme, underlægge (sig), se dog også kommentar til vers 2589.

angelsak., at ville, ønske.

angelsak., sideform til 'lædan', lede væk; trække tilbage; bringe en person til et andet sted.

angelsak., at forlade, opgive.

slagmarken, kamppladsen.

fare vild i et øde område i søgen efter et andet opholdssted.

dvs. tilføjelse..

eng., føre sit liv.

unaturligt formet.

helt, kriger.

her: død.

her: forfader.

udrede.

beboere i Højnorden, der for Grundtvig består af det nuværende Skandinavien sammen med Island og Færøerne, mens Norden dækker det nuværende Norden, England og kystlandet fra Flandern og nordpå til Jylland.

giftstrømmen.

fejl, brist.

den angelsaksiske skjald.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "ne mihte ðā forhabban, hond rond ġefēng" (Fulk m.fl. 2008, s. 89, vers 2609). Haarders oversættelse har: "da brast han i handling, hånd greb om skjold" (Haarder 2001, vers 2609).

angelsak. ikke ikke måtte han holde tilbage, men hånden greb om skoldrundingen (overs. GV). Denne læsning indfører et angelsak. 'ac', da. men eller fordi og erstatter 'ðā/þá' (da. da eller så) med 'he' (da. han). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ne mihte ðā forhabban, hond rond ġefēng" (Fulk m.fl. 2008, s. 89, vers 2609). Haarders oversættelse har: "da brast han i handling, hånd greb om skjold" (Haarder 2001, vers 2609).

helt klart.

eng., han kunne ikke gøre for det.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wræcca(n) winelēasum Wēohstān bana" (Fulk m.fl. 2008, s. 89, vers 2613). Haarders oversættelse har: "blev Vigstan / den frændeløse flygtnings bane" (Haarder 2001, vers 2612 f.).

angelsak., eventyrer, helt; udstødt, landflygtig (oblik kasus).Fulk s. 460b

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

absolut; virkelig.

angelsak., eventyrer, helt; udstødt, landflygtig.

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ābredwade" (Fulk m.fl. 2008, s. 89, vers 2619). Haarders oversættelse har: "bragte [...] til fald" (Haarder 2001, vers 2619).

angelsak., slået ned, rendt over ende, dræbt (præteritum af 'a-bredwian'), se også kommentar til vers 2619.

angelsak. Første ord er muligvis en sideform af a-bredan, at fjerne, 'wade' betyder dragt, klædning, se dog også kommentar til vers 2619.

angelsak., slået ned, se dog også kommentar til vers 2619.

angelsak., slået ned, rendt over ende, dræbt, se dog også kommentar til vers 2619.

eng., udenlands.

baghovedet.

angelsak., trak klædningerne af, se dog også kommentar til vers 2619.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nē his mæġes lāf / ġewāc æt wīġe" (Fulk m.fl. 2008, s. 90, vers 2628 f.). Haarders oversættelse har: "ætsværdet svigtede / ikke i kampen" (Haarder 2001, vers 2628 f.).

angelsak., egl. det arvede sværd/ den arvede kraft (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "mæġes lāf" (Fulk m.fl. 2008, s. 90, vers 2628). Haarders oversættelse har: "ætsværdet" (Haarder 2001, vers 2628, se også kommentar til dette vers.),.

eng., arven fra slægtingen.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., sværdet/arven fra slægtningen (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "mæges lāf" (Fulk m.fl. 2008, s. 90, vers 2628). Haarders oversættelse har: "ætsværdet" (Haarder 2001, vers 2628).

angelsak., hjerte (mod) og kraft, som Grundtvig skriver.

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

angelsak., ikke hjertesind (mod), ikke slægtningens sværd/kraft (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nē his mæges lāf" (Fulk m.fl. 2008, s. 90, vers 2628). Haarders oversættelse har: "ætsværdet [...] / ikke" (Haarder 2001, vers 2628 f.). Grundtvigs tekst kan oversættes: .

angelsak., kraftens, se også kommentar til vers 2628.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ond mē þās māðmas ġeaf" (Fulk m.fl. 2008, s. 90, vers 2640). Haarders oversættelse har: "og gav mig min rigdom" (Haarder 2001, vers 2640).

angelsak., mig.

her: våbenfællerne.

angelsak., med; også.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "dæda dollicra" (Fulk m.fl. 2008, s. 90, vers 2646). Haarders oversættelse har: "dristig dåd" (Haarder 2001, vers 2646).

angelsak., (dum)dristigere.

angelsak., (dum)dristig.

betydning.

eng., kedelig.

angelsak., mere tapper, modigere.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ġesīgan æt sæcċe; ūrum sceal sweord ond helm, / byrne ond beaduscrūd bām ġemæne" (Fulk m.fl. 2008, s. 91, vers 2659 f.). Haarders oversættelse har: "synke stridsmat til jorden; nu skal hjelm og sværd, / harnisk og hærtøj, holde for os begge" (Haarder 2001, vers 2659 f.).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "ġesīgan æt sæcċe; ūrum sceal sweord ond helm" (Fulk m.fl. 2008, s. 91, vers 2659). Haarders oversættelse har: "synke stridsmat til jorden; nu skal hjelm og sværd" (Haarder 2001, vers 2659).

angelsak., kamppåklædning, kampskrud (fx harnisk).

angelsak., klædning, der angiver rang eller afstamning (ordret: 'byrd-skrud').

angelsak., for begge (dativ af 'begen', da. begge).

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

angelsak., at være.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wīgheafolan bær / frēan on fultum" (Fulk m.fl. 2008, s. 91, vers 2661 f.). Haarders oversættelse har: "bærende sin hjelm, / fyrsten til undsætning" (Haarder 2001, vers 2661 f.).

angelsak., Viglaf bar styrken.

angelsak., bar krigsskjoldet (egl. krigs-ikke-kraft; overs. GV), se dog også kommentar til vers 2661. Bosworth-Toller: wig = krig, kamp; ne = ikke; afol = kraft, styrke (akksativ); se desuden s. 121 i trykt udg.

gæt, formodning.

angelsak., helten bar hovedet, se dog også kommentar til vers 2661.

helten, krigeren.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Līg yðum för; / born bord wið rond" (Fulk m.fl. 2008, s. 91, vers 2672 f.). Haarders oversættelse har: "Bølger af ild / sved randen af skjoldet" (Haarder 2001, vers 2672 f.).

angelsak., ildbølger.

angelsak., bredt krigsskjold.

angelsak., bølger (dativ pluralis).

angelsak., let (adjektiv), som Grundtvig skriver; kan dog også betyde bølger (akkusativ pluralis).

passende; pålidelig.

straffer man skjalden; beskylder man skjalden for at lyve. ODS Mund 2

krigstogtet.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "gomol ond grægmæi" (Fulk m.fl. 2008, s. 91, vers 2682). Haarders oversættelse har: "gammelt og gråblegt" (Haarder 2001, vers 2682).

uden tvivl, bestemt.

angelsak., med grå mærker, evt. som indlagte ornamenter, se dog også kommentar til vers 2682. Bosworth-Toller: græg-mæi: with grey marks, having inlaid ornamentation.

angelsak. Sidste udtryk kan oversættes støvmærker, grynmærker. Det er muligt, at Grundtvig forestiller sig, at sværdet bærer forvitringstegn på grundt af ælde, se dog også kommentar til vers 2682. Grundtvig angiver skør, rådden. Angelsak. mæi kan dog også betyde mæle, eller det sagte

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "biteran bānum" (Fulk m.fl. 2008, s. 92, vers 2692). Haarders oversættelse har: "med spidse tænder" (Haarder 2001, vers 2692).

angelsak., (med) bånd (dativ pluralis).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "heardan clammum" (Fulk m.fl. 2008, s. 34, vers 963). Haarders oversættelse har: "med hårde tag" (Haarder 2001, vers 963).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ðā ic æt þearfe [gefærǵn] þēodcyniges / andlongne eorl ellen cýðan" (Fulk m.fl. 2008, s. 92, vers 2694 f.). Haarders oversættelse har: "Jeg har hørt at da folkekongen behøvede det mest / hævdede den håndgangne helt sit værd" (Haarder 2001, vers 2694 f.).

afgjort; givetvis.

angelsak., spurgt, hørt.

angelsak., behov (dativ singularis), se dog også kommentar til vers 2694.

angelsak., krigeren, som står side om side. Betydningen af 'and-longne' er dog omdiskuteret, se også kommentar til vers 2695. Betydningen af 'and-longne' er omdiskuteret.

ty., krigeren uafbrudt.

eng., krigerjarlen.

angelsak., muligvis en sideform til 'and-fongen' mod-modtagne.

angelsak., muligvis en sideform til 'and-fenge', da. som kan modtages; acceptabel. Bosworth-Toller: and-fenge

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "þær hē his mæges healp" (Fulk m.fl. 2008, s. 92, vers 2698). Haarders oversættelse har: "da han hjalp sin slægtning" (Haarder 2001, vers 2698).

afgjort, bestemt.

angelsak., da han dér hjalp sin slægtning, se dog også kommentar til vers 2698.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "nioðor hwēne slōh" (Fulk m.fl. 2008, s. 92, vers 2699). Haarders oversættelse har: "ramte [...] lidt længere nede" (Haarder 2001, vers 2699).

angelsak., længere nede.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak. Begge udtryk betyder 'ingen af dem' (sideformer til angelsak. 'ná-hwæðer').

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ond his hel(m) onspēon" (Fulk m.fl. 2008, s. 93, vers 2723). Haarders oversættelse har: "og løste hans hjelm" (Haarder 2001, vers 2723).

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjovulf*.

angelsak., de første bogstaver i et fragment af et ord i det angelsaksiske manuskript, se også kommentar til vers 2723.

Ordet eksisterer ikke på angelsaksisk, men er en fejlafskrift af Thorkelin i Thorkelin a, se også kommentar til vers 2723.

gæt, formodning.

angelsak., hjelm; beskyttelse.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "eġesan ðêôn" (Fulk m.fl. 2008, s. 93, vers 2736). Haarders oversættelse har: "jage med angst" (Haarder 2001, vers 2736). Vi har endnu ingen løsning på cirkonflex over to bogstaver på én gang. êâ skal have fælles cirkonflex

angelsak., at skabe, fremstille.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sweġle searogimmas" (Fulk m.fl. 2008, s. 94, vers 2749). Haarders oversættelse har: "strålende stene" (Haarder 2001, vers 2749).

ty., de lysende ædelsten.

angelsak., muligvis en sideform til 'sweotol', klar, ligetil.

angelsak., klare, ligetil (akkussativ maskulinum).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Sinċ ēaðe mæg, / gold on grund(e), gumcynnnes ġehwone / oferhġian, hŷde sē ðe wylle" (Fulk m.fl. 2008, s. 94, vers 2764-2766). Haarders oversættelse har: "En skat kan nemt / guld under muld, tage magten fra enhver / af menneskeart, hvem der end forvarer den!" (Haarder 2001, vers 2764-2766).

angelsak., muligvis undslippe. Der er usikkerhed om både læsning og betydning, se Fulk m.fl. 2008, s. 94, kommentar til vers 2766, se også kommentar til vers 2766.

eng., foragte.

ty., overgå.

angelsak., forvandle.

gravede (gl. præteritum).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wrætte ġiondwlġtan" (Fulk m.fl. 2008, s. 94, vers 2771). Haarders oversættelse har: "udforske skønheden" (Haarder 2001, vers 2771). Ordet 'wræce' betyder elendighed.

angelsak., vidundere(s); kunstværkers som Grundtvig skriver; smykkers, se også kommentar til vers 2771.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Bill ær ġescōd / — ecg wæs ġren" (Fulk m.fl. 2008, s. 95, vers 2777 f.). Haarders oversættelse har: "Før havde [...] — dets kant var af jern — / skadet" (Haarder 2001, vers 2777-2779).

angelsak., skoet med messing (på en hest); før-skadet, præteritum af 'sceppan', at skade, se dog også kommentar til vers 2777 f.

eng., messingbeskyttelse; skoet med messing (på en hest).

ty., beskyttet af malm.

her: en smule; nogetsomhelst.

angelsak., før; førend.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., skadet (præteritum af 'gesceþðan').

betydning.

beskyttelse af kobber.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "þām ðāra māðma" (Fulk m.fl. 2008, s. 95, vers 2779). Haarders oversættelse har: "som [...] skattens vogter" (Haarder 2001, vers 2779).

angelsak., muligvis sideform til þæm, (for) ham/den (maskulinum/neutrum dativ singularis).

angelsak., som (relativt pronomen); at, når (konjunktion).

nedgravede (gl. præteritum).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "brēosthord þurhbræc. / [Biorncyning spræc]" (Fulk m.fl. 2008, s. 95, vers 2792). Haarders oversættelse har: "brød hul gennem brystet. / Helten talte" (Haarder 2001, vers 2792). "Beówulf maðelode" betyder 'Bjovulf mælede'.

angelsak., Bjovulf mælede, talte.DDO tillader to svage bøjninger af mæle, men den lange ligner angelsak. mest

bogstavrimets.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "gomel on gíohðe" (Fulk m.fl. 2008, s. 95, vers 2793). Haarders oversættelse har: "gammel og sorgfuld" (Haarder 2001, vers 2793).

angelsak., i sorg, se dog også kommentar til vers 2793.

helt; rigtigt.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Nū ic on māðma hord mīne bebohte / frōde feorhlege" (Fulk m.fl. 2008, s. 95, vers 2799 f.). Haarders oversættelse har: "Nu jeg med rette, for rigdommens fylde, / har solgt mit liv" (Haarder 2001, vers 2799 f.).

angelsak., solgte, se dog også kommentar til vers 2799.

dvs. solgte.

dvs. købte.

angelsak., klog (eller gammel) på livets tid, se dog også kommentar til vers 2799.

angelsak., vis, klog; gammel, erfaren se dog også kommentar til vers 2799.

angelsak., livstråd; livets tid; levetid, som Grundtvig skriver, se også kommentar til vers 2799.

angelsak., liv-lægning.

som Grundtvig skriver, livsmysterium.ODS: Rune 3.2

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ða ðe brentingas / ofer flōða ġenipu feorran drīfað" (Fulk m.fl. 2008, s. 96, vers 2807 f.). Haarders oversættelse har: "som hidkalder bådene / langvejsfra gennem frådende tåger" (Haarder 2001, vers 2807 f.).

angelsak., skibe (akkusativ pluralis), se dog også kommentar til vers 2807.

helt sikkert.

eng., skummende, frådende gøen (om havet).

ty., (bølge)brydende køl.

oldisl., lastskibe.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

lastskibe.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "him of hræðre ġewāt " (Fulk m.fl. 2008, s. 96, vers 2819).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

Haarders oversættelse har: "ud af hans bryst / fór" (Haarder 2001, vers 2819 f.).

angelsak., bryst.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "bealwe ġebæded" (Fulk m.fl. 2008, s. 96, vers 2826).

Haarders oversættelse har: "slået af modnid" (Haarder 2001, vers 2826).

eng., tvunget af kval.

ty., slemt, hårdt ramt.

angelsak., tvunget; redt seng se dog også kommentar til vers 2826

ty., lagt i seng.

lagt dårligt til hvile/i seng.

angelsak., tvunget af nød (overs. GV; *Battle of Brunanburh*, vers 33).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ac him irenna ecga fornāmon, / hearde heaðoscearpe homera lāfe" (Fulk m.fl. 2008, s. 96, vers 2828 f.). Haarders oversættelse har: "de jernhårde ægge var årsag dertil, / hårde, hugskarpe, hamrede kanter" (Haarder 2001, vers 2828 f.).

ganske vist.

gæt, formodning.

angelsak., kampskarpe (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "heaðoscearpe" Haarders oversættelse har af hensyn til bogstavrim: "hugskarpe" (Haarder 2001, vers 2829).

angelsak., ham, dem.

angelsak., ham (personligt pronomen, 3. person singularis maskulinum akkusativ).

angelsak., ved hamre tilbage, dvs. det, der var resultatet af meget arbejde med hamre (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har også: "homera lāfe" (Fulk m.fl. 2008, s. 96, vers 2829). Haarders oversættelse har: "hamrede kanter" (Haarder 2001, vers 2829).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "hondum styrede" (Fulk m.fl. 2008, s. 97, vers 2840). Haarders oversættelse har: "angribe [...] med egne hænder" (Haarder 2001, vers 2840).

eng., med hænder forstyrrede.

ty., med hænderne forstyrrede.

helt sikkert.

angelsak., stormede. Bosworth-Toller: styrman

angelsak., skar (af 'scyran', sideform til 'scīran', da. at gøre klart).

eng., at skure, rense; at gennemstrejfe. Kjærulf Nielsen

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "wlitan on Wīlāf" (Fulk m.fl. 2008, s. 98, vers 2852). Haarders oversættelse har: "de så på Viglaf" (Haarder 2001, vers 2852).

angelsak., vil vende med tankens kraft (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har også: "with oncirran" (Fulk m.fl. 2008, s. 97, vers 2857). Haarders oversættelse har: "ændre en anelse" (Haarder 2001, vers 2857)

angelsak., vilje; at ville.

angelsak., skabning; vægt; noget som helst.

angelsak., vilje.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "swylce hē þrýdlicost / öwer" (Fulk m.fl. 2008, s. 98, vers 2869 f.). Haarders oversættelse har: "de herligste ting, / [...] ude og hjemme" (Haarder 2001, vers 2869 f.).

angelsak., hvorsomhelst, hvorend, se dog også kommentar til vers 2869.

gæt.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., egl. 'ō-hwær', da. hvorsomhelst, hvorend, se dog også kommentar til vers 2869.

versopbygningen.

helt sikkert.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "fȳr unswīðor / wēoll of ġewitte" (Fulk m.fl. 2008, s. 98, vers 2881 f.). Haarders oversættelse har: "ildstrømmen vældede / mindre fra dens munding" (Haarder 2001, vers 2881 f.).

angelsak., ild regnede, se dog også kommentar til vers 2881.

angelsak. Ordet har mange betydninger, som stritter i flere retninger, og det er ikke til at afgøre, hvad Grundtvig her tænker på her i vers 2881, hvor han har en anden orddeling end Klaebers tekstkritiske udgave. Ordet kan bl.a. betyde: ild; at gå; at kastrere; lave furer ved hjælp af et plovskær, se dog også kommentar til vers 2881.

angelsak., vid, sans.

eng., indvolde.

ty., bryst.

angelsak., vældede af videt. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wēoll of ġewitte" (Fulk m.fl. 2008, s. 97, vers 2881). Haarders oversættelse har: "vældede [...] fra deb munding" (Haarder 2001, vers 2881 f.).

ør i hovedet, forstumlet.

kom til sig selv.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ġewēold his ġewitte" (Fulk m.fl. 2008, s. 93, vers 2703). Haarders oversættelse har: "genvandt [...] / [...] sin dømmekraft" (Haarder 2001, vers 2702 f.).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt ðæt fȳr ongon / sweðrian syððan" (Fulk m.fl. 2008, s. 92, vers 2701 f.). Haarders oversættelse har: "så ilden efterhånden / begyndte at tage af" (Haarder 2001, vers 2701 f.).

bemærkelsesværdige, betydningsfulde.

mennesker, der bruger flugten som våben, når der er fare på færde; feje personer.

budbringeren.

udredt.

den frankisk kongeslægts (ca. 450-751).

udrede.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sē ðe næs ġerād" (Fulk m.fl. 2008, s. 99, vers 2898). Haarders oversættelse har: "når [...] i det fjerne" (Haarder 2001, vers 2898).

sendebudet.

angelsak., næs (halvø).

bogstavrimet.

angelsak., oblik kasus til 'næs', da. næs (halvø).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "syððan under[ne] / Froncum ond Frȳsum" (Fulk m.fl. 2008, s. 99, vers 2911 f.). Haarders oversættelse har: "når [...] / rygtes i frankers og frisers riger" (Haarder 2001, vers 2911 f.).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "orleghwīle" (Fulk m.fl. 2008, s. 99, vers 2911). Haarders oversættelse har: "kamptiden" (Haarder 2001, vers 2911).

våbenbroder, kampfælle.

angelsak., siden velkendt (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "syððan under[ne]" (Fulk m.fl.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

2008, s. 99, vers 2911). Haarders oversættelse har: "når [...] / vidt omkring" (Haarder 2001, vers 2911-2913).

angelsak., under (præposition).

angelsak., velkendt, afsløret.

angelsak., velkendt, afsløret; egl. ikke-skjult.un- er negerende præfix (som da. u-)

bærende bogstav i bogstavrimet.

angelsak., over boblende vand kamptid (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har kun: "orleghwile" (Fulk m.fl. 2008, s. 99, vers 2911). Haarders oversættelse har: "kamptiden" (Haarder 2001, vers 2911).yðgeblond betyder bølgende bølger, boblende vand; findes i vers 1593

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "eald ond egesfull ondslyht āgeaf, / ābrēot brimwīsan, brȳd āhredde, / gomela[n] iōmeowlan" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2929-2931). Haarders oversættelse har: "gammel og grufuld, gengæld i fejden, / fældede søkongen, frelste sin mage, den gamle kvinde" (Haarder 2001, vers 2929-2931).

ganske vist.

der ikke være tvivl om.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak., gammel kvinde; en, der var en ung pige for længe siden (lemma i akkusativ). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "iōmeowlan" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2931). Haarders oversættelse har: "den gamle kvinde" (Haarder 2001, vers 2931).

gammel, ældre.

angelsak., muligvis: (bort)givet kvinde.angelsak., 'geofa' er en giver

angelsak., sideform til 'iú-meówleä, da. gammel kvinde; en, der var en ung pige for længe siden (lemma i akkusativ).

angelsak., brudeskat, som Grundtvig skriver (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "brȳd āhredde" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2930). Haarders oversættelse har: "frelste sin mage" (Haarder 2001, vers 2930).ud fra en læsning: bryd (da. brud, kvinde) + hord = skat, kostbarhed

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ond ðā folgode feorhgenīðlan" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2933). Haarders oversættelse har: "og de farlige fjender forfulgte han så" (Haarder 2001, vers 2933).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hū ðā folc mid him fæhðe tōwehton" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2948). Haarders oversættelse har: "alle æggede til indbyrdes strid" (Haarder 2001, vers 2948).

åbenlyst.

angelsak., vækkede, se dog også kommentar til vers 2948. (præteritum af 'toweccan')

angelsak., at sprede.

angelsak., fjende eller strid (akkusativ), se dog også kommentar til vers 2948.

angelsak., gang, fart.Bosworth-Toller: The power of going on foot, walking, going, motion, pace

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "fæsten sēcean" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2950). Haarders oversættelse har: "søgte han sin fæstning" (Haarder 2001, vers 2950).

tydeligvis.

angelsak., søge højborgen, befæstningen (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har også: "fæsten sēcean" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2950). Haarders oversættelse har: "søgte han sin fæstning" (Haarder 2001, vers 2950).

angelsak., søge, se dog også kommentar til vers 2950

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "sōcne" (Fulk m.fl. 2008, s. 60, vers 1777). Haarders oversættelse har: "angreb" (Haarder 2001, vers 1777).

helt klart.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her : "sēceað tō" (Fulk m.fl. 2008, s. 102, vers 3001). Haarders oversættelse har: "stævne imod" (Haarder 2001, vers 3001).

angelsak., vis, klog, dygtig.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "se gōda" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2949). Haarders oversættelse har: "Den gæve" (Haarder 2001, vers 2949).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "felageōmor" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2950). Haarders oversættelse har: "sorgtynget" (Haarder 2001, vers 2950).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "eorl Ongenþio ufor oncirde" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2951). Haarders oversættelse har: "høvdingen Ongenteov trak sig højere op" (Haarder 2001, vers 2951).

angelsak., jarl; høvding.

angelsak., længere væk, se dog også kommentar til vers 2951. Grundtvigs oversættelse er ikke helt dækkende.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "wiðres ne truwode" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2953). Haarders oversættelse har: "tvivlede på sin modstand" (Haarder 2001, vers 2953).

angelsak., modstands (genitiv).

angelsak., muligvis sideform til 'hwæðere', da. hvadenten, om; uanset.

angelsak., mod-kapløb.

angelsak., muligvis sideform til 'wiðres', da. modstands (genitiv).

angelsak., modstands (genitiv), eller — som Grundtvig skriver — en bøjningsform af navnet "Vidar", der kendes fra nordisk mytologi.

angelsak., fasthed; højborg, fæstning se dog også kommentar til vers 2950.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Þā wæs æht boden / Swēona lēodum" (Fulk m.fl. 2008, s. 101, vers 2957 f.). Haarders oversættelse har: "Da gjordes der jagt / på de svenske hærfolk" (Haarder 2001, vers 2957 f.).

angelsak., fjendskab; ejendele, se dog også kommentar til vers 2958.

eng., rigdom.

angelsak., forfølger, jager; overvejelse, agt.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ecgum sweorda" (Fulk m.fl. 2008, s. 101, vers 2961). Haarders oversættelse har: "Med sværdenes ægge" (Haarder 2001, vers 2961).

angelsak., med sværdenes sværdægge (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har også: "ecgum sweorda" (Fulk m.fl. 2008, s. 101, vers 2961). Haarders oversættelse har: "Med sværdenes ægge" (Haarder 2001, vers 2961).

ubetvivleligt.

angelsak. med sværdenes modtagelse (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ecgum sweorda" (Fulk m.fl. 2008, s. 101, vers 2961). Haarders oversættelse har: "Med sværdenes ægge" (Haarder 2001, vers 2961).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "ēacnum ecgum" (Fulk m.fl. 2008, s. 72, vers 2140). Haarders oversættelse har: "med et kæmpesværd" (Haarder 2001, vers 2140).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "on bid wrecen" (Fulk m.fl. 2008, s. 101, vers 2962). Haarders oversættelse har: "undertvunget" (Haarder 2001, vers 2962).

ty., ordret: stillet til at blive, dvs. sat fast eller slået ihjel. vel egl. et verbalsubstantiv, bliven?

angelsak., krigs-, kriger-.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

eng., straffet i den konflikt.

gæt, formodning.

angelsak., pludselig forbidt, som Grundtvig skriver.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ac hē hyne ġewyrpte, þēah ðe him wund hrine" (Fulk m.fl. 2008, s. 101, vers 2976). Haarders oversættelse har: "han fik sundhed siden, selv om såret pinte ham" (Haarder 2001, vers 2976).

.

eng., at komme sig, som Grundtvig skriver.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ond ðā lofore forġeaf āngan dohtor, / hāmweorðunge, hyldo tō wedde" (Fulk m.fl. 2008, s. 102, vers 2997 f.). Haarders oversættelse har: "endelig gav han Eofor sin eneste datter, / hjemmets pryd og pantet på venskab" (Haarder 2001, vers 2997 f.).

beskylde, bebrejde.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "æfter hæleða hryre, hwate Scilfingas, / folcrēd fremede" (Fulk m.fl. 2008, s. 102, vers 3005 f.). Haarders oversættelse har: "og efter heltes fald de herlige skjoldunger, / skabte folkefryd" (Haarder 2001, vers 3005 f.).

angelsak., heltes fald, se også kommentar til vers 3005.

angelsak., folkeråd, folkets gode, se også kommentar til vers 3005. Grundtvigs oversættelse er ikke dækkende.

angelsak., sideform til 'folk-red', da. folkeråd, folkets gode, se også kommentar til vers 3005.

angelsak., folkeret.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þā sceall brond fretan, / æled þeċcean — nalles eorl wegan / māððum tō ġemyndum, nē mægð scýne / habban on healse hringweorðunge" (Fulk m.fl. 2008, s. 102, vers 3014-3017). Haarders oversættelse har: "dem skal ilden fortære, / bålet kramme — ingen kriger skal bære / smykker til minde, ingen smuk kvinde / bære det buede bånd omkring halsen" (Haarder 2001, vers 3014-3017).

Ordet eksisterer ikke på angelsaksisk. Da manuskriptet på dette sted (vers 3016) har et u som første vokal, taler Grundtvig blot om en tekstrettelse.

angelsak., smykke; gave; kostbarhed.

angelsak., at bære (både om tøj og genstande).

angelsak., smykker; gaver; kostbarheder (akkusativ pluralis).

tydeligvis.

angelsak., hænder (dativ pluralis).

angelsak., på/om halsen (dativ singularis).

halssmykker.

eng., måske menes der en glædespige, som, idet hun har mistet sin beskytter, er tvunget til at rejse udenlands.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Ær hī þær ġesēgan syllicran wiht, / wyrm on wonge wiðerræhtes" (Fulk m.fl. 2008, s. 103, vers 3038 f.). Haarders oversættelse har: "Men det første de så var et særere væsen, /ormen på marken over for" (Haarder 2001, vers 3038 f.). Æ med længdestreg over vises ikke

angelsak., før, se dog også kommentar til vers 3038.

angelsak., overfor; modsat, se dog også kommentar til vers 3039.

angelsak., hvorfor; fordi; men.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., fjendtlig; oprørsk, se dog også kommentar til vers 3039. eller muligvis et sammensat ord, der som 'wiper-rædness' kan betyde modstrid. Adverbiet wiðerræhtes betyder modsat.

angelsak., også.

angelsak., kompensations, vederlags, gengælds, se dog også kommentar til vers 3039. muligvis sideform til 'wiper-riht',

angelsak., compensation, vederlag, som Grundtvig skriver, se dog også kommentar til vers 3039.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "hæfde eorðscrafa ende ġenyttod" (Fulk m.fl. 2008, s. 103, vers 3046). Haarders oversættelse har: "det var sidste gang den havde gavn af jordhuler" (Haarder 2001, vers 3046).

uden tvivl, utvivleligt.

angelsak., fjernest; sidst.

eng., fjernest.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hē is manna ġehyld" (Fulk m.fl. 2008, s. 104, vers 3056). Haarders oversættelse har: "han er alles omsorg" (Haarder 2001, vers 3056).

beskyttelse for mænd.

helt sikkert.

angelsak., håb, beskyttelse.

sørgesang; begravelse.

Ordet kendes ikke på angelsaksisk, men Grundtvig slutter sig til betydningen 'skiftevis' ud fra tilsvarende ord på oldislandsk og svensk. dette har jeg dog ikke kunne bekræfte v.hj.a. ordbøger

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þā wæs ġesýne þæt se sīð ne ðāh / þām ðe unrihte inne ġehýdde / wrætte under wealle" (Fulk m.fl. 2008, s. 104, vers 3058-3060). Haarders oversættelse har: "Det var tydeligt nok, at turen slog fejl / for den som med urette inde gemte / ringe bag volden" (Haarder 2001, vers 3058-3060).

angelsak., sorg (dativ).

angelsak., udsmykning, smykke; kunstværk (dativ).

angelsak., landsforvist; fremmed; eventyrer.

angelsak., uret, uretfærdighed (substantiv); ondt (adverbium).

det bogstavrimende begyndelsesbogstav.

dunkelt, uklart.

ran af fx kreaturer eller korn på marken.

nedgravede (gl. præteritum).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sōhte, searonīðas" (Fulk m.fl. 2008, s. 104, vers 3067). Haarders oversættelse har: "opsøgte [...] / den forviklede vildskab" (Haarder 2001, vers 3066 f.).

angelsak., da han fulgte vogteren, bedragerisk fjendskab. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þā hē biorges weard / sōhte, searonīðas" (Fulk m.fl. 2008, s. 104, vers 3066 f.). Haarders oversættelse har: "da han opsøgte højvogteren, / den forviklede vildskab" (Haarder 2001, vers 3066 f.).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "swā hit oð dōmes dæg dīope benemdon / þēodnas mære þā ðæt þær dydon, / þæt se secg wære synnum scildiġ, / hergum ġeheaðerod, hellbendum fæst, / wommum ġewitnad, sē ðone wong strude. / Næs hē goldhwæte, ġearwor hæfde / āgendes ēst ær ġescēawod" (Fulk m.fl. 2008, s. 104, vers 3069-3075). Haarders oversættelse har: "Til dommedag havde dådrige fyrster, / de som samlede guld, forsænket det i trolldom, / så den skabning skulle være skyldig i synd, / hegnet af hedenskab, helvedebundet, / pint af gru, som forgreb sig på stedet; / selv havde han slet ikke set med begær / forinden på ejerens udbredte guldskat" (Haarder 2001, vers 3069-3075).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

ran af fx kreaturer eller korn på marken.

ældre.

angelsak., han.

angelsak., orden; ordre; bortskaffelse (dativ).

angelsak., dybt, se dog også kommentar til vers 3069.

angelsak., det lagde de dér (overs. GV). Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þā ðæt þær dydon" (Fulk m.fl. 2008, s. 104, vers 3070). Haarders oversættelse har: "de som samlede" (Haarder 2001, vers 3070), se dog også kommentar til vers 3069.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "swā hit oð dōmes dæg dīope benemdon / þēodnas mære þā ðæt þær dydon, / þæt se secg wære synnum scildiġ, / hergum ġeheaðerod, hellbendum fæst, / wommum ġewitnad, sē ðone wong strude. / Næs hē goldhwæte, ġearwor hæfde / āġendes ēst ær ġescēawod" (Fulk m.fl. 2008, s. 104, vers 3069-3075). Haarders oversættelse har: "Til dommedag havde dådrige fyrster, / de som samlede guld, forsænket det i trolddom, / så den skabning skulle være skyldig i synd, / hegnet af hedenskab, helvedebundet, / pint af gru, som forgreb sig på stedet; / selv havde han slet ikke set med begær / forinden på ejerens udbredte guldskat" (Haarder 2001, vers 3069-3075).

ran af fx kreaturer eller korn på marken.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sceft nytte hēold, / fæðergearwum fūs flāne fullēode" (Fulk m.fl. 2008, s. 106, vers 3118 f.). Haarders oversættelse har: "skaffet strakte sig, / fulgte i fjerdragt den flyvende spids" (Haarder 2001, vers 3118 f.).

ty., flygtet fra fjerudsmykningen understøttede [han] pilen.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sweart ofer swioðole, swōgende lēġ / wōpe bewunden — windblond ġelæg" (Fulk m.fl. 2008, s. 107, vers 3145 f.). Haarders oversættelse har: "sort over blålet, den buldrende lue / vædet af tårer — vindene tav —" (Haarder 2001, vers 3145 f.).

angelsak., vindpust, se også kommentar til vers 3146.

angelsak., sideform til 'lig', da. flamme, se også kommentar til vers 3146.

den mindre bygning på en kirkegård, hvor opgravede knogler samles.

velbegrundet.

ligblålet.

elskedes.

kamplarmen.

her: kvinder, der har måttet græde over deres ægtefæller.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ond ymb w(er) sprecaŋ" (Fulk m.fl. 2008, s. 108, vers 3172). Haarders oversættelse har: "og tegne et menneske" (Haarder 2001, vers 3172), egl. og fortælle om en mand (overs. GV).

allerede.

Ordet kendes ikke på angelsaksisk, men Grundtvig slutter sig til betydningen 'skiftevis' ud fra tilsvarende ord på oldislandsk og svensk. dette har jeg dog ikke kunne bekræfte v.hj.a. ordbøger

angelsaksisk.

betydning.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "duguðum dēmdon — swā hit ġedē(fe) bið" (Fulk m.fl. 2008, s. 108, vers 3174). Haarders oversættelse har: "hans helteværk — det hører sig jo til" (Haarder 2001, vers 3174).

slutningen.

et ufuldstændigt ord. Grundtvig søger med Grein at læse det i retning af angelsaksisk 'ġedē(fe)ć', da.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

sømmelig, passende, se også kommentar til vers 3174.

angelsak., passende.

helt sikkert.

angelsak., sømmelig, passende, se dog også kommentar til vers 3174.

navneregister.

af.

helten, krigeren.

af.

monstrøst uhyre.

angelsak., Bjovulfs (grav)høj.

kammerat.

navn på folkeslag, folkestamme.

gættet, formodningen.

bemærkelsesværdgt.

helt, kriger.

angelsak., daner, dansker.

helte, krigere.

af.

angelsak., østdansker.

betegnelse for den højeste embedsmand i de nordiske riger i middelalderen.

den gøtiske helt. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

dvs. gøtisk. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

helt, kriger.

ty; søge.

dansk konge.

dvs. angelsaksiske.

angelsak., slutningen af navnet Onelan, Grundtvig skriver.

slutningen (af ordet).

dvs. Onela (akkusativ).eller baseopm. her? - der er jo i første omgang tale om tydning af hs, ikke om personen

forventeligt; formentlig.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

dvs. angelsaksiske.

tilknyttet personer ved navn Jormunrek, her personer tilknyttet den gøtiske sagnkonge Ermanaric.

uden tvivl.

navn på folkeslag.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

heddet.

tæv.

ordsprog om listig adfærd, jf. Mau 1879, s. 202 og Grundtvig 1845, nr. 2.203.

skindet, livet.

åbenlyst.

dvs. fagreste, skønneste; nu forældet superlativ af fager.

undtagen.

tydeligvis; åbenlyst.

talemåde om at have onde bagtanker, jf. også ordsproget "Hvem der hvisler i Mørke, harnSkjælmen bag Øret, Mau 1879, nr. 6.731 og 12.134 samt Grundtvig 1845, nr. 1.207.

forventeligt; formentlig.

angelsak., Finns hjem.

angelsak., nevø, søstersøn.

dvs.

dvs. angelsaksiske.

angelsak., frankere.

angelsak., sideform til 'francna', da. frankere. Fulk u/ Froncan

dvs. tilhørende folkeslaget habubarderne.

angelsak., frisiske folk (dativ singularis).

angelsak., valtede, herskede, regerede (3. person singularis præteritum af 'wealdan'). Fulk u/ wealdan. Grundtvigs udlægning er vist ikke korrekt.

bogen, skrevet på pergament; her: *Nowell Codex*, der bl.a. rummer den angelsaksiske tekst til *Sangen om Bjoovulf*.

Ordet kendes ikke på angelsak., men vil, som Grundtvig skriver, være en læsningsmulighed af ordet "Freswæle", som er navnet på en slagmark, valplads i det frisiske område.

fredselskende, gode; en henvisning til Frode Fredegod.

angelsak., frisere.

angelsak., det frisiske folk.

indbyggerne i Frisland.

angelsak., spydfolk.

det bogstavrimende begyndelsesbogstav.

angelsak., det vedergøttiske folk eller slægt. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak., spyddaner, et andet navn for dansker.

angelsak., østdanere.

angelsak. vestdanere, dvs. jyder.

oprindelige, indfødte danskere.

på spottende vis, spydigt.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

blodbroderskabet. Et blodbroderskab stiftes ved, at medlemmerne heraf sværger troskab og blander blod, hvorved de får de samme gensidige forpligtelser som egentligt blodsbeslægtede har.

åbenlyst; tydeligvis.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

fuldbyrdede; satte på plads. jeg er stadig ikke helt tilfreds med forklaringen

sammenslutning af tyske stammer, hverken at forveksle med det nyere eller nuværende tyske forbund.

angelsak., gøtere. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak., (for det) gøtiske folk (dativ).

dvs. stundom, af og til.

søggøter, dvs. de gøter, der levede tæt på kysten og drog på togt. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak., sorgfuld, ked af det. Her er altså ikke tale om et personnavn.

angelsak., nevø, søstersøn. Håndskriftet har dog på dette sted 'sefa', angelsak., sind, hjerte, ånd (vers 2632).

til.

dvs.

angelsak., navnet på et østgermansk folkeslag. Grundtvig antager, at det er gepiderne, se kommentar hertil.

angelsak., sideform til 'Gifðas', navnet på et østgermansk folkeslag. Grundtvig antager, at det er gepiderne, se kommentar hertil.

helt sikkert.

germansk folkeslag, som beherskede det dakiske område (del af det nuværende Rumænien) ca. 454-558.

dvs. gotere, gøtere. Gøterne fra Götaland i det sydlige Sverige var ifølge Grundtvig nært beslægtet med goterne. Se også Indledningen til "Bjovulfs Drape eller det Oldnordiske Heltedigt", afsnittet "Ordet gotisk".

ordsprog, jf. Mau 1879, nr. 5.327.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

.

Den ældre Edda og Den yngre Edda.

hævntogtet.

angelsak., .

dvs. angelsaksiske.

fra *Den ældre Edda*.

angelsak., indelukke, aflukke (vers 2892 og 2960).

oldisl., som Grundtvig skriver, muligvis et mandsnavn, Håleif. Heimskringla kender hverken dansk eller norrøn form

angelsak., et folk, der levede i det sydlige Norge, formentlig i landskabet Romerike, se også Fulk m.fl. 2008, s. 149. Fulk

dunkle, svært forståelige.

angelsak., slægtning; måg, svoger.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., sorgfuld, ked af det. Her er altså ikke tale om et personnavn.

krigstogtet.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

forgænger.

fra den tidligste angelsaksiske periode (400-500-tallet).

angelsak., kriger.

gæt, formodninger.

navneoversigter, navneregistre.

gæt.

dvs. gøtisk. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak., her kun et personnavn, ikke en bestemt person.

her er tale om personnavnet, ikke en bestemt person, muligvis afledt af oldisl. 'böðva', at gøre kamplysten.

angelsak., kampulv.

uklart.

angelsak., hetvarerne, navn på en frankisk folkestamme, der boede ved den nedre Rhinen.

en germansk stamme, oprindelig fra Hessen, som i løbet af 300-tallet slog sig sammen med bl.a. frankerne. De kendes også som chattuarier, chasuarier eller hattuarier.

navnet på en frankisk folkestamme, der boede ved den nedre Rhinen.

krigstogt.

efter.

personer af navnet Hygelak eller varianter heraf.

gav personer af navnet Hygelak (eller varianter heraf) oprejsning.

krigstogt.

som en dronning.

krigstogtet.

feltherre.

krigstogtet.

sørøvere, vikinger.

som tilhører sagnfolket hokingerne.

ordstillingen.

helt, kriger.

rynker (verbum).

angelsak., muligvis sideform til 'hand-sciō', der, som Grundtvig skriver, betyder handske.

ty., handske.

rest, overlevende del.

dunkel, gådefuld.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "mægenhrēð manna" (Fulk m.fl. 2008, s. 17, vers 445). Haarders oversættelse har: "opbudet af helte" (Haarder 2001, vers 445). Angelsak. 'hrēð-man' betyder æresmand, hædersmand.

tilnavn.

her: goterne. eller tror du, at det er gøterne her også? Reidgoterne boede i det tidligere Østeuropa
<https://en.wikipedia.org/wiki/Reidgotaland>

indbyggere i Reidgotaland.

åbenlyst, helt klart.

skæbne.

usikker, dårlig.

angelsak., ringdaner, et andet navn for dansker.

helte-, krigertrop.

her: kystspids.

åbenlyst, tydeligvis.

dvs. angelsaksiske.

dér, dvs. i de angelsaksiske oldsagn.

til.

opvokset.

kongsgård.

uvenner (arkaiserende).

sløvede.

skrivefejl.

angelsak., folk fra Hunaland, dvs. enten frankernes land, eller et sted, der med poetisk frihed ligger, hvor helten kan udføre sine bedrifter. <https://sv.wikipedia.org/wiki/Hunaland>

hetvarerne var medlemmer af en frankisk folkestamme, der boede ved den nedre Rhinen. Fulk

frankisk folk fra Hunaland. Hunaland har mytologisk karakter og kan dække forskellige dele af Europa.

betegnelse for den højeste embedsmand i de nordiske riger i middelalderen.

angelsak., talsmand.

krumspring, badutspring; tåbelighed.

(grammatisk) placering.

helt sikkert.

ordstillingen.

angelsak., muligvis sideform til 'Ing', et mandsnavn, se dog også kommentar til 'incgeláfe' eller til vers 2577. Fulk u/ Ing-wine

dvs. skrivefejl.

angelsak., muligvis Ings sværd, eller arven efter Ing, se dog også kommentar til 'Incge'. Haarder oversætter 'anesværdet' (Haarder 2001, vers 2577, se også kommentar til dette vers).

gættet, formodningen.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

angelsak., Ings venners, se dog også kommentar til 'Incge'.Fulk u/ Ing-wine

helt sikkert, uden tvivl.

adelsmænd, der forrettede tjeneste ved hoffet, oftest uden at have noget bestemt embede.

efterkommere af Ingævon, der ifølge Tacitus var en germansk høvding, søn af Tent og bror til Hermion og Istævon.Møinichen, s. 282

efterkommere af Istævon, der ifølge Tacitus var en tysk høvding, søn af Tent og bror til Hermion og Ingævon.

angelsak., yndlingsvenner (akkusativ pluralis).Bosworth-Toller: est

angelsak., havfrue.

angelsak., havfrue; kvinde fra hav eller sø.

angelsak., merovinger, dvs. en frankisk kongeslægt ca. 450-751.

navn på et af de mange folkeslag, som nævnes i *The Traveller's Song*. Etmüller har foreslået, at folkeslaget er det samme som merovingerne (merovingas) (Schiern 1858, s. 5, fodnote).

åbenbart, tydeligt.

navn på en frankisk kongeslægt ca. 450-751.

angelsak., nøkker.

overnaturlige havvæsener.

angelsak., norddaner, norddansker.

helt klart.

dvs. angelsaksiske.

oldisl., egl. Ægirs dør, men også en poetisk betegnelse for en fjordmunding. Her: Ejderen.

heltene, krigerne.

angelsak., søgøter, dvs. de gøter, der levede tæt på kysten og drog på togt. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

forskel på.

angelsak., Skåne (ifølge nyere forskning, se evt. henvisninger i Fulk m.fl. 2008, s. 471).place-opm?

angelsak., Skåne (ifølge nyere forskning, se evt. henvisninger i Fulk m.fl. 2008, s. 471).place-opm?

formentlig, rimeligvis.

angelsak., Skåne (ifølge nyere forskning, se evt. henvisninger i Fulk m.fl. 2008, s. 471).place-opm?

"Folke-Skeden" er Grundtvigs direkte oversættelse af lat. 'vagina gentium', der også kan forklares som folkets oprindelsessted.

angelsak., Skåne.place-opm?

angelsak., at adskille.

ty., at adskille.

adskillelsen; skillevæggen.

ty., skillevæggen.

dumt.

Noas ark, se 1. Mos 6,1-9.

dvs. angelsaksiske.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

hele.

ubemandet.

oldisl., konge over seggerne eller siggerne, et folkeslag fra den germanske sagnhistorie, måske identisk med sakserne.[Anette Lassen spurgt 2021-01-15 og på FB];John Ronald Reuel Tolkien: Finn and Hengest: The Fragment and the Episode, s. 30, noten (link i fil)

angelsak., konge over syggerne (da. seggerne eller siggerne), et folkeslag fra den germanske sagnhistorie, måske identisk med sakserne.Vidsid vers 31: "Saeferth the Sycgs"[Anette Lassen spurgt 2021-01-15 og på FB]

utvivlsomt, helt sikkert.

hellere.

angelsak., syddaner, -dansker.

angelsak., sø-, havdaner, -dansker.

angelsak., svane.

angelsak., smidig og sadelskinnende (overs. GV). Klæbers tekstkritiske udgave har her: "swancor ond sadolbeorht" (Fulk m.fl. 2008, s. 73, vers 2175). Haarders oversættelse har: "yndefulde og sadelblanke" (Haarder 2001, vers 2175).

med skinnende sadel.

angelsak., sveere, svenskere (akkusativ plaralis).

angelsak., det svenske folk (dativ singularis).

dvs. sveerne. Sveerne var et folkeslag fra Uppland og andre dele af Svealand i Mellemsverige.

til.

dvs. skrivefejl.

åbenbart en ortografisk variant til et angelsaksisk personnavn.

angelsak., Sorte (personnavn).

ødelagt.

om det forhold, at noget er til at få for godt køb, og derfor er af ringe værdi.

dvs. gøtiske. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

ukendt, fremmed (jysk).jysk ordbog u/ ugend (Svar fra Viggo Sørensen 13. november 2020.)

variant af ågen (eller ugend) og øgende, ukendt, fremmed, en gæst (jysk).Ordbog spurgt 2020-11-09Kalkar: øgende

uklart.

angelsak., vedergøternes land. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).place-opm?

angelsak., det samme som Weder-Geátas, dvs. vind- eller stormgøter. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak., vind- eller stormgøter. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

Grundtvigs ordrette oversættelse af det angelsaksiske 'Weder-mearc', da. Vindmarken, der i *Sangen om Bjoovulf* er en betegnelse for vedergøternes land. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland)

øer, i hvis navn 'vej'r' (evt. i betydningen 'vind') indgår.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

her: håndværkeren, mesteren.

dvs. angelsaksiske.

Anglerne var en folkestamme, der beboede det østlige Slesvig og i løbet af 300-tallet udvandrede til Britannia.

fra *Den ældre Edda*.

angelsak., vandaler, vendelboere (dvs. fra Vendsyssel) eller beboere fra Vendel i Uppland, Sverige.

folk fra Venden (middelalderens navn for områder på Østersøens sydkyst fra Holsten til Weichsel).

medlemmer af et østgermansk folkeslag, der invaderede og plyndrede Romerriget i 400-tallet e.Kr.

ubetinget, inderligt trofast.

dvs. tilhørende folkeslaget habubarderne.

de gøtiske helte, krigere. Gøterne var et folkeslag, som beboede dele af det sydlige Sverige (Götaland).

angelsak., alf eller elver.

angelsak. 'ellengæst' betyder kraftfuld ånd, tapper dæmon. Formen med -d eksisterer ikke på angelsaksisk. Grundtvig kan måske mene 'ellende gæst', da. fremmed gæst.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "fēond on helle" (Fulk m.fl. 2008, s. 6, vers 101). Haarders oversættelse har: "en helvedes djævel" (Haarder 2001, vers 101).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "eoletes æt ende" (Fulk m.fl. 2008, s. 10, vers 224), dvs. det samme som Grundtvig vers 446. Haarders oversættelse har: "rejsen til ende" (Haarder 2001, vers 224). Læsningen i apparatet, 'holtes', strider mod Grundtvigs egne anmærkninger s. 115 f..

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hlēorber[g]jan" (Fulk m.fl. 2008, s. 12, vers 304). Haarders oversættelse har: "kindernes dække" (Haarder 2001, vers 304).det giver bedre mening med ét ord: kinddækket

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "grīmmon" (Fulk m.fl. 2008, s. 12, vers 306). Haarders oversættelse har for "gūþmōd grīmmon": "kampbilledet over kampgale" (Haarder 2001, vers 306). Angelsak. 'grīmmon' betyder 'de brølede og skreg'.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "æpelum" (Fulk m.fl. 2008, s. 13, vers 332). Haarders oversættelse har: "hærmændenes byrd" (Haarder 2001, vers 332), egl. ædelinge, adelige (dativ pluralis; overs. GV).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "þæt" (Fulk m.fl. 2008, s. 15, vers 377). Haarders oversættelse har ikke ordet oversat (Haarder 2001, vers 377), egl. det (bestemt artikel, neutrum singularis) eller at (konjunktion).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þæt" (Fulk m.fl. 2008, s. 15, vers 377). Haarders oversættelse har ikke ordet oversat (Haarder 2001, vers 377). Ordet kan have mange betydninger: da. åd (verbum) eller til (præposition) eller mad (substantiv: ædelse) (overs. GV).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "forgrand gramum" (Fulk m.fl. 2008, s. 16, vers 424). Haarders oversættelse har: "jeg nedgjorde de grusomme" (Haarder 2001, vers 424).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "Sūð-Dena" (Fulk m.fl. 2008, s. 18, vers 463). Haarders oversættelse har: "syddaner [...]" (Haarder 2001, vers 463).syddaner eller syddanskere.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "mæra" (Fulk m.fl. 2008, s. 28, vers 762). Haarders oversættelse har: "den berygtede" (Haarder 2001, vers 762).

eng., berømt.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "in nīðgripe" (Fulk m.fl. 2008, s. 34, vers 976). Haarders oversættelse har: "i [...] fjendegreb" (Haarder 2001, vers 976).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wīdcūpes wīg" (Fulk m.fl. 2008, s. 37, vers 1042). Haarders oversættelse har: "det berømtes sejrsmød" (Haarder 2001, vers 1042). Angelsak. 'wicg' betyder hest.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "on ġebyrd" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1074). Haarders oversættelse har: "for skæbnen" (Haarder 2001, vers 1074).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "forþringan" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1084). Haarders oversættelse har: "rive [...] fra" (Haarder 2001, vers 1084 f.).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "benemde" (Fulk m.fl. 2008, s. 38, vers 1097). Haarders oversættelse har: "lovede" (Haarder 2001, vers 1097).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sunu" (Fulk m.fl. 2008, s. 39, vers 1115). Haarders oversættelse har: "søn" (Haarder 2001, vers 1115).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "nū" (Fulk m.fl. 2008, s. 4, vers 1174). Haarders oversættelse har: "nu" (Haarder 2001, vers 1174). Angelsak. 'gefæstnod' er prætetitum af 'ge-fæstnian', da at fæstne, gøre fast.giver ingen mening med Grundtvigs henv. til rettelse

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "oð þæt lyft ðrysmǫp, / roderas rēotað" (Fulk m.fl. 2008, s. 48, vers 1375 f.). Haarders oversættelse har: "til luften mørkner / og himlen hulker" (Haarder 2001, vers 1375 f.), egl. himlene (overs. GV).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har også: "þær" (Fulk m.fl. 2008, s. 48, vers 1394). Haarders oversættelse har: "hvor så end" (Haarder 2001, vers 1394).angelsak., dér (adverbium)

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þær" (Fulk m.fl. 2008, s. 48, vers 1394). Haarders oversættelse har: "hvor så end" (Haarder 2001, vers 1394). Angelsak. 'ær' betyder enten messing eller er en konjunktion eller et adverbium eller præposition i betydningen 'før'.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "freca Scyldinga" (Fulk m.fl. 2008, s. 53, vers 1563). Haarders oversættelse har: "Skjoldungernes forkæmper" (Haarder 2001, vers 1563).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "fæder onlæteð" (Fulk m.fl. 2008, s. 55, vers 1609). Haarders oversættelse har: "faderen frigør" (Haarder 2001, vers 1609).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "langtwīdiġ" (Fulk m.fl. 2008, s. 58, vers 1708). Haarders oversættelse har: "årelang" (Haarder 2001, vers 1708).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "fyrenum" (Fulk m.fl. 2008, s. 59, vers 1744). Haarders oversættelse har: "ondsindets" (Haarder 2001, vers 1744).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "wōm wundorbebodum" (Fulk m.fl. 2008, s. 59, vers 1747). Haarders oversættelse har: "fordækte værk" (Haarder 2001, vers 1747).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "manigum mægþa" (Fulk m.fl. 2008, s. 60, vers 1771). Haarders oversættelse har: "otal af stammer" (Haarder 2001, vers 1771).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sceādenmæġ" (Fulk m.fl. 2008, s. 66, vers 1939). Haarders oversættelse har: "linjebelagt" (Haarder 2001, vers 1939), om et sværd med mønster på klingens; damascenersværd.SE KOM 1285 OG 1290

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "liġetorne" (Fulk m.fl. 2008, s. 66, vers 1943). Haarders oversættelse har: "opdigtet hån" (Haarder 2001, vers 1943).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ðēoðen Heaðo-Beardna" (Fulk m.fl. 2008, s. 69, vers 2032). Haarders oversættelse har: "hadubardernes høvding" (Haarder 2001, vers 2032).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sārlic" (Fulk m.fl. 2008, s. 71, vers 2109). Haarders oversættelse har: "sorgfyldt" (Haarder 2001, vers 2109). Angelsak. 'searu-lic' betyder dygtig.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ġesāwon seledrēam(as). Nāh hwā sweord weġe / oððe f(orð bere)" (Fulk m.fl. 2008, s. 77, vers 2252 f.). Haarders oversættelse har: "tog afsked med hallen. Jeg har ingen der svinger sværdet / eller [...]" (Haarder 2001, vers 2252 f.).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "hord eft ġescēat" (Fulk m.fl. 2008, s. 80, vers 2319). Haarders oversættelse har: "fór den mod skatten" (Haarder 2001, vers 2319). Angelsak. 'gesæt' betyder sad (imperfectum af 'ge-sittan').

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ēalond ūtan" (Fulk m.fl. 2008, s. 80, vers 2334). Haarders oversættelse har: "ølandet udefra" (Haarder 2001, vers 2334).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "helpe" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2448). Haarders oversættelse har: "hjælp" (Haarder 2001, vers 2448).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þūhte him eall tō rūm" (Fulk m.fl. 2008, s. 84, vers 2461). Haarders oversættelse har: "alt for stort / blev ham" (Haarder 2001, vers 2461 f.), egl. tyktes ham alt for rummelig (overs. GV). Angelsak. 'turnan' kan være en bøjningsform af 'turnian', da. at dreje, turnere.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "synn ond sacu" (Fulk m.fl. 2008, s. 85, vers 2472). Haarders oversættelse har: "galsind og sværdslag" (Haarder 2001, vers 2472).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "Swēona" (Fulk m.fl. 2008, s. 85, vers 2472). Haarders oversættelse har: "sveer" (Haarder 2001, vers 2472).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ofer heafo" (Fulk m.fl. 2008, s. 85, vers 2477). Haarders oversættelse har: "over havet" (Haarder 2001, vers 2477).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "sceal sweord" (Fulk m.fl. 2008, s. 91, vers 2659). Haarders oversættelse har: "skal [...] sværd" (Haarder 2001, vers 2659).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ellensīocne" (Fulk m.fl. 2008, s. 95, vers 2787). Haarders oversættelse har: "udtømt for kraft" (Haarder 2001, vers 2787).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "syððan under[ne] / Froncum ond Frȳsum" (Fulk m.fl. 2008, s. 99, vers 2911 f.). Haarders oversættelse har: "når [...] / i frankers og frisers riger" (Haarder 2001, vers 2912). Angelsak. 'syððan' betyder siden.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ondslyht āgeaf" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2929). Haarders oversættelse har: "gengæld i fejden" (Haarder 2001, vers 2929).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "brȳd āhredde" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2930). Haarders oversættelse har: "frelste sin mage" (Haarder 2001, vers 2930).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ond ðā folgode" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2933). Haarders oversættelse har: "og [...] forfulgte han så" (Haarder 2001, vers 2933).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "feorhġeniðlan" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2933). Haarders oversættelse har: "de farlige fjender" (Haarder 2001, vers 2933).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "fæsten sēcean, / eorl Ongenþio" (Fulk m.fl. 2008, s. 100, vers 2950 f.). Haarders oversættelse har: "søgte han sin fæstning, / høvdingen Ongenteov" (Haarder 2001, vers 2950 f.).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "ecgum" (Fulk m.fl. 2008, s. 101, vers 2961). Haarders oversættelse har: "ægge" (Haarder 2001, vers 2961, dativ pluralis).

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "inne ġehȳdde" (Fulk m.fl. 2008, s. 104, vers 3059). Haarders oversættelse har: "inde gemte" (Haarder 2001, vers 3059). Angelsak. 'in-geeode' betyder gik ind i.

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "þær" (Fulk m.fl. 2008, s. 104, vers 3070). Haarders oversættelse har hele halvverset således: "de som samlede" (Haarder 2001, vers 3070), egl. det gjorde de dér (overs. GV). Hvordan klares dette? det er ikke lige til at se, hvordan "þær" (da. dér) er oversat i "þa ðæt þær dydon"

angelsak. Klaebers tekstkritiske udgave har her: "weallclif" (Fulk m.fl. 2008, s. 106, vers 3132). Haarders oversættelse har: "bjergsiden" (Haarder 2001, vers 3132).

Anvendt litteratur

Trykt

- Danevirkevisen, se Kok, Laurids Olufsen (1695) "Om Tyre Danebod" i *Et Hundrede Udvalde Danske Viser, Om Allehaande merkelige Krigs-Bedrivt og anden selsom Eventyr, Som sig her udi Riget Ved Gamle Kemper, Navnkundige Konger, og ellers fornemme Personer begivet haver, af Arilds Tid til denne*

- nærværende Dag. Forøgede med det Andet Hundrede Viser Om Danske Konger, Kæmper og Andre, Samt hosføiede Antegnelser, Til Lyst og Lærdom, København*
- Edda, se *Den ældre Edda*
 - Grundtvig, N.F.S. (1845) *Danske Ordsprog og Mundheld, samlede og ordnede af Nik. Fred. Sev. Grundtvig*. København
 - div udg?
 - Det kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab, udg. (1832-) *Annaler for Nordisk Oldkyndighed og Historie*. København
 - Grundtvig, N.F.S. (1820) *Bjowulfs Drape. Et Gothisk Helte-Digt fra forrige Aar-Tusinde af Angel-Saxisk paa Danske Riim*. København
 - Grundtvig, N.F.S. (1845) *Danske Ordsprog og Mundheld, samlede og ordnede af Nik. Fred. Sev. Grundtvig*. København
 - Hickes, George og Georg Wanley udg. (1705) “[Finnsburh Fragment]” i *Antiquæ Literaturæ Septentrionalis libri duo. Quorum primus Georgii Hickesii S.T.P. Linguarum Vett. Septentrionalium Thesaurum Grammatico-Criticum & Archæologicum [...] Alter continet Humfredi Wanleii Librorum Vett. Septentrionalium, qui in Angliæ Biblioth. extant, Catalogum Historico-Criticum*, bind 2, s. 192-193. Oxford
 - Haarder, Andreas (2001) *Sangen om Bjovulf*. København
 - Klæber, Frederick udg. (2008) *Klæber's Beowulf and the Fight af Finnsburg*, udg. R.D. Fulk, Robert E. Bjork/John D. Niles, 4. udg. Toronto og Buffalo og London
 - Kok, Laurids Olufsen (1695) “Om Tyre Danebod” i *Et Hundrede Udvalde Danske Viser, Om Allehaande merkelige Krigs-Bedrivt og anden selsom Eventyr, Som sig her udi Riget Ved Gamle Kemper, Navnkundige Konger, og ellers fornemme Personer begivet haver, af Arilds Tid til denne nærværende Dag. Forøgede med det Andet Hundrede Viser Om Danske Konger, Kæmper og Andre, Samt hosføiede Antegnelser, Til Lyst og Lærdom*, København
 - Mau, Edvard (1879) *Dansk Ordsprogs-Skat*, bind 1-2. København
 - Møinichen, Jacob Bærent (1800) *Nordiske Folks Overtroe, Guder, Fabler og Helte indtil Frode 7 Tider i Bogstav-Orden*. København
 - *Sangen om Bjovulf*, se overs. Andreas Haarder
 - Schiern, Frederik (1858) “Et Par Bemærkninger til Beowulf” i *Annaler for Nordisk Oldkyndighed og Historie*, s. ???-???. København
 - Schütte, Gudmund (1907) *Oldsagn om Godtjod. Bidrag til etnisk Kildeforsknings Metode med særligt Henblik på Folke-Stamsagn*. København
 - (1826) “The Song of the Traveller” i *Illustrations of Anglo-Saxon Poetry*, s. 9-29. London
 - Thorkelin, Grímur Jónsson udg. (1815) *De Danorum Rebus Gestis Secul. III & IV. Poëma Danicum Dialecto Anglosaxonica. Ex Bibliotheca Cottoniana Musaei Britannici [Beowulf]*. København
 - Varberg, Jeanette (2019) *Viking. Ran, ild og sværd*. København

Utrykt

- NKS 512, 4o, ca. 1786, ms. i det Kongelige Bibliotek i København (Thorkelin A)
- NKS 513, 4o, ca. 1786, ms. i det Kongelige Bibliotek i København (Thorkelin B)